

EKONOMIKAS UN KULTŪRAS AUGSTSKOLA

Studiju programma “Biznesa ekonomika”

Sintija Ribicka

**AUTOMATIZĀCIJAS IEVIEŠANAS
PROCESU EFEKTIVITĀTE NEBANKU
KREDITĒŠANAS SEKTORĀ**

Bakalaura darbs

Darba zinātniskā vadītāja
profesore, Dr. oec. Vita Zariņa

Rīga 2021

Noslēguma darba novērtējuma lapa

Bakalaura darbs “Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitāte nebanku kreditēšanas sektorā”

(turpmāk teksta – Darbs) ir izstrādāts Ekonomikas un kultūras augstskolas studiju programmā “Biznesa ekonomika”.

Es, Sintija Ribicka, kā Darba vienīgais autors, neatļauju Ekonomikas un kultūras augstskolai publiskot savu Darbu pilnā apjomā (ieskaitot arī pilna Darba komplektācijā ietilpstošus Darba failus).

..... (paraksts, datums)

Darba zinātniskā vadītāja: Vita Zariņa

..... (paraksts, datums)

Darba normkontrolieris: Nataļja Verina

..... (paraksts, datums)

Darba recenzents:

(vārds, uzvārds)

..... (paraksts, datums)

Darbs ir ieteikts aizstāvēšanai Valsts pārbaudījuma komisijā.

Studiju programma ” Biznesa ekonomika” direktore Vita Zariņa

Bakalaura darbs aizstāvēts Valsts pārbaudījuma komisijas 2021. gada sēdē un novērtēts ar atzīmi ()

Valsts noslēguma komisijas priekšsēdētājs

.....

(vārds, uzvārds)

.....

(paraksts, datums)

ANOTĀCIJA

Sintija Ribicka. Bakalaura darbs. Automatizācijas ieviešanas procesa efektivitāte nebanku kreditēšanas sektorā. Rīga: Ekonomikas un kultūras augstskola, 2021.

Bakalaura darba apjoms ir 66 lappuses (neskaitot pielikumus). Darbs satur 20 pielikumus uz 25 lpp. Bakalaura darbs sastāv no Ievada, Analītiskā apskata daļas, Pētījuma rezultātu daļas, Secinājumu un priekšlikumu daļas un Izmantotās literatūras un informācijas avotu saraksta. Darbs satur 7 tabulas, 24 attēlus, 20 pielikumus un 34 izmantotās literatūras un informācijas avotus.

Pētījuma aktualitāte: Automatizēti procesi samazina patērēto laika ieguldījumu un slodzi darbiniekiem, palielinot organizācijā patstāvīgo klientu skaitu un nodrošinot lielāku kvalitāti nebanku kreditēšanas sektorā. Šobrīd Latvijā ir liela konkurence nebanku kreditēšanas sektorā un klientiem ir svarīgi saņemt kredīta aizdevumu sev ērtā vietā, laikā un ātrumā. Mūsdienās tehnoloģijas ir ļoti attīstītas un automatizācija ir lieliska priekšrocība, lai panāktu lielāku efektivitāti un kvalitāti nebanku kreditēšanas sektorā. Automatizācijas procesa ieviešana ir lielisks veids kā paātrināt kredīta aizdevuma noformēšanu ar efektīvu darba atdevi, kvalitāti un noformēto līgumu apjomu gada griezumā.

Pētījuma mērķis: Novērtēt automatizācijas ieviešanas procesa efektivitāti nebanku kreditēšanas sektorā.

Pētījuma metodes: Pētījuma veikšanai tika izmantotas datu iegūšanas metodes: ekspertu intervija; dokumenta analīze; un apstrādei izmantotās metodes: transkripcija; finanšu koeficientu analīze; secinošās statistikas metodes.

Sasniegtie rezultāti: Novērtēta automatizācijas procesa ieviešanas efektivitāte nebanku kreditēšanas sektorā.

Atslēgas vārdi: kredītiestādes; automatizācija; kredīts; Latvija.

ANNOTATION

Sintija Ribicka. Bachelor`s thesis. Implementation efficiency of an automation processes in the non-bank lending sector. Riga: EKA University of Applied Sciences, 2021.

Volume of the bachelor`s thesis: 66 pages (excluding additional information) Contains additional 25 pages of add-ons, an introduction, analytical review, results of the research, a conclusion and a source of used literature and other sources of information. The thesis contains 7 charts, 24 pictures, 20 add-ons and 34 sources of used literature and other sources of information.

Research topic: An automation process provides faster results and reduces the workload for the workers, increasing the amount of regular customers within the organization and provides better quality in non-bank lending sector. At the moment, there is a lot of competition in non-bank lending and it is of the utmost importance for the clients to receive the loans in a comfortable place, time and rate. Nowadays the technology is very developed and automation is a big advantage to achieve greater efficiency and quality in non-bank lending sector. Implementing an automation process is a great way of improving the rate of loan processing with an effective output, quality and overall manual quantity of processed loans.

Goals: Evaluate the implementation of an automation process in non-bank lending sectors.

Methods used: interviews with experts, analyzing documents, transcription, analyzing financial ratios, inferential statistical methods.

Results achieved: Implementation efficiency of an automation processes in the non-bank lending sector has been evaluated.

Key words: loan institutions, automation, loans, Latvia.

АННОТАЦИИ

Синтия Рибицка. Диссертация бакалавра. Эффективность внедрения автоматизации в секторе небанковского кредитования. Рига: Университет культуры и экономики, 2021.

Объём бакалаврской работы 66 страниц (без приложений).

Работа содержит 20 приложений на 25 страниц. Диссертация состоит из введения, части аналитического обзора, части результатов исследования, части выводов и предложений, а так же список использованной литературы и источников информации. Работа содержит 7 таблиц, 24 изображения, 20 приложений и 34 использованной литературы и источников информации.

Актуальность исследования: автоматизированные процессы сокращают время и нагрузку на сотрудников, увеличивая количество постоянных клиентов организации и обеспечивая большего качества в секторе небанковского кредитования. В настоящее время в Латвии существует большая конкуренция в секторе не банковского кредитования, и для клиентов важно получить кредитный заем в удобном месте, времени и скорости. В наши дни время технологии очень развиты, и автоматизация является большим преимуществом для достижения большей эффективности и качества в секторе не банковского кредитования. Внедрение процесса автоматизации - отличный способ ускорить оформление займа с эффективной окупаемостью, качеством и объемом заключённых договоров на годовой основе.

Цель исследования: оценка эффективности внедрения автоматизации в секторе не банковского кредитования.

Методы исследования: Для проведения исследования использовались методы сбора данных : экспертное интервью ; анализ документа ; и используемые методы обработки : транскрипция ; Анализ финансовых показателей ; Вывод статистических методов.

Достигнутые результаты: Оценена эффективность внедрения процессов автоматизации в секторе не банковского кредитования.

Ключевые слова: Кредитные учреждения; Автоматизация; кредит; Латвия.

SATURS

IEVADS	7
1.ANALĪTISKAIS APSKATS.....	12
1.1. Automatizācijas procesi nebanku kreditēšanas nozarē	12
1.2.Kreditēšanas būtība un funkcijas	20
1.3.Nebanku kreditēšanas sektora raksturojums Latvijā.....	28
2.PĒTĪJUMA REZULTĀTI.....	39
2.1.Automatizācijas efektivitātes novērtēšana	39
2.2.Automatizācijas procesa salīdzināšana	47
2.3.Automatizācijas ieviešanas procesa efektivitāte.....	53
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI.....	59
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS.....	60
PIELIKUMI.....	66

IEVADS

Automatizācijas ieviešanas process nebanku kreditēšanas kompānijās nepieciešama, lai nodrošinātu lielāku efektivitāti un kvalitāti, pirms un pēc kredīta izsniegšanas. Sākotnēji nepieciešams izvērtēt atbildīgi par kredīta nepieciešamību kredīta ņēmējam, savukārt kredīta devējam nepieciešams izvērtēt, kāda būs kredīta kvalitāte pēc kredīta piešķiršanas, brīdī, kad kredīta ņēmējam būs nepieciešams atgriezt aizdevumu norādītajā termiņā. Darba izstrādes procesā autore izvirzīja pētījuma objektu un priekšmetu:

Pētījuma objekts: Nebanku kreditētāji.

Priekšmets: Automatizācijas ieviešanas procesu novērtējums.

Automatizāciju var aizstāt manuālo darba procesu, kas ir tikpat efektīvs darba process, bet netiek zaudēts laiks. Automatizāciju ir iespējams veidot pēc tādiem pašiem kritērijiem un nosacījumiem, kā tas tiek izstrādāts un paveikts manuāli. Šajā gadījumā ir ļoti svarīgi automatizāciju izstrādāt tā, lai darba procesu efektivitāte būtu līdzvērtīga un vēl lielāka atdeve, kā iepriekš veicot manuālo darba procesu.

Pētījuma aktualitāte: Automatizēti procesi samazina patērēto laika ieguldījumu un slodzi darbiniekiem, palielinot organizācijā patstāvīgo klientu skaitu un nodrošinot lielāku kvalitāti nebanku kreditēšanas sektorā. Šobrīd Latvijā ir liela konkurence nebanku kreditēšanas sektorā un klientiem ir svarīgi saņemt kredīta aizdevumu sev ērtā vietā, laikā un ātrumā. Mūsdienās tehnoloģijas ir ļoti attīstītas un automatizācija ir lieliska priekšrocība, lai panāktu lielāku efektivitāti un kvalitāti nebanku kreditēšanas sektorā. Automatizācijas procesa ieviešana ir lielisks veids kā paātrināt kredīta aizdevuma noformēšanu ar efektīvu darba atdevi, kvalitāti un noformēto līgumu apjomu gada griezumā.

Finanšu un kapitāla tirgus komisija 27.11.2019.gadā pieņēma lēmumus un prasības, gadījumā ja kreditori kredīta lēmuma pieņemšanā, piešķiršanā un izsniegšanā izmanto ar tehnoloģijām saistīto automatizācijas procesa risinājumus, kas norādīti normatīvajos noteikumos Nr.120, „Kredītriska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi”. Ņemot vērā, ka ir izstrādāti noteikumi, kas paredz automatizācijas izmantošanu kreditēšanā un ir izstrādāti saistītie noteikumi ar pārvaldīšanu, kur stingri norādīts par uzraudzīšanu un izsekojamību automatizācijas procesos. Kreditēšanas organizācijām šajā gadījumā atliek tik veikt darbības, lai šo mūsdienīgo un tehnoloģisko iespēju nodrošinātu savā darbības sfērā (FKTK Nr.120, 09.07. 2019).

Šobrīd izsniegtais kredīta apjoms Latvijā ir mērāms miljonos, tas nozīmē, ka katrs otrais valsts iedzīvotājs formē kredīta aizdevumu, lai apmierinātu savas vajadzības un realizētu savas vēlmes. Lielākoties iekrājumus nav iespējams izveidot, jo iedzīvotājiem ir lieli izdevumi savu pamatvajadzību apmierināšanai. Iedzīvotāji vēlas dzīvot komfortabli, piepildīt savas vēlmes, vajadzības un realizēt savu sapni, to ir iespējams izdarīt, uzņemoties atbildību un izvērtējot atbildīgi. Būtībā sākotnēji, kad rodas nepieciešamība pēc aizdevuma, kredīta ņēmēji riskē. Tā apziņa uzņemoties šo risku, kredīta ņēmēji apzinās, ka viņiem tā ir vienīgā iespēja kā atrisināt savu nepieciešamību un sasniegt savu kāroto. Reizēm, kad domājam par ietaupījumiem, tas viss liek domāt, ka iekrājumi ir neiespējamā misija vai ir ilgs laika posms līdz tas realizēsies. Tāpēc noteikta termiņa aizdevums ir lielisks veids kā iegūt kāroto uz dzīvot komfortabli saskaņā ar savām vēlmēm un vajadzībām.

Balstoties uz Patērētāju tiesību un aizsardzības centra statistikas datiem par nebanku kreditēšanas sektorā izsniegtajiem kredītiem, 2019.gadā tika izsniegti 597,27 miljoni eiro kredīta aizdevumi kredīta ņēmējiem. Pēc tā varam secināt un novērot, ka kredīta izmantošana Latvijas iedzīvotājiem ir aktuāla tendence. Nebanku kredītēji Latvijā 2019.gada 1.pusgadā izsniedza 283,02 miljoni eiro kredīta aizdevumus. Bet savukārt 2019.gada 2. pusgadā tika izsniegti par 31,23 miljoni eiro vairāk, salīdzinot ar 2019.gada 1.pusgadu. (PTAC 2, 2019).

Pēc izsniegtā kredīta apjoma Latvijā, pētījumā noskaidrots, ka klientu portfelis kredīta devēju organizācijās ir iespaidīgs. Papildus darba autore pieņem, ka kredīta ņēmējs atgriežas pēc laika atkārtoti un iespējams noformēs vēl papildus kādu kredīta aizdevumu. Pieņemot šādas varbūtības pētījumā noskaidrots, ka kredīta devēju kompānijās apjoms ir salīdzinoši liels, un ja paveicamais darbs notiek manuāli, ar laiku kvalitāti augstā līmenī nodrošināt ilgstoši ir diezgan pagrūti. Mums ir zināms, ka klienti ir kredīta ņēmēji un vēlas noformēt kredīta aizdevumu sev ērtā vietā, laikā un ātrumā, pēc šī mēs varam secināt, ka ir ļoti svarīgs ātrums kādā tas ir paveicams. Tāpēc, lai kredīta devēji varētu apmierināt kredīta ņēmēja vajadzības un nodrošināt kvalitāti augstā līmenī, automatizācija ir risinājums, kā apmierināt visas iesaistītās puses.

Kreditēšanas sektorā ir ļoti liela konkurence, katru gadu izsniegto speciālo atļauju skaits pieaug. 2020.gadam sākoties Latvijā bija 57 nebanku kreditēšanas kompānijas, kas bija licenzētas izsniegt kredīta aizdevumus kredīta ņēmējam (PTAC, 2019). Bet savukārt 2020.gada 1.pusgadā skaits ir pieaudzis par 6 vienībām, tas nozīmē, ka šobrīd Latvijā ir 63

licenzētas nebanku kredītēšanas kompānijas, kas nodarbojas ar kredīta aizdevuma izsniegšanu (PTAC, 2020).

Kredītēšanas organizācijās svarīga ir ne tikai kredīta piešķiršanas, izmantošanas un kontroles kvalitāte, bet arī kredīta novērtēšanas un lēmuma pieņemšanas laiks, jo pretējā gadījumā kredīta ņēmējs var noformēt kredīta aizdevumu citā kredītēšanas kompānijā. Šis ir galvenais faktors, kas uztrauc katru kredītēšanas organizāciju. Ieviešot automatizāciju nebanku kredītēšanas sektorā būs iespējams sasniegt vēlamo rezultātu un iespēja noturēt klientu tā, lai kredīta ņēmējs paliktu un neaizietu uz citu kredītēšanas kompāniju.

Darba autore izvirzīja 6 kredītēšanas kompānijas datu salīdzināšanai. Lēmuma pieņemšanas laiks 1 minūte ir ļoti labs rādītājs, tas nozīmē, ka klients ilgi negaidot var saņemt atbildi, jau telefonsarunas laikā vai elektroniskajā ierīcē. Pēc norādītās informācijas varam secināt, ka šis process ir automatizēts, jo šāds laika intervāls ir par mazu cilvēka manuālajām darbībām.

Pētījuma mērķis: Novērtēt automatizācijas ieviešanas procesa efektivitāti nebanku kredītēšanas sektorā.

Izstrādājot pētniecisko darbu, autore izvirzīja **darba uzdevumus:**

1. Izpētīt automatizācijas ieviešanas procesus nebanku kredītēšanas sektorā un to efektivitātes novērtēšanu;
2. Raksturot nebanku kredītēšanas sektoru Latvijā;
3. Analizēt kredītkompānijas automatizācijas darba efektivitāti;
4. Novērtēt automatizācijas procesu efektivitāti nebanku kredītēšanas sektorā.

Šobrīd ir novērots diskomforts un liela noslodze darbinieku lokā, kas nozīmē, ka darbinieki ir pārslogoti, kas rada lielu stresu. Ja lielākā daļa procesu tiks automatizēti, tad darbinieki būs vairāk strādāt gribīgi un atdevē, kas būs no darbinieku puses būs krietni lielāka, salīdzinot ar darbinieku, kas ilgstoši strādājot jau ir pārslogots un nav spējīgs uzņemties papildus sarunas, kas saistītas darba ikdienā. Automatizācija ir efektīvs veids kā laika posmu, kas iepriekš tika veltīts manuālo darbu paveikšanai, tagad izmantot produktīvi, piemēram, darbinieku pilnveidošana sava amata ietvaros. Ja darbinieks pilnveido sevi ikdienā un laika brīdi, kuru iepriekš veltīja manuālai darba procesa izpildei, aizstājot to ar automatizāciju, kredīta organizācija virzās uz kvalitatīvu kredīta izsniegšanu dzīvojot un attīstoties laimīgi. Tas nozīmē, ka darbinieki būs profesionāli un pieredzējuši konkrētajā situācijā, nodrošinot visas nepieciešamās darba kvalitātes funkcijas. Tas ir lielisks veids kā kaut ko iegūt, nezaudējot galvenās vērtības un tiecoties uz kredītēšanas organizācijas vīzijām un mērķiem.

Automatizācija ir tikpat līdzvērtīgs, efektīvs un kvalitatīvs process, kas darbiniekiem neprasu lielu iesaisti. Ja automatizācija spēj nodrošināt šo automātiski paveicamo darbu, tad ir iespējams pievērsties svarīgām lietām un izmantot laiku arī cilvēciskām vajadzībām, kā piemēram, zināšanu apmaiņa starp kolēģiem. Šis ir veids kā pastiprināt un nostiprināt spēcīgu struktūrvienību nodaļas un izveidot spēcīgu organizatorisko struktūru kredīvēšanas organizācija.

Pētījuma metodoloģija: Pētījuma veikšanai tika izmantotas datu iegūšanas metodes: ekspertu intervija; dokumenta analīze; un apstrādei izmantotās metodes: transkripcija; finanšu koeficientu analīze; secinošās statistikas metodes.

Pētījuma ierobežojumi: Darba autore savā darbā apskatīs nebanku kredīvēšanas sektoru, kas ir kapitālsabiedrības, kuras saņēmušas licenci, lai varētu nodarboties ar kredīvēšanas pakalpojuma sniegšanu. Tiks apskatīti nebanku kredītētāji, kam izsniegta licence no 2019.-2020.gadam. Pētījumā tiks apskatīti 6 nebanku kredītētāji, kam ir izsniegta licence un nenodarbojas ar īstermiņa kredīta izsniegšanu. Pētījumā nepētīs banku sektora darbību, nebanku un banku kredīvēšanas kredītpolitiku, procenta likmes kredīta veidiem banku un nebanku kredīvēšanas sektorā

Kredīts ir iespēja, kā kaut ko iegūt, nezaudējot iespējas un vēlmes kredīta ņēmējam. Iespēja kredīvēšanas kompānijām uzticēties ar cerību, ka kredīta aizdevums būs izsniegts kvalitatīvs. Kredīta aizdevums ir veids, kā realizēt vēlamo efektu, tiecoties uz mērķiem un iegūstot kaut ko pretī. Ilgtermiņa vai īstermiņa kredīta vai finanšu aizdevums ir iespēja, kuru saņem kredīta ņēmēji. Kredīta ņēmējiem, apstākļiem sakrītot konkrētajā brīdī un laikā ir nepieciešams rīkoties, tas ir veids kā nodrošināt prioritātes, lai cilvēks var dzīvot pilnvērtīgi un komfortabli. Tas ir atbildīgs lēmums, kā kaut ko iegūt un diskomfortu aizstāt ar komfortu, nezaudējot uzticību un tiecoties pēc mērķiem.

Mūsdienu tehnoloģijas ir ļoti attīstījušās, to starp arī datorikas tehnoloģijas un risinājumi, kas rada iespēja dzīvot mūsdienīgā vidē un pielāgojoties mūsdienīgiem risinājumiem. Darba autore uzskata, ka organizācijas galvenā vērtība ir darbinieki, tā ir kompānijas seja, tāpēc izmantojot jaunās tehnoloģijas un attīstoties, cilvēkam darba vide un process tiek padarīts par īpašāku. Ja ir sakārtotas iekšējās procedūras, viss tiek kontrolēts un uzmanīgi pārvaldīts automatizācijas risinājumos, tad apdraudējums nav manāms. Šajā gadījumā mums ir zināmi tikai ieguvumi no automatizācijas risinājuma. Tas ir veids kā attīstīties, sekot uz dzīvot mūsdienīgajam laikam līdz.

Izstrādājot pētījumu, tika analizētas eksperta intervijas, kā rezultātā bija iespējams noskaidrot laika ieguvumu par dienu. Piesaistītie eksperti no kredītēšanas kompānijām norādīja, ka ar automatizācijas ieviešanas procesiem par vienu dienu var iegūt papildus vienu stundu, kuru var izmantot aizdevuma summas izsniegšanas paaugstināšanā.

Pētījuma autore no ekspertu iegūtās informācijas veica aprēķinus, lai noskaidrotu kopējo aizdevumu summu par gadu, kuru ir iespējams iegūt ar automatizācijas palīdzību. Lai sasniegtu pētījuma rezultātus tika izvirzītas 6 nebanku kredītēšanas kompānijas un veikti automatizācijas efektivitātes novērtēšana un noteikšana. Papildus veikta salīdzināšana starp nebanku kredītētājiem, lai noteiktu manuālo darbu un automatizācijas procesu efektivitāti.

Lai sasniegtu rezultātu, pētījumā tika veikti aprēķini, lai noteiktu maksimālo vidējo un galējo kredīta aizdevuma summa par 2019.gadu. Manuālo un automatizācijas darba procesu salīdzināšana tika veikta arī kopējai izsniegtajai aizdevumu summai. Pētījumā tika noskaidrots, ka ar automatizācijas ieviešanu var sasniegt lielāku kredīta aizdevumu summu par gadu.

Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitātes noteikšanai tika aprēķināti aizdevuma izsniegšanas efektivitātes koeficients un darba produktivitāte par 6 nebanku kredītēšanas kompānijām. Darba produktivitāti tika noteikta par 12 mēnešiem, kas tika iegūta no vienas stundas dienā izsniedzamās kredīta summas. Automatizācijas ieviešanas efektivitāte tika aprēķināta kredītēšanas kompānijām, kas nenodarbojas ar īstermiņa kredīta izsniegšanu.

Kredītēšanas kompānijas darbības efektivitātes koeficientu darba autore aprēķināja pēc trīs ienesīguma rādītājiem. Aprēķinos tika izmantota aizdevuma izsniegtā summa, kas tika iegūta ar automatizācijas ieviešanu par gadu un dati no 2019.gada pārskatiem par nebanku kredītēšanas kompānijām.

Pētījumā tika noskaidrots, ka automatizācijas ieviešana ir efektīva un nepieciešama nebanku kredītēšanas kompānijās, tomēr ir nepieciešams arī cilvēciskais elements. Tas nozīmē, ka ir ļoti svarīga arī personiskā pieeja arī tad, ja darbības procesi ir automatizēti. Pēc apkopotās informācijas tika noskaidrots, ka automatizācijas ieviešana nebanku kredītēšanas sektorā neradīs pārslodzi un nodrošinās iespēju darbiniekiem strādāt attālināti arī neparedzētos apstākļos izmantojot mūsdienu tehnoloģijas.

1. ANALĪTISKAIS APSKATS

1.1. Automatizācijas procesi nebanku kredītēšanas nozarē

Mūsdienās nebanku kredītētāji nevēlas informēt par saviem procesiem, lai nenotiktu situācija, kad līdzīgu taktiku vai procesu gaitu ievieš arī konkurenti. Iepazīstoties ar nebanku kredītēšanas organizācijām, tās nelabprāt pauž informāciju par automatizāciju vai tiem procesiem. Tās nevēlas sniegt konkrētas atbildes, vai detalizēti tos pamatot, kā arī aprakstīt precīzu informāciju norādot laika intervālus.

Iemesls informācijas izpaušanā vai neizpaušanā par dažādiem procesiem var nejauši pavērsties pret pašu nebanku kredītēšanas organizāciju. Datu salīdzināšanā atspoguļosies procesa virzības ātrumi laika intervālā, ko var uzskatīt par būtisku faktoru klientu iespēju izvēlē un apmierinātībā. Tās ir īpašas raizes kā nebanku kredītēšanas kompānija izskatīsies salīdzinot ar citām nebanku kredītēšanas kompānijām. Tomēr apvienojot laika intervāla datus par lēmuma pieņemšanu, informēšanu kredīta saņemšanā starp nebanku kredītētājiem ir iespējams pēc laika intervāla jau manīt atšķirības. Lielu konkurentu lokā starp nebanku kredītētājiem ir svarīgs apstrādes laiks, ātrums ir svarīgs faktors, kas var ietekmēt izsniegto kredīta apjomu. Nebanku kredītēšanas nozarē pēc apstrādes laika intervāliem var noteikt kāds ir patērētais laiks, pēc kā var secināt par automatizācijas procesa esamību.

Kredītēšanas organizācija novērtē un izvēlas savu pārvaldīšanas sistēmu, parasti organizācijas izvēlas sev piemērotāko un atbilstošāko. Kredītēšanas organizācijas vadās pēc normatīvo aktu prasībām un tos nepārkāpjot izvērtē visus punktus, valde pieņem lēmumu kā notiks pārraudzīšana, kontrole un pārvaldīšana. Pārvaldīšanas sistēmas izvēlē parasti vērtē kopējo klientu portfeli, sadarbības partneru skaitu, izsniegto kredītu kopējo apmēru, pārvaldīšanas sistēmas iesaistītās nodaļas darbinieku skaitu un citus faktorus.

Pieņemot lēmumus par kredīta piešķiršanu kredīta ņēmējam automatizācijas procesa gadījumā, kredītēšanas iestāde pati nosaka šo kārtību un izstrādā kontroles procedūras, kur norādīta informācija par darbības gaitām. Kredītēšanas organizācijām izmantojot vai ieviešot automatizācijas procesus jāizstrādā kritēriji, kas nosaka un atrunā nosacījumus kredīta piešķiršanas gadījumos. Kritērijos nepieciešams norādīt aizdevuma maksimālo summu, termiņu, kredīta veidu, atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Gadījumos, kad ir ieviesta automatizācija kredītēšanas kompānijā, sākotnēji ir nepieciešams paredzēt visus riskus, kas saistīti ar automatizācijas procesu. Visus paredzamos riskus automatizācijas gadījumā

nepieciešams iekļaut kontroles sistēmā, kas nodrošina un kontrolē šo risku nepieļaušanu. Ieviešot kritērija nosacījumus automatizācijas procesā, kontroles sistēma automātiski ziņo ar brīdinājuma palīdzību vai aptur automatizācijas procesu, ja iepriekš ir atrunāts, kādos gadījumos sistēmai ir to nepieciešams apturēt.

Automatizācijas procesus jāprot izskaidrot un izstāstīt, ko nodrošina atbilstošās profesijas speciālists sava amata ietvaros. Kreditēšanas organizācijas speciālists nodrošina kontroli un nepārtrauktu uzraudzīšanu, lai būtu iespējams novērst neparedzētus apstākļus. Neskatoties uz to, ka sistēmā jau ir ieģenerēti kritēriji un nosacījumi pēc kuriem ir jāvadās, sistēmai automātiski jāsniedz nepieciešamā informācija vai atbilde. Šādos gadījumos ir nepieciešama papildus kontrole, kas nozīmē, ka papildus automātiskās atbildes nepieciešams pārbaudīt vai gadījumā nav pieļauta kāda nestandarta situācija, kas tomēr pieļaujama vai noliedzama.

Bieži vien šādus gadījumus sistēma neatpazīst, tāpēc nepieciešama papildus izvērtēšana. Piemēram, sistēma automātiski ir noskaidrojusi visu informāciju, kuru iesniedzis klients un sistēma pieņēma negatīvu lēmumu, darbinieks pārskatot šo lēmumu un pārbaudot informāciju sniedz pozitīvu lēmumu, jo klients informēja, ka saņēmis ziņu par neapmaksātu stāvvietas rēķinu. Pēc šīs informācijas varam secināt, ka ir nepieciešama papildus uzraudzīšana, dokumentēšana un kontrole arī sistēmai, kas var mainīt lēmumu nozīmīgos apstākļos (FKTK Nr.120, 09.07. 2019). Automatizācija attīstījās 20.gadsimtā, sākotnēji pastāvēja automāti, kas darīja automātiskas mašīnas funkcijas. Tas bija laika periods, kad tika automatizētas daudzas ražošanas iekārtas, sākot ar rūpnieciskām iekārtām un visbeidzot ar datorizētām sistēmām.

Katras iekārtas automatizācija ar kaut ko atšķīrās un pildīja atšķirīgas funkcijas, kas bija automatizētas. Automatizācijas ieviešanas process ir dārgs pakalpojums, daudzas nianse ir jāpārdomā un jākontrolē, kā arī papildus ir nepieciešami izejmateriāli, kas automatizāciju padarīs vēl efektīvāku (Breitsameter u. c., 2003). Automatizācijas ieviešana var parādīt, ka jaunās mūsdienu tehnoloģijas ar datorprogrammas iespējām var uzlabot rezultātus. Kreditēšanas organizācijās ir daudz informācijas dati, no kurām tiek izveidotas atskaites, lai no vienas atskaites varētu izveidot daudzas citas atskaites.

Dati atrodas daudzās sistēmās, un ja automatizācija nav ieviesta, tad to var izdarīt tikai manuāli apkopojot visu informāciju. Automatizācijas ieviešanas nepieciešamība daudzās kreditēšanas organizācijās kļūst arvien vairāk nepieciešama. Tas ir veids, kā aplūkot visu komandu rezultātus, procesus, pārskatus, kas parādās vienā panelī, kur ir pieejama visa informācija (Makčesnijs u.c, 2018).

Lēmumu pieņemšana var būt manuāla vai automātiska, manuālo lēmumu pieņem cilvēks, bet automātisko lēmumu pieņem izveidota un koriģēta sistēma. Manuālo lēmumu pieņemšanā darbinieks ne vienmēr var pamatot un norādīt iemeslu. Rīcības reizēm var būt nekontrolētas un balstītas uz impulsivitāti vai reizēm var būt arī pārāk egoistiskas. Tas nozīmē, ka apstākļi, kas ir mums apkārt ļoti ietekmē cilvēka garīgo spēju savākties. Tāpat arī ir ikdienas darba procesos, kas reizēm var pārņemt ar tik lielu darba intensitāti, ka nemanot vienā mirklī emocijas var ietekmēt lēmumu. Lēmuma ietekme var būt pozitīva un negatīva, kas nozīmē, ka reizēm darbinieks intensīvās noslodzes dēļ var pieļaut arī būtisku kļūdu un tas viennozīmīgi ietekmē visus (Hallovell u.c, 2008). Datorizētās sistēmas datu bāzēm ir daudzas pozitīvās puses sākot ar precizitāti, uzticamību un visbeidzot ar apstrādes ātrumu.

Šobrīd ir iespējams automatizēt daudzus procesus, kas iepriekš vairākas reizes tika paveikti manuāli. Organizējot ar sistēmas datu bāžu programmas palīdzību, var efektīvi vadīt elektrotehnoloģisko iekārtu bezvadu monitoringa un vadības sistēmas. Parasti visas automatizācijas darbības darbojas vienādi, tās strādā ar vienādu mikrokontrollera programmu. Atšķirība starp programmām ir tikai tāda, ka var nodot informāciju tālāko datu atspoguļošanai citai personai, atspoguļojot to citā ierīcē (Apsītis & Ribickis, 2015).

Lai automatizācija notiktu un varētu ieviest ir nepieciešamas elektroniskās iekārtas un elektroenerģija. Tās nodrošina enerģētiskās vajadzības un ir viena no galvenajām sastāvdaļām tautsaimniecības infrastruktūrā. Lai izvairītos no automatizācijas sabrukumiem ir nepieciešams izmantot aizsardzības sistēmas, kur tiek noteikti kritēriji un nosacījumi, kad sistēma jau automātisko paziņo par konstatēto draudu un automātiski to novērš (Barkāns, 2013). Laika gaitā automatizācijas ieviešana organizācijās atmaksājās, viss kas tiek ieguldīts kļūst par organizācijas resursiem. Mūsdienų jauno tehnoloģiju ieviešana un izmantošana kreditēšanas iestādēs, it sevišķi pārdošanas nodaļās palīdzēs sasniegt augstākus rādītājus un virzīs visu komandu uz labākiem rezultātiem. Daudzi procesi aizņem daudz laika un tas var prasīt stundām ilgu laika ieguldījumu, mainot kaut ko un meklējot daudzus risinājumus jaunajās tehnoloģijās kreditēšanas organizācijās nodrošinās lielāku efektivitāti.

Lai iegūtu jaunākos datus ar tehnoloģiju palīdzību ir nepieciešams veikt vienu darbību un sistēma automātiski saprot nepieciešamo komandu. Tas nozīmē, ka īsā laika posmā ar automatizācijas palīdzību ir iespējams pārvaldīt liela faila apjomu, veikt dažādas darbības un kā arī tos apstiprināt. Ļoti liela nozīme ir ātrumā, kādā ātrumā tiks dota nepieciešamā pieprasītā informācija un cik ilgā laikā organizācijas spēš novērtēt un sniegt nepieciešamo

atbildi par savu lēmumu. Ja kredītēšanas organizācijas ātrums un kvalitāte būs augsta, organizācija gūs lielus panākumus un rezultātus.

Sistēmas ātrums ar pareizajiem kritērijiem un nosacījumiem dos nepieciešamo, automatizācija sniegs pašu svarīgāko vērtību un tie ir apmierināti klienti un darbinieki. Automatizācija kredītēšanas organizācijās ieviešīs lielas pārmaiņas un spēs paveikt pašu mazāko darbu. Kredītēšanas organizācijas paļausies uz mūsdienu radītajām tehnoloģijām, kas dos daudz lielu iespēju sasniegt vēlamo rezultātu. Nenoliedzami, šobrīd tiek domāts, vai automatizācija gadījumā nesamazinās darbinieku skaitu kredīta kompānijās!

Darbinieku zaudējums vai samazināšana šajā gadījumā nav manāms, jo šis process ir papildus jāuzrauga un jākontrolē. Šis ir sektors, kur ir svarīga komunikācija starp klientu un kredītēšanas kompāniju. Tas nozīmē, ka šīs attiecīgās darbības var paveikt cilvēks, kas ir algots darbinieks, speciālists savā nozarē un amata ietvaros. Jaunu tehnoloģiju risinājumi ir nepieciešami, protams, pārmaiņas biedē katru darbinieku, bet tas ir veids kā strādāt kvalitatīvāk, atbildīgāk un nozīmīgāk kredītēšanas jomā.

Jauno tehnoloģiju izmantošana un ieviešana paveiks iepriekš nepaveicamo. Ieviešot automatizāciju kredītēšanas kompānijās būs iespēja daudz uzmanības un laika veltīt kredītanāližu veikšanai. Tas palīdzēs organizācijās noteikt tagadējos un nākotnes finanšu rādītājus, lai varētu izvirzīt kādas finanšu prognozes. Nebanku kredītēšanā tā būs ļoti liela motivācija un nāks tikai par labu, virzoties uz panākumiem (Credit, 2014).

Gadījumos, kad ir ieviesta automatizācija, cilvēka darba spēku ir nepieciešams saglabāt, lai saglabātos cilvēciskie elementi organizācijas vadības un klientu lokā. Mūsdienu tehnoloģijas ir ienākušas sabiedrībā, savukārt mēs pieņemam un izmantojam to kā priekšrocību.

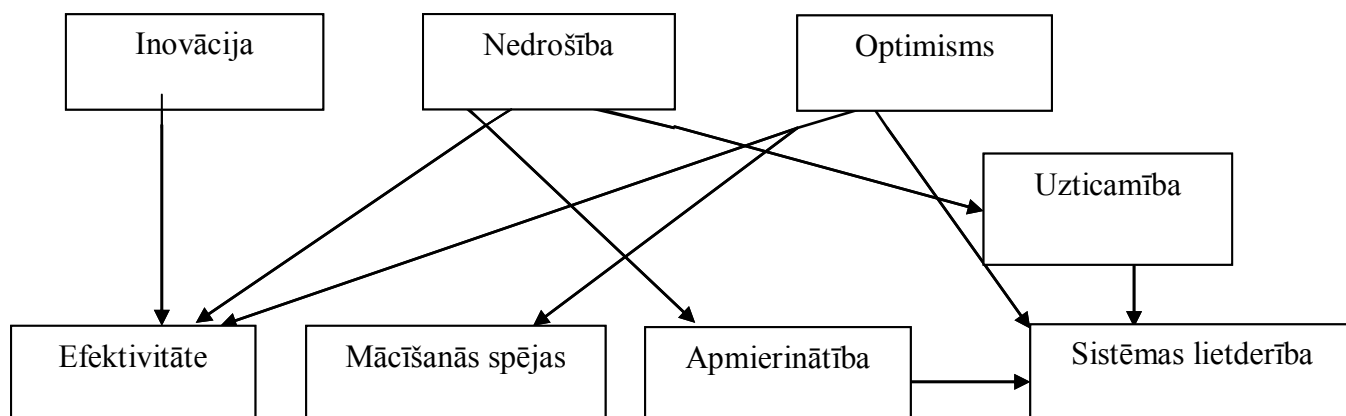
Kredīta piešķiršanā ātrums var kļūt par kvalitāti, ko aizstāj sistēmas automatizācija. Automatizācijas sistēmas spēs apmierināt organizācijas mērķus, sasniegt rezultātu strādājot ar augstu produktivitāti. Izmantojot sistēmas automatizāciju palielināsies efektivitāte visās organizācijas struktūrvienībās nodaļās (Automation, 2018). Jaunajām mūsdienu tehnoloģijām ir nepieciešams pielāgoties, to ikdienā dara sabiedrība, pielāgojas. Ieviešot automatizāciju nebanku kredītēšanas sektorā darbinieki pielāgosies un uztvers kā pieņemamu procesu. Ir svarīgi izstrādāt savu organizācijas stratēģiju un sasniegt savus izvirzītos mērķus.

Automatizācijas ieviešana nebanku kredītēšanas sektorā ir nozīmīgs brīdis un svarīgi parūpēties par organizācijas darbiniekiem. Pirmkārt ir nepieciešams apmācīt darbiniekus ar digitālām prasmēm, tas palīdzēs vairāk pielāgoties un saprast automatizācijas būtību. Otrkārt

ir nepieciešams nemitīgi paaugstināt darbinieku kvalifikāciju, ieskaitot arī valdi. Kvalifikācijas celšana un pieredzes apmaiņas braucieni palīdzēs izprast situācijas un nonākt pie risinājuma, tas ir veids, kā jaunās zināšanas izmantot ikdienas procesos. Treškārt ir nepieciešams noteikt kopīgi mērķus, tas palīdzēs visai komandai kopīgi virzīties uz šo mērķi un sasniegt to. Ceturtkārt būs nepieciešams samazināt ikdienas ritmu un tempu, tas izklausās interesanti, bet ieviešot automatizāciju, tas padarīs daudzus procesus un spēs efektīvi apstrādāt lielu informācijas apjomu. Automatizācijas ieviešanas pārvaldības standarti parāda pavisam ko jaunu, tā ir labi pārskatāma kontrole, tas dos iespēju negaidot nodot procesu darbību struktūrvienības nodaļā un sadarbojoties ar tām. Piektkārt ir nepieciešams ieklausīties atsauksmēs un komentāros, kurus pauž labākie darbinieki. Tas palīdzēs veikt zināšanu apmaiņu cilvēku starpā un rast automātiski atbildes. Sestkārt ļaut mūsdienu tehnoloģijām darboties, paļauties un strādāt arī attālināti. Tas ir veids kā atrast risinājumu darba procesu pildīšanā un neapstādināt to, gadījumā, ja rodas neparedzēti apstākļi, piemēram, pandēmija, ārkārtas situācijas, tās ir neparedzamas lietas, kuras neviens nevar ietekmēt.

Neparedzētos apstākļos automatizācija nebanku kreditēšanas sektorā būs ieguvums un iestāde varēs turpināt ikdienas procesus. Kreditēšanas iestādei nepieciešams labāk izprast esošo situāciju, tas viss noteikti atspoguļosies ieguvumos un būs redzami gan laika, gan enerģijas ieguvumi (Analytics, 2020). Automatizācija ir daļa no sistēmas, kuras apjoms ir pilns ar lielu informāciju. To var izveidot, arī tikai konkrētam darba procesam, to var ierobežot, tas ir atkarīgs no vēlmju saraksta. Automatizācijas ieviešana sistēmās ir paredzēts individuālo darba atbalstam biroja ofisos. Lai ieviestu automatizāciju var noteikt gatavības problēmas, kuru mērīšanai izmanto tehnoloģiju gatavības indeksa modeli. Šādu modeli izmanto, lai noteiktu gatavību ieviest automatizācijas sistēmu. Tehnoloģiju gatavības indeksa modeli nosaka pēc mainīgajiem lielumiem, kas ir optimisms, inovācijas, diskomforts un nedrošība.

Pēc tehnoloģijas gatavības indeksa modeļa noteikšanas, papildus ir liela ietekme no citiem mainīgajiem faktoriem automatizācijas sistēmas izmantošanā. Faktori ir saistīti ar mācāmību, efektivitāti, neaizmirstamību, uzticamību un apmierinātību (1.att.). Faktoriem ir ietekme savā starpā, viens vai vairāki faktori ietekmē vai neietekmē citu faktoru. Viens no mūsu galvenajiem faktoriem ir inovācija, kas ir ļoti svarīgs faktors, lai inovācijas ieguldīšana un gatavība atspoguļotos efektivitātē. Inovācija ietekmē efektivitāti, lai sasniegtu vēlamo rezultātu, bet savukārt efektivitāte neko neietekmē.



1. att. Automatizācijas sistēmas esamība un tās izmantošanas ietekme uz darbiniekiem
(Avots: Technology, 2020)

2019.gadā Indonēzijā tika veikts pētījums par biroja automatizācijas sistēmas gatavību un izmantošanu. Tika elektroniski izveidota aptauja un aptaujāti 89 respondenti. Pēc pētījuma rezultātiem 52% apgalvoja, ka bija gatavi izmantot automatizācijas sistēmas, gatavība izmantot jaunās tehnoloģijas ietekmēs arī tās izmantošanu. Savukārt 44% apgalvoja, ka gatavībai ir bijusi ļoti liela ietekme automātiskās sistēmas izmantošanai (Technology, 2020).

Kreditētāji tiecas pēc lielāka apjoma un to var radīt tikai ar automatizācijas ieviešanas palīdzību sistēmās. Automatizācijas ieviešana ir labākais veids kā iegūt labākus rezultātus un apjomu kredīta izsniegšanā, papildus izvairoties no nekvalitatīva kredīta izsniegšanas. Tās ir saistības ar kavētiem rēķina maksājumiem un kredīta atmaksāšanu.

Ieviešot sistēmā automatizāciju klients varēs tiešsaistē veikt maksājumus un būt savlaicīgs maksātājs, kas raksturo labu klientu kreditēšanas nozarē. Šajā gadījumā kreditētājiem samazināsies rādītāji nekvalitatīvo kredītu izsniegšanā kredīta ņēmējiem. Šobrīd daudzi kreditētāji cenšas sekot līdz mūsdienu tehnoloģijām un jaunumiem, viņi uztraucas, ka ikdienas procesos varētu palaist garām kādu svarīgu informāciju, jo tehnoloģiju attīstība notiek ļoti ātri un mēs vairs nespējam tās izsekot. Būtībā nav jābūt pašai jaunākajai tehnoloģijai, kas tikko ienākusi, varbūt arī vecāka, galvenais ir svarīga tās kvalitāte, priekšrocība un iespējas virzītie līdz savam mērķim.

Automatizācijas ieviešanai arī ir jābūt līdzsvarā attiecībā uz cilvēka darbu, tas nozīmē, ka tikai paļauties uz sistēmu nevar. Papildus ir jābūt cilvēka darba pārskatīšanas procesam, kur ir iesaistīts citi veidi un variantu, lai būtu iespējams piedāvāt kaut ko, bet iespējams tikai ar

nodrošinājumu. Šobrīd mūsdienās vairs nav moderni veidot lielas papīra kaudzes, tagad ir attīstīta prakse vadīt visus datus datorizētā sistēmā un tos arī saglabāt ar drošības kodiem, parolēm. Automatizācija ir lielisks veids, kā atbrīvoties no daudziem papīru kalniem, un manuālas datu darbības vadīšanas lielajā datu plūsmā bez intensīva cilvēka darba spēka iesaistes. Tas ir veids, kā kreditēšanas organizācijai darīt vairāk, virzoties līdz mērķu un plānu sasniegšanai, darot mazāk cilvēka darbu slodzē (Analyzing, 2010).

Katra iestāde, kas nodarbojas ar ražošanu ir iespējams aprēķināt vidējā produkta apjomu, kas tiek saražots uz vienu mainīgo darbinieku skaita (1.formula). Lai noteiktu vidējo izsniegto kredīta summu eiro, par noteiktu laika periodu veic aprēķinus (Bikse, 2009).

(1)

$$AP = \frac{TP}{L}$$

kur

AP ir vidējā kredīta izsniegtā aizdevuma summa:

TP ir kopējā kredīta izsniegtā aizdevuma summa;

L ir darbinieku skaits (mainīgais skaita daudzums).

Iesaistot papildus resursus ir iespējams palielināt izsniegto kredīta summas apjomu. Izsniegto kredīta apjomu var palielināt piesaistot vairāk darbinieku vai automatizējot sistēmu. Tālāk izsniegto kredīta summas palielinājumu dala ar mainīgo darbinieku skaitu (Bikse, 2009).

(2)

$$MP = \frac{\Delta TP}{\Delta L}$$

kur

MP ir galējā izsniegtā kredīta summa:

ΔTP ir kopējās izsniegtās kredīta summas pieaugums;

ΔL ir darbinieka skaita palielinājums.

Strādāt efektīvāk un būt konkurētspējīgākiem kreditēšanas nozarē ir nozīmīgs solis katram kreditētājam, būt pamanāmākam un atšķirties ar kaut ko no citiem ir diezgan sarežģīti. Šobrīd mūsdienās ir daudzi palīg līdzekļi un dažādi instrumenti, kurus var izmantot, tagad mūsdienu tehnoloģijas ļoti strauji attīstās un to var panākt arī ar automatizācijas palīdzību. Ieguldījums noteikti atspoguļosies rezultātos un tas palīdzēs īstenot visas ieceres. Automatizācijas ieviešanai ir nepieciešami naudas līdzekļi, vēlme un gribasspēks ieviest kaut ko jaunu.

Uzdrīkstoties uz kaut ko jaunu ir jābūt savam redzējumam, sapnim vai vīzijai par to kā tas viss varētu izskatīties kreditēšanas nozarē. Ieguldot līdzekļus kreditēšanas organizācijas attīstībā ir iespēja dzīvot laikam līdzī, būt vienlaikus modernai iestādei, meklējot un attīstot katras struktūrvienības nodaļas darba metodes. Meklējot risinājumus, ticot un uzdrīkstoties kreditēšanas kompānija iegūs atzinīgu novērtējumu no kredīta ņēmējiem.

Tās būs iespēja un vēlme, īstenot savas iespējas, un izmantot iespēju piešķirt kredīta aizdevumu vajadzību realizēšanai kredīta ņēmējam, kā arī būt konkurētspējīgi ar citiem kreditētājiem (Automatizācijas ieviešana, 2019). Veiksmīga darījuma novadīšana, pārvaldīšana un kontrole ir efektīva visos sektoros. Kas nozīmē, ka veiksmīga kompānija vai organizācija ir efektīva. Tās ir dažādas efektīvas rīcības vai efektivitātes ieviešana procesos, lai organizāciju padarītu efektīvu. Nepieciešamas veiksmīgas vadīšanas spējas, izmantojot visus vadības paņēmienus un zināšanas, lai var dod kredīta ņēmējiem vairāk, izmantojot visus resursus bez zaudējumiem (Komerccarbības efektivitāte, 2014). Pēc norādītās informācijas varam aprēķināt ražošanas efektivitāti pēc ražošanas izmaksām (3.formula).

(3)

$$E_K = \frac{Q}{F}$$

kur

E_K ir ražošanas efektivitātes koeficients:

Q ir produkcijas apjoms;

F ir izlietoto ražošanas resursu izmaksas.

Vadoties pēc aprēķiniem varam noteikt darbības efektivitāti. Tas nozīmē, ka šajā gadījumā efektivitāti mēs varam noteikt pēc organizācijas izmaksām, lai sasniegtu mērķi automatizācijas efektivitātes noteikšanai.

Veismīga kreditētāja gadījumā sanāk izsniegt pēc iespējas vairāk kredīta aizdevumus bez naudas līdzekļu norakstīšanas, gadījumos, kad aizdevums netiek atgriezts atpakaļ kredīta devējam. Tas nozīmē, ka kredītkompānija darbosies efektīvi un efektīvi ieviestie procesi palīdzēs veiksmīgi izsniegt aizdevumus kredīta ņēmējam. Efektivitāte ir saistīta arī ar organizācijas interesēm, tā ir nepieciešama, lai varētu paaugstināt finanšu rādītājus un būt konkurētspējīgi (Komerccarbības efektivitāte, 2014).

(4)

$$PT = \frac{Q}{L * T}$$

kur

PT ir darba produktivitāte, eiro:

Q ir produkcijas daudzums, eiro;

L ir darbinieku skaits;

T ir darba laiks (stundas).

Kreditētāju efektivitātes aprēķini atspoguļos savstarpējo mijiedarbību īstermiņa un ilgtermiņa aprēķinos. Produktivitātes aprēķini arī ir veids kā aprēķināt efektivitāti, pēc izsniegtā kredīta apjoma ir iespējams noteikt par cik labāk vai sliktāk kreditētāji spēs izsniegt aizdevumus kredīta ņēmējam (4.formula).

1.2. Kreditēšanas būtība un funkcijas

Kreditēšana ir nozīmīga darbība cilvēka pasaulē, tas ir veids kā attīstīties, gūt un saņemt, rast mieru sev apkārt. Tas ir veids kā padarīt cilvēka dzīvi labāku, attīstītāku, palīdzot cilvēkiem augt ne tikai materiāli, bet arī garīgi. Kredīta aizdevuma saņemšana un izmantošana veic visas

svarīgākas cilvēka dzīves funkcijas, kuras nākotnē var nest darba augļus arī pasaulei. Jau no seniem laikiem ir bijis pieņemts, kaut ko aizlienēt ar ticību, kad aizdotais tiks atgriezts atpakaļ. Nav svarīgi vai tie ir naudas līdzekļi, kustamais vai nekustamais īpašums, svarīgi ir pildīt visus atrunātos nosacījumus, uzticēties un darīt to atbildīgi uzņemoties atbildību par turpmāko izmantošanu paredzētajam mērķim tās pildīšanas darbībām.

Kreditēšana ir viena no nozarēm, kur nepieciešams nodrošināt kvalitāti. Nodrošinot kredīta izsniegšanas kvalitāti, kredīta ņēmējam būs saprotami visi punkti, kas saistīti ar kredīta ņēmēja tiesībām un izmantošanu. Šādos gadījumos nerodas savstarpējā nesapratne vai neizpratne par kredītētāju nosacījumiem izvairotos no strīdu gadījumiem, kas reizēm tiek atrisinātas ar tiesas palīdzību. Strīdu gadījumi starp kredīta ņēmēju un kredīta devēju rodas tikai tad, ja savā starpā neizdodas nonākt pie kopsaucēja un atrisināt radušos situāciju, šādos gadījumos lēmumu par strīdu izbeigšanu pieņem tiesa, kur tiek atdzīts par vainīgu vai nevainīgu. Lēmuma par vai pret kredīta izsniegšanu, kredīta devējs izvērtē kredīta ņēmēja nodrošinājumu, lai kredīta devējs būtu tiesīgs atgūt piešķirto aizdevumu. Šādi nodrošinājumi kreditēšanas organizācijām palīdz nodrošināt gan kvalitatīvu klientu apkalpošanu, gan kredītu izsniegšanu un kredītētāju stabilitāti nākotnē (Kudinska, 2008, 49. lpp.).

Latvijas Zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisija norāda, ka: “Darba kvalitāte ir noteiktu pazīmju kopums, kas raksturo atsevišķu darbinieku, to grupas vai visa uzņēmuma darbu, kā arī saražoto izstrādājumu un veikto pakalpojumu kvalitatīvās īpašības” (LZA Terminoloģijas komisija, 2020). Lai nodrošinātu kvalitatīvu kredīta aizdevuma izsniegšanu ir nepieciešami kvalificēti darbinieki, kuriem ir priekšzināšanas un profesionālas iemaņas, kā arī darbinieki, kas tiek patstāvīgi pilnveidoti sava amata ietvaros. Papildus kreditēšanas organizācijā ir jābūt pārdomātai organizatoriskai struktūrai un kreditēšanas iesaistītās struktūrvienības funkcijas. Kā arī nedrīkst piemirst par efektīvu administrēšanu un kontroles nodrošināšanu, regulāri veidojot pārskatāmus kreditēšanas saistītās procedūras (Kudinska, 2008, 49. lpp.).

Kreditēšanas organizācijas galvenie ienākuma avoti ir klienti, kas vērsas, lai saņemtu aizdevumu savu vajadzību realizēšanai un apmierināšanai. Kredītiestāžu likumā, kas stājās spēkā 24. oktobrī 1995.gadā ir norādīts, ka: “Klients ir persona, kurai kredītiestāde sniedz finanšu pakalpojumus. Kredīts ir atlīdzības darījums, kurā kredītiestāde uz rakstveida līguma pamata nodod klientam naudu vai citas lietas īpašumā un kurš klientam uzliek pienākumu noteiktā laikā un kārtībā atdot kredītiestādei naudu vai citas lietas” (Likumi, 1995).

Credare vārds ir nācis no latīņu valodas ar nozīmi uzticēties un ticēt (Kutuzova, 2012). Tas ir liels risks, kredīta devējam palikt bez naudas līdzekļiem, situācijā, ja naudas līdzekļi, kas ir

aizdoti un nav atgriezti atpakaļ tās īpašniekam. Ja kredīta aizdevējs būs kvalitatīvi nodrošinājis kredītēšanas funkcijas un kredīta aizņēmējs var piedāvāt kādu nodrošinājumu, tad noteikti kredītēšanas organizācijai šis riska faktors samazināsies (Kudinska, 2008).

Kredīts ir pieskaitāms pie ekonomiskās kategorijas, kas jau sākotnēji veidojās no attiecību rezultāta starp precī un naudu. Kredīta raksturojuma nozīme ir tā, ka kredīta ņēmējam saņemtais aizdevums dod iespēju palielināt savus līdzekļus, gadījumā, ja nepieciešamais aizdevums ir nepieciešams saimnieciskās darbības uzsākšanai. Kredītēšanas procesā ir būtiski 9 kredītēšanas principi:

1. Atmaksājamība. Saņemto kredīta aizdevumu ir nepieciešams atgriezt pilnā apmērā.
2. Termiņa ievērošana. Aizņēmējs, maksā aizdevumu saskaņā ar līguma nosacījumiem.
3. Mērķtiecība. Kredīts tiek izsniegts konkrēta mērķa īstenošanai.
4. Plānveidība. Ikmēneša maksājuma noteikšana pēc esošajiem resursiem.
5. Ekonomiskums. Kredīta izmantošanas ienesīgums.
6. Kompleksveidība. Procedūru īstenošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
7. Diferencētība. Atšķirīgas normas kredītēšanā.
8. Nodrošinātība. Aizdevēja nodrošinājums, ja aizņēmējs neatgriež naudas līdzekļus.
9. Maksa par kredītu. Aizņēmējs atmaksā procentus par kredīta izsniegšanu, izmantošanu un apkalpošanu (Krogzeme, 2010).

Atmaksājamībā kredīta devējs izsniedz aizdevuma kredīta ņēmējam, papildus pirms abpusējo piekrišanas kredīta aizdevējs informē kredīta ņēmēju par piemēroto procentu likmes summu, kas būs jāatgriež kopā ar pamatsummu. Savukārt termiņa ievērošanā kredīta devējs pirms abpusējās vienošanās, nosaka kredīta ņēmējam kredīta summas atgriešanas termiņu, kas atrunāts savstarpēji apstiprinātā līgumā. Mērķtiecības noteikšanai kredīta ņēmējs sniedz patiesu informāciju kredīta devējam, par kredīta aizdevuma nepieciešamības mērķi. Šādā veidā kredīta devējam ir zināma informācija un mērķis, kādam nolūkam ir nepieciešams aizdevums kredīta ņēmējam. Plānveidošanā kredīta devējs pirms kredīta izsniegšanas sastāda maksājuma grafika plānu kredīta ņēmējam. Maksājuma grafiks tiek sastādīts balstoties uz normatīvo aktu prasībām un vadlīnijām, kuras noteicis Patērētāju tiesību un aizsardzības centrs. Ekonomiskais novērtēšanas brīdis ir tad, kad kredīta devējs izvērtē vai sniedzot aizdevumu kredīta ņēmējam, gūs peļņu, ienākumus no atdotā kredīta pilnas summas ieskaitot visus procentus par kredīta izsniegšanu, izmantošanu un apkalpošanu. Kompleksveidības principā kreditētāji seko līdzī normatīvo aktu prasībām, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas

noteikumiem un Patērētāju tiesību un aizsardzības centra vadlīnijām. Diferencētības principā nepārkāpjot visas normatīvo aktu prasības, regulas, noteikumus katra kreditēšanas kompānijas var izvēlēties kredīta objektu, kuru piedāvāt kredīta ņēmējam. Tas ir veids kā atšķirties un būt ar citiem mērķiem un vīzijām salīdzinot ar citiem kreditētājiem. Nodrošinātības gadījumos kredīta devējs, kā nodrošinājumu var izmantot kredīta maksājuma apdrošināšanas, ķīlas, galvotājus vai kāda cita veida nodrošinājumu, lai nerastos situācija, kad kredīta devējs ir zaudējumos. Kredīta maksājumus, pirms abpusējās vienošanās, pieņem lēmumu kredīta devējs par kredīta procenta maksājumiem. Pirms līguma izveidošanas un parakstīšanas kredīta devējs informē kredīta ņēmēju par sastādīto procentu likmi kredīta atmaksas gadījuma. Ja kredīta ņēmējs piekrīt kredīta devēja izvirzītajiem nosacījumiem, tad notiek savstarpējā vienošanās par līguma stāšanos dienu.

Pie kreditēšanas funkcijām tiek iedalītas pārdales un kontroles funkcijas, kas ir svarīgas nodrošinot kvalitatīvu kreditēšanu. Viena no svarīgākajām funkcijām ir pārdales funkcija, kas nodrošina ar kredīta palīdzību naudas līdzekļiem būt sabiedrības apgrozībā, nodrošinot naudas līdzekļu apriti dažādu vajadzību realizēšanai no vienas nozares uz citu. Tas nozīmē, ka naudas līdzekļi, kas izsniegti aizņēmējam un ir pagaidu īpašnieks, tas nodod līdzekļus citiem pagaidu īpašniekiem pretī sniedzot materiālu vai nemateriālu vērtību, kas ir prece vai pakalpojums. Notiekot šādu līdzekļu apritei un kustībai, kur iesaistītas vairākas personas veido ražošanas paplašināšanu, radot ekonomisko attīstību un pilnvērtīgu līdzekļu izmantošanu dažādos izdevīgos virzienos.

Kontroles funkciju pilda kredīta aizdevējs, kas izsniedz naudas līdzekļus aizņēmējam. Kredīta ņēmējs saņem naudas summu un uzņemas saistības, lai šo naudas summu atgrieztu atpakaļ noteiktā termiņā kredīta devējam. Savukārt kredīta devējs nosaka termiņu, cik ilgā laika posmā, kredīta ņēmējs varēs izmantot šīs lietošanas tiesības, kā arī uzrauga, lai kredīta izmantošanas termiņš būtu izpildīts noteiktā laika periodā (Kutuzova, 2012).

Kredīta izsniegšanas un izmantošanas kvalitāti raksturo trīs pazīmes: klients var viegli noformēt kredīta aizdevumu, klients un aizdevējs vienmēr var viegli novērtēt piedāvātos līdzekļus, nosacījumus un pienākumus, kā arī aizdevējs var viegli realizēt nodrošinājumu, gadījumā, ja aizņēmējs ir pārkāpis līgumā atrunātos nosacījumus, piemēram, piemērojot līguma sankcijas par neizpildītajām saistībām un kavētu maksājumu. Lai būtu iespējams viegli noformēt kredīta aizdevumu, katrā organizācijā ir jābūt nodrošinājumam, kas ir

galvojums, křila un apdrořināřanas polises, kā arī nepiecieřams izstrādāt kontroles procedūras, kas atbilst uzraudzības iestādes prasībām un Latvijas likumdošanai.

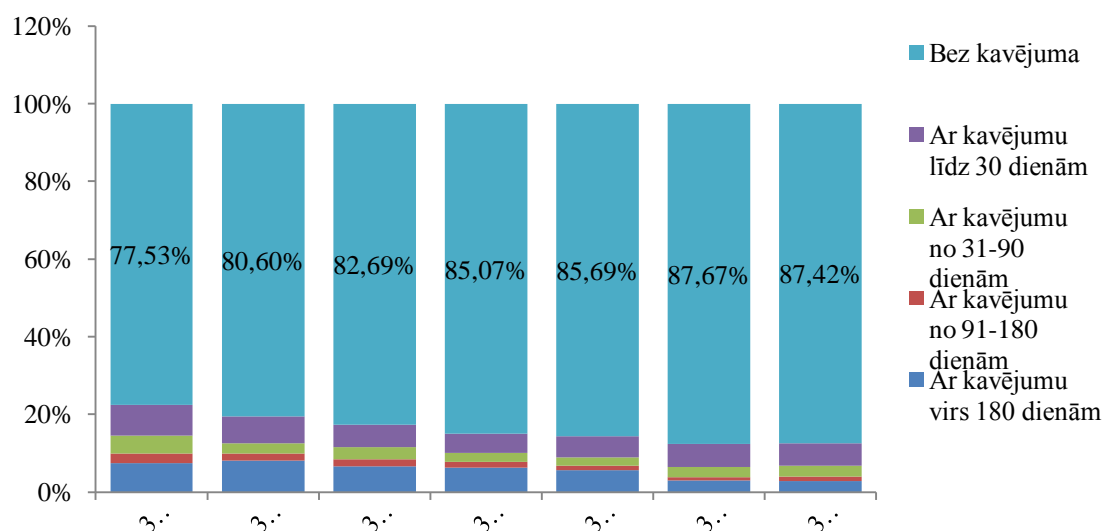
Kredīta izsniegšanas, saņemšanas un izmantošanas gadījumā, kvalitatīvu nodrošinājuma vieglas novērtēšanas pazīmi uzrauga pēc izstrādātajām kontroles procedūrām, lai nodrošinātu nepārtrauktu kontroli. Kredīta novērtēšana ir jāveic saskaņā ar Finanšu un Kapitāla tirgus komisijas prasībām. Kontroles procedūrā ir jābūt pieejamai informācijai par kredīta aizdevuma novērtēšanu, noformēšanu un uzraudzīšanu, lai būtu nodrošinājums lēmuma pieņemšanā, par labu aizņēmējam un aizdevējam, izsniedzot un saņemot kredīta aizdevumu. Vieglas realizēšanas pazīmes posmā var izmantot daudzos nodrošinājumus, kurus kredītoģanizācija var pārvērst naudā, lai negūtu zaudējumus un nerastos finanšu grūtības arī gadījumos, ja aizņēmējs nepilda savas saistības (Kudinska, 2008).

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvos noteikumos Nr. 139, “Apstākļu, kādos iestāde uzskatāma par nonākušu finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās, konstatēšanas normatīvie noteikumi”, kas stājās spēkā 05.09.2020.gadā ir norādīts, ka sākotnēji kredītēšanas organizācijām nepiecieřams izvērtēt vai organizācijā ir radušās vai arī nākotnē varētu rasties finanšu grūtības. Lai būtu iespējams noteikt vai iestādei būs, vai arī ir radušās finanšu grūtības, nepiecieřams izvērtēt visas pazīmes un jomas, kurās tiek izskatīti visi finanšu rādītāji. Šādos gadījumos ir noteiktas 4 jomas, kuras tiek apskatītas un izvērtētas, ja kredītiestāžu organizācija ir nonākusi vai arī nonāks finanšu grūtībās.

Sākotnēji kredītēšanas iestādei nepiecieřams novērtēt pašu kapitālu, izskatot vai tās līmenis atbilst noteiktajām minimālajām pašu kapitāla prasībām, vai nav pasliktinājusies situācija, kad vairs nevar izpildīt minimālās noteiktās prasības un jāpievērř uzmanība vai saistību izmaksas nav lielākas par citu izmaksām. Likviditāte ir nākamā joma, kas tiek izvērtēta, lai noteiktu vai kredītēšanas organizācija spēs veikt saistību maksājumus un atmaksāt savus parādus noteiktā termiņā. Pārvaldības joma ir treřā joma, kas jānovērtē kredītēšanas organizācijā, gadījumā, ja ir radušās vai radīsies finanšu grūtības. Šajā jomā tiek skatītas būtiskākās kļūdas, trūkumi un ilgstoša svarīgi lēmumu nepieņemšana no vadības puses.

Spēja darboties parastā ikdienas darba režīmā ir pēdējā izvērtējamā joma organizācijā. Šajā jomā organizācija novērtē vai ir kādi ierobeņojumi un spēja turpināt vai neturpināt ikdienas darba procesu veikšanu, kas ietekmē vai ietekmēs kredītēšanas organizāciju un rada vai radīs finanšu grūtības (FKTK Nr.139, 25.08.2020).

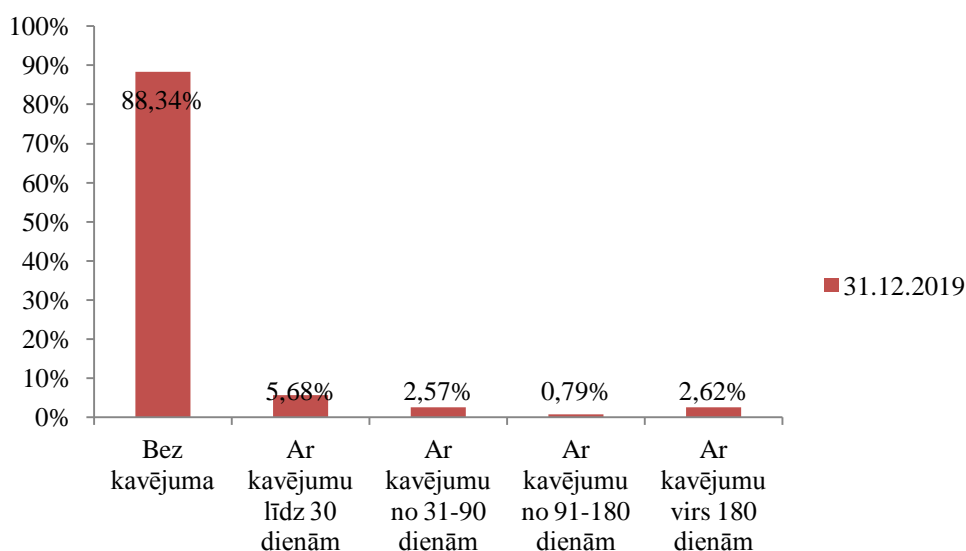
Pēc Patērētāju tiesību aizsardzības centra datiem, kvalitāte ir nosakāma arī pēc kredīta aizdevumu izsniegšanas kredītaņēmējam. Kvalitāti ir iespējams noteikt pēc klienta maksātspējas, kas atspoguļojas brīdī, kad kredītaņēmējam ir nepieciešams pildīt savstarpēji atrunātos nosacījumus, lai atgrieztu naudas līdzekļus kredīta devējam (PTAC, 2019).



2.att. Nekavēto un kavēto kredītu īpatsvars nebanku kreditēšanas sektorā par 2013.-2019.gada 1.pusgadu, % (Avots: PTAC, 2019)

Maksātspēja tiek izvērtēta tādēļ, lai kredītaņēmējs būtu spējīgs atmaksāt paņemto kredītu ar atrunātajiem nosacījumiem līgumā. Kredīta devējam jābūt izstrādātām kontroles procedūrām pēc kurām ir noteikta kārtība, kā notiek maksātspējas izvērtēšana, kā arī šādos gadījumos kredīta devējs ir tiesīgs pieprasīt informāciju un papildus ienākumu apliecinošus dokumentus maksātspējas izvērtēšanai. Šādos gadījumos kredītaņēmējam jāsniedz pilnīga un patiesa informācija par savām saistībām un ienākumiem, kas tiek ņemti vērā kredīta maksātspējas izvērtēšanas laikā, lai kredīta aizdevējs pēc aizņēmēja norādītās informācijas varētu sniegt lēmumu par kredīta saņemšanu. Papildus kredīta devējs ir tiesīgs pārbaudīt aizņēmēja norādīto informāciju datu bāzēs, kā arī pārliedzināties, ka kredītaņēmējs jau šobrīd nav kavēto saistību sarakstā un neparādās ieraksts par kavētajiem maksājumiem (Patērētāju tiesību un aizsardzības centrs, 2020). Nekavēto un kavēto kredītu īpatsvars nebanku kreditēšanas sektorā (2.att.), no 30.06.2013. - 30.06.2019. gadam, katra gada 1.pusgada dati.

Kredītaņēmēji 2018.gada 1. pusgadā savas saistības maksāja atbildīgāk un apzinīgāk nekā 2019.gada 1. pusgadā. Par 0,25% mazāks rādītājs ir vērojams 2019.gada 1. pusgadā salīdzinot ar 2018.gada 1. pusgadu, kur 87,67% kredītaņēmēji savas saistības pildīja bez kavējuma. Savukārt 2013.gada 1. pusgadā kredītaņēmēji saistības pildīja laikā bez kavējuma 77,53%, kas ir mazākais rādītājs, bet 2019.gada 1. pusgadā saistības pildīja laikā bez kavējuma 87,42% kredītaņēmēji. Ar kavējumu virs 180 dienām kredītaņēmēji savas saistības atmaksu laikā uzlaboja 2019.gada 1. pusgadā par 4,56% labāk nekā 2013.gada 1. pusgadā, kad 7,38% kredītaņēmēji kavēja rēķina apmaksu 180 dienas. Savukārt 2014.gada 1. pusgadā ir 8,10% lielākais īpatsvars, kad kredītaņēmēji kavē 180 dienas salīdzinot ar pārējiem gada 1. pusgadiem. 2016. un 2017.gada 1. pusgadā ir par 0,57% mazāk rēķinu apmaksas kavētāji salīdzinot 2019.gada 1. pusgadu, kad 2,79% klientu, kavēja kredīta rēķinu apmaksu no 31 - 90 dienām. Kredīta rēķinu apmaksu līdz 30 dienām 2018. un 2019.gada 1. pusgadā kavē par 0,88% vairāk salīdzinot 2016.gada 1. pusgadu, kur kavēja 4,94% kredītaņēmēji. Vismazāk kredīta rēķina apmaksu ar kavējumu 91 -180 dienas kavēja 0,84% kredītaņēmēji 2018.gada 1. pusgadā salīdzinot ar 2019.gada 1. pusgadu, kur kredīta rēķina kavētāji bija par 0,31% vairāk (PTAC, 2019).



3.att. Nekavēto un kavēto kredītu īpatsvars nebanku kreditēšanas sektorā par 2019.gada 2.pusgadu, % (Avots: PTAC 2, 2019)

Salīdzinot 2019.gada 2.pusgadu (3.att.) ar 2019.gada 1.pusgadu kredītaņēmēji savas saistības bez kavējuma pildīja apzinīgāk un labāk par 0,92%. Savukārt 2019.gada 2.pusgadā

vismazākais rādītājs 0,79% ir ar kavējumu no 91-180 dienām kredītu saistību nepildīšanā. Visaugstākais rādītājs ir kavētājiem līdz 30 dienām, 2019.gada 2.pusgadā tas sastāda 5,68% klienti, kas kavē maksājumus līdz mēnesim. Pēc augstāk norādītās informācijas, darba autore secina, ka kvalitāti šajā gadījumā var noteikt klienti, izmantojot kreditēšanas pakalpojumus kādā no aizdevēju organizācijām. Pētījumā tiek noskaidrots un pieņemts, ka klienti, pēc kredīta izmantošanas vai saņemšanas, var sniegt atsauksmi sabiedrībā par kvalitāti, bet savukārt organizācija kvalitāti nosaka kredīta ņēmēja maksāspējā.

Papildus par organizācijas pozitīvo pusi var uzskatīt, tad, ja klients, kas iepriekš noformēja kredītu un to izmaksāja, pēc laika atgriežas atkārtoti, lai izmantotu kredīta iespējas un atkārtoti apmierinātu savas vajadzības. Kredīta būtība veidojas no ekonomikas pamatiem, kad kapitāls, kas tiek uzskatīts par mantiskiem vai nemantiskiem līdzekļiem, piemēram, nauda un kustamais vai nekustamais īpašums, rada iespēju atgriezt līdzekļus konkrētai organizācijas pusei, kas ir aizdevējs un sniedzis aizdevumu otram pusei kā kredīta ņēmējam. Kreditēšanas organizācija, dod kredīta aizdevumu kredīta aizņēmējam, jo no kredīta ņēmēja puses ir pieprasījums pēc līdzekļiem. Ņemot vērā to, ka ir pieprasījums pēc līdzekļiem no kredīta ņēmēja puses, un ir piedāvājums no kredīta devēja puses, sakrīt abu interesēm un vēlmēm, kredīta aizdevums ir iespējams. Kredīts sastāv no divām vai vairākām pusēm ar galvojumu vai bez galvojumu un summas. Kredīta devējs ir kreditors (Kutuzova, 2012).

Kredītiestāžu likumā norādīts, ka: “Kreditors ir valsts, pašvaldība, fiziskā vai juridiskā persona, vai ar līgumu saistīta fizisko vai juridisko personu grupa, kurai ir prasījuma tiesība pret kredītiestādi” (Kredītiestāžu likums, spēkā esošā redakcija 24.10.1995).

Kreditors ir tiesīgs saņemt ienākumus no kredīta aizņēmēja, jo ir īpašnieks izsniegtajam kredīta aizdevumam. Naudas īpašnieks vai aizdevējs, izsniedzot aizdevumu kredīta ņēmējam, līdz atmaksas brīdim kļūst par pagaidu īpašnieku, maksājot kredīta devējam procentus par kredīta izmantošanu. Pirms darījuma noslēgšanas abas puses ir informētas par nosacījumiem un pienākumiem, kurus uzņemas kredīta ņēmējs, atgriežot aizdevumu noteiktā termiņā ar papildus procentu maksājumiem. Darījums noslēdzas brīdī, kas visas puses ir apstiprinājušas kredīta aizdevēja nosacījumus un naudas īpašnieks atdot naudas līdzekļus pagaidu īpašniekam. Tiklīdz naudas ņēmējs saņem kredīta aizdevumu un kļūst par pagaidu īpašnieku, saskaņā ar abu pušu vienošanos, naudas līdzekļiem rodas lielāka vērtība, jo piešķirtie līdzekļi tiek izmantoti savu vajadzību apmierināšanai ar papildus kredīta procentu izmantošanas maksājumiem (Kutuzova, 2012). Sabiedrībā valda dažādi uzskati par jaunām saistībām un to

pildīšanu. Visbiežāk tās ir bailes uzņemties atbildību un savlaicīgi pildīt norādītos pienākumus. Darba autora ieskatos sabiedrība dalās vairākās daļās pēc kategorijām:

- Ir interese un nepieciešamība pēc kredīta aizdevuma, jo ir neparedzēti apstākļi vai mērķis naudas līdzekļu investēšanā;
- Sabiedrības daļa, kas saistības vispār nevēlas uzņemties, jo baidās riskēt un zaudēt, gadījumā, ja nebūs spējīgs atgriezt visus naudas līdzekļus atpakaļ kredīta devējam;
- Sabiedrības daļa, kuriem jaunus kredīta aizdevumu nevar piedāvāt, kas ir saistīts ar bezdarbu, sliktu kredītvēsturi, azartspēlēm, nodokļa parādiem, ienākumu samazināšanos vai arī jau ir esošas kredīta saistības;
- Jaunietis, kas tikko uzsācis savas darba gaitas un dzīvi, vēlas noformēt kredīta aizdevumus katrā otrā nebanku kredītiestādē.
- Neliela sabiedrības daļa, kas konkrētajā brīdī nevar uzņemties saistības, jo ir radušās raizes par nākotni. Raizes ir saistītas ar darbu vietu un nav zināms vai būs iespējams turpināt darba attiecības ko ietekmē citi faktori. Ietekme, kas saistīta ar katastrofām, pandēmiju, laika apstākļi, valsts pieņemtie lēmumi par ārkārtas situācijas ieviešanu.

Mūsdienās ar katru šo sabiedrības daļu saskaras katrs kreditētājs, kredītaņēmējs kas vēlas vai nevēlas formēt aizdevumu, bet savukārt kredīta devējs, kas vēlas izsniegt kvalitatīvu kredīta aizdevumu, jo tāds ir kreditētāju darbības virziens.

Šobrīd ir vērojama sabiedrības daļa, kas spēj maksāt saistības pēc saviem aprēķiniem, jo ir neoficiālie ienākumi, kurus kreditētāji nedrīkst ņemt vērā un ko regulē normatīvie akti. Diemžēl šāda sabiedrības daļai pēc oficiāliem ienākumiem aizdevumus nevar piedāvāt, jo bieži vien oficiālie ienākumi ir par zemu. Kopumā ir novērots, ka katrs iedzīvotājs saprot un zina, kas ir kredīts un kāda ir to būtība. Uzņemties, riskēt un pildīt savus pienākumus un tiesības, lai īstenotu un apmierinātu cilvēku vēlmes, sapņus un pamatvajadzības.

1.3. Nebanku kreditēšanas sektora raksturojums Latvijā

2001. gada 1. jūlija Latvijā darbu uzsāk Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Finanšu un kapitāla tirgus komisija, 2001). Tā regulē un pārauga Latvijas banku, tai skaitā arī nebanku kreditēšanas sektoru. Finanšu un kapitāla tirgus komisija nodrošina klientu interešu aizsardzību, finanšu un kapitāla tirgus stabilitāti un attīstību (Finanšu un kapitāla tirgus

komisija, 2020). Nebanku kreditēšanas iestādes Latvijā ar kredītu izsniegšanu var nodarboties tikai pēc izsniegtas licences saņemšanas un reģistrācijas.

Kreditēšana iestādēs notiek saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un tās regulēšanu veic Latvijas Republikas „Kreditēšanu likums” (Kutuzova, 2012). Lai kreditēšanas iestāde varētu saņemt licenci, sākotnēji iestādei nepieciešams iesniegt pieprasītos dokumentus Finanšu un kapitāla tirgus komisijai. Lēmums par licences izsniegšanu tiek pieņemts tikai tad, kad kreditēšanas dibinātāji ir pārskaitījuši pamatkapitāla naudu uz Latvijas bankas rekvizītiem un papildus par naudas kapitāla pārskaitījumu informāciju snieguši Finanšu un kapitāla tirgus komisijai (FKTK normatīvie noteikumi Nr.112, zaudē spēku 05.11.2020).

2019. gada 1. pusgadā 57 nebanku kreditēšanas pakalpojuma sniedzēji Latvijā ar spēkā esošu licenci nodarbojās ar kredīta izsniegšanu (1.tabula). Līdzvērtīgs skaits ir arī 2018.gada 2.pusgam, kur nebanku kreditētāji var nodarboties ar aizdevuma izsniegšanu. Nebanku kreditēšanas pakalpojuma sniedzēji 2019.gada 1.pusgadā ar spēkā esošu licenci bija 61 iestāde, kas ir par vienu iestādi mazāk, salīdzinot ar 2018.gada 2.pusgadu.

1. tabula. Nebanku kreditēšanas pakalpojuma sniedzēju statistika Latvijā no 2018.-2019.gadam (Avots: PTAC, 2019)

Kapitālsabiedrības	31.12.2018.gads	30.06.2019.gads
Ar spēkā esošu licenci	62	61
Ar spēkā esošu licenci, kuras izsniedz jaunus aizdevumus	57	57

2020. gada oktobra mēnesī Latvijā bija 63 nebanku kreditēšanas pakalpojuma sniedzēji, kam tika piešķirta un izsniegta spēkā esoša licence (2.tabula). Katras nebanku kreditēšanas organizācijas kredīta objekts atšķiras, sākot ar patēriņa kredītiem un visbeidzot ar īstermiņa aizdevumiem. 07.08.2020.gadā viena licence tika anulēta, kas tika iepriekš piešķirta un izsniegta kreditēšanas organizācijai SIA “Finanšu investīcijas”, reģistrācijas numurs 40103342876. Organizācijas kredīta objekts bija hipotēku kredīts nekustamā īpašuma iegādei, cits kredīts, kas nodrošināts ar nekustamā īpašuma hipotēku, īstermiņa kredīta aizdevumi (PTAC, 2020). Katra kredītdevēja kompānija izvēlas savu vīziju un kredīta objektu, kuru

vēlas ražot un izplatīt. Lielākoties katrā kredītēšanas kompānijā ir pārdošanas nodaļa, kas informē sabiedrību par dažādiem piedāvājumiem.

Šobrīd reklāmas piedāvājumus, kas tiek sabiedrībā uzskatīti par akciju, tiek pausta tikai pēc klausītāja piekrišanas saņemt un uz klausīt mārketinga materiālus. Par katru no kredīta veidiem kredītētāju speciālisti painformē klientus par akcijas piedāvājumiem ar cerību, ka saruna beigsies ar darījumu un līgumu noslēgšanu, kas ir notikusi pēc abpusējās piekrišanas.

2.tabula. Nebanku kredītēšanas pakalpojuma sniedzēji Latvijā, 2020.gadā (Avots: PTAC, 2020)

Kapitālsabiedrība	Reģistrācijas Nr.
"FRESH CASH LATVIJA LTD"	40103415277
AS "Direct Mortgage Capital"	40103968207
AS "E-Kredīts"	40003126021
AS "MC Finance"	40103326532
AS "Fresh Finance"	40103912862
AS "Primero Finance"	40203148375
AS "SUN CREDO"	50003760601
AS „4finance”	40003991692
AS „GARANTS PLUS”	40003416026
AS „LATEKO LĪZINGS”	40003366651
AS „MARGERDS”	40103050993
AS „Moda Kapitāls”	40003345861
AS „mogo”	50103541751
AS „NORD līzings”	40103472462
AS „UNIONS”	40003116521
AS „West Kredit”	40003270389
AS Hipocredit	40103793931
MiniCredit AS	40103260762
SIA "Laredo 5"	50003130601
SIA "Luminor līzings Latvija"	40003659898
SIA "OZCredit.lv"	40103432760
SIA "Sotero LV"	41503080070
SIA "DelfinGroup"	40103252854
SIA "Finance 360"	40103444030
SIA "Finto Capital"	40203030616
SIA "Hedge Capital Company"	40103968692
SIA "IPF Digital Latvia"	50003913651
SIA "VIVUS"	40103780710
SIA "ViziaFinance"	40003040217
SIA „Aizdevums.lv”	40003468776
SIA „Ātrais Kredīts”	40103183139
SIA „Baltic Finance Fund”	40103498565
SIA „BEST LĪZINGS”	54103053771
SIA „Citadele līzings un faktoring”	50003760921
SIA „Delta Capital”	40103291692
SIA „DSA INVEST”	40103187465
SIA „E LATs”	40003482835
SIA „EXTRA CREDIT”	40103548796
SIA „FERRATUM LATVIA”	40003893531

SIA „Finanza”	40103413280
SIA „FZ CAPITAL”	40003726262
SIA „Grand Credit”	50003952521
SIA „Greencredit”	40103298741
SIA „HAVER INVEST”	40103653336
SIA „Hipolīzings”	40003616329
SIA „Inbank Latvia”	40103821436
SIA „InCREDIT GROUP”	40103307404
SIA „LAFIKO.LV”	40103284737
SIA „LATVIJAS HIPOTĒKA”	40103162565
SIA „LKB Līzings”	40003887450
SIA „Luminor Līzings”	40003348054
SIA „NORDIC FINANCE”	40003773271
SIA „OC Finance”	40103203191
SIA „ONDO”	40103780706
SIA „SEB līzings”	50003334041
SIA „SOHO Group”	40003770114
SIA „Totem Finansu Sistēma”	40103790583
SIA „UniCredit Leasing”	40003423085
SIA „VIA SMS”	40103259867
SIA „VITA CREDIT”	40103463544
SIA Creamfinance Latvia	40103283854
SIA LandCredit	40203144176
UAB "Blender Lithuania"	304230261
SIA „Swedbank Līzings”	40003240524

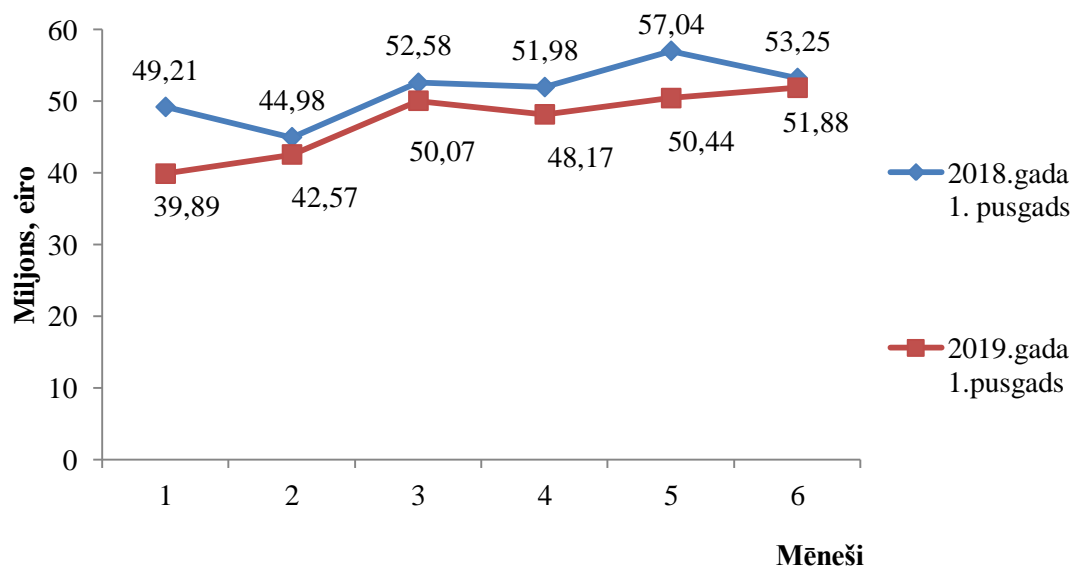
2018.gada 2.pusgadā un 2019.gada 1.pusgadā, 23 nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji izsnieguši distances kredīta aizdevumus (3.tabula). Savukārt 2019.gada 1.pusgadā 17 nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji izsnieguši patēriņa kredīta aizdevumus, salīdzinot ar 2018.gada 2.pusgadu, kas ir par vienu nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēju mazāk. Pret kustamas lietas ķīlu, 2018.gada 2.pusgadā un 2019.gada 1.pusgadā, bija līdzvērtīgs skaits, 16 nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji, kas nodarbojās ar šāda kredīta veida izsniegšanu. 2019.gada 1.pusgadā 14 nebanku kredītēšanas pakalpojuma sniedzēji nodarbojās ar līzingu un citu transportlīdzekļu vai citu objektu nodrošināto kredīta izsniegšanu. Pēc apkopotās statistiku informācijas ir noskaidrots, ka nav straujš palielinājums vai samazinājums nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēju kredīta veida kopskaitā salīdzinot 2018.gada 2.pusgadu ar 2019.gada 1.pusgadu.

3. tabula. Nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēju izsniegtā kredīta veida statistika, 2018.gada 2.pusgada un 2019.gada 1.pusgada (Avots: PTAC, 2019)

Kredītu sniedzēji	31.12.2018.gads	30.06.2019.gads
Distances	23	23

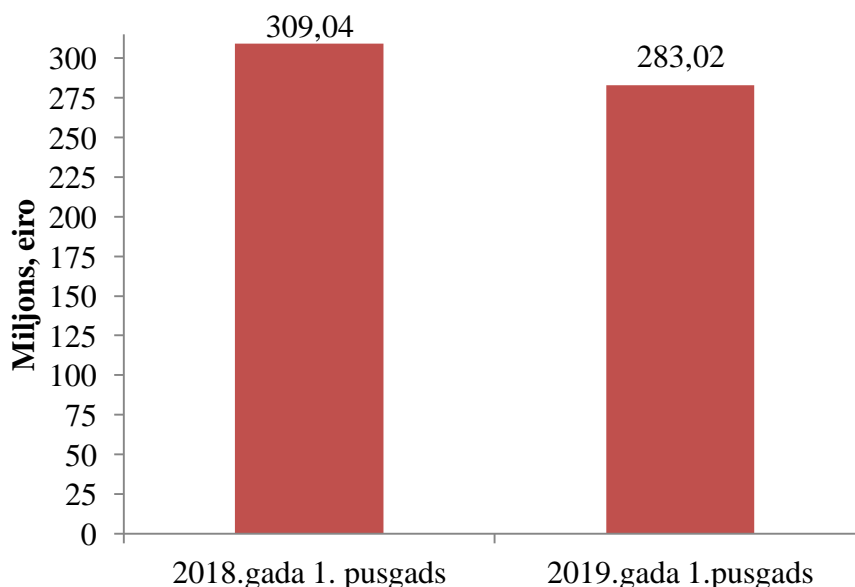
Patēriņa	18	17
Pret kustamas lietas ķīlu	16	16
Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto	15	14

2019.gada 1.pusgada janvāra mēnesī tika izsniegti 39,89 miljons eiro salīdzinot ar 2019.gada 1.pusgada jūnija mēnesi, kas ir par 11,99 miljons eiro mazāk. Savukārt 2018.gada 1.pusgada jūnijā tika izsniegti 53,25 miljons eiro kredīta aizdevumos, salīdzinot ar 2019.gada 1.pusgadu, tas ir 1,37 miljons eiro vairāk. Visvairāk kredīta aizdevumos 2019.gada 1.pusgadā tika izsniegti jūnija mēnesi, kopējā summa sastāda 51,88 miljons eiro.



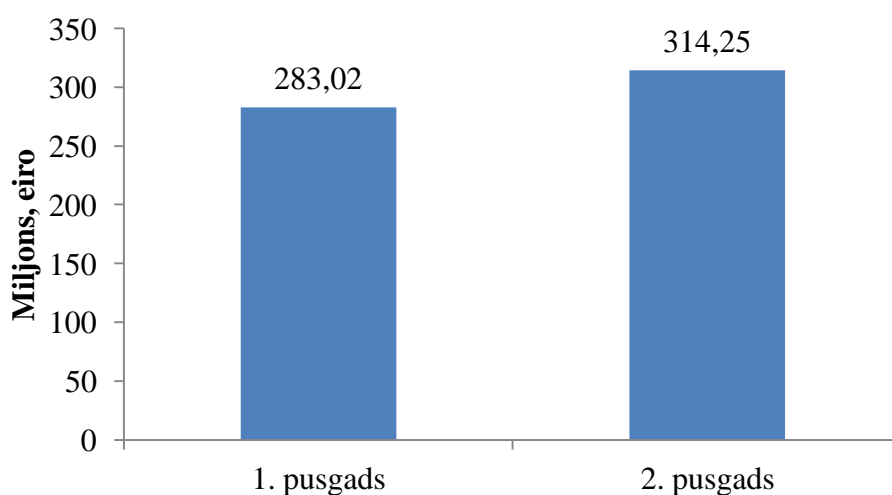
4. att. Latvijas nebanku kreditēšanas sektorā no jauna izsniegto kredītu apjoms mēnesī, 2018.un 2019.gada 1.pusgads. Miljons, eiro (Avots: PTAC, 2019)

Rādītāju straujais kāpums bieži vien parādās 2. pusgadā, tad mainoties gadalaikiem ir papildus vajadzības un vēlmes (5.att.). Izsniegto kredītu apjoms parasti pieaug pavasarī, kas ir saistīts ar atpūtas vietas iegādi, jaunu automašīnas vai dārza tehnikas iegādi lauksaimniecībā. 2019.gada 1.pusgadā nebanku kredīta devēji Latvijā izsniedza aizdevumos 283,02 miljoni eiro, kas ir 26,02 miljoni eiro mazāk salīdzinot ar 2018.gada 1.pusgadu.



5. att. Latvijas nebanku kreditēšanas sektorā no jauna izsniegto kredītu apjoms 2018.un 2019.gada 1.pusgadā, Miljons, eiro (Avots: PTAC, 2019)

Nebanku kreditēji Latvijā 2019.gada 1.pusgadā izsniedza 283,02 miljons eiro (6.att.) kredīta aizdevumus. Bet savukārt 2019.gada 2. pusgadā tika izsniegti par 31,23 miljons eiro vairāk, salīdzinot ar 2019.gada 1.pusgadu. Izstrādājot darbu, tika noskaidrots, ka nebanku kreditētāju kopskaits Latvijā neietekmē izsniegto aizdevumu kopsummu, jo pēc statistikas datiem nav novērots straujš pieaugums izsniegto licenču skaitā. Līdz ar to izsniegto aizdevumu summu nebanku kreditēšanas sektorā ietekmē citi apstākļi, kas nav saistīti ar kreditētājiem, kas drīkst nodarboties ar aizdevuma izsniegšanu. Pēc norādītajiem datiem varam secināt, ka gadalaika maiņa ir ietekmējošs faktors jauna kredīta aizdevuma izsniegšanā. Tas nozīmē, ka tiklīdz ieplūst siltās gaisa masas Latvijā, sākoties pavasarim, iedzīvotāji paliek aktīvāki. Kredīta ņēmējiem rodas iedvesma uzsākt kādu darbību. To iespējams ietekmē labie laika apstākļi, liekot tiem vairāk pārvietoties, rīkoties un kustēties. Parasti mainoties laika apstākļiem cilvēkiem ir lielāka iespēja veikt kādus āra darbus vai iekšdarbus, kas vairāk ir saistīts ar remontdarbiem, kurus nevar vai nav iespējams veikt vēsajos laika periodos. Papildus mainoties laika apstākļiem iedzīvotāji vairāk formē atvaļinājumus, lai baudītu brīvdienas, kas sagādā lielu atpūtu. Bieži vien tas ir periods, kad aktīvāk tiek izmantoti dažādi ceļojumi no mazāk dienu skaitu līdz pat divām nedēļām. Lielākoties šādiem ceļojumiem tiek aizņemti naudas līdzekļi, lai kredīta ņēmējs varētu apmierināt savas vajadzības.



6.att. Latvijas nebanku kreditēšanas sektorā, izsniegto kredītu apjoms 2019.gada 1. un 2.pusgadā, miljons, eiro (Avots: PTAC 2, 2019)

Pētījuma izstrādes procesā tika izvēlētas 6 nebanku kreditēšanas kompānijas, kas nenodarbojas ar īstermiņa kredīta izsniegšanu. Apkopojot rādītājus, pētījumā noskaidroti laika intervāli darba procesu pildīšanai (4.tabula). Katrā nebanku kreditēšanas kompānijā ir paredzētais darba laiks darbiniekiem, kas tiek veltīts darba procesam un papildus arī laiks, kuru ņem vērā kredīta ņēmējs, ja vēlas saņemt kredīta aizdevumu.

Ņemot vērā, ka katram kreditētājam ir atšķirīga klientu bāze un kopskaits, kā arī atšķirīgs klientu skaits ikdienā, kas tiek apkalpoti, tika uzskaitīts laika intervāls kredīta lēmuma pieņemšanā un izsniegšanā uz nenoteiktu klientu skaitu. Atspoguļotā informācija ir publiski pieejama katras kredītiestādes pieejamā izveidotajā interneta mājas lapā. Papildus informāciju ir iespējams noskaidrot arī caur saziņas līdzekļiem, veicot telefonisku zvanu klientu apkalpošanai vai tiešsaistes sarakstēs, kas pieejama mājas lapā.

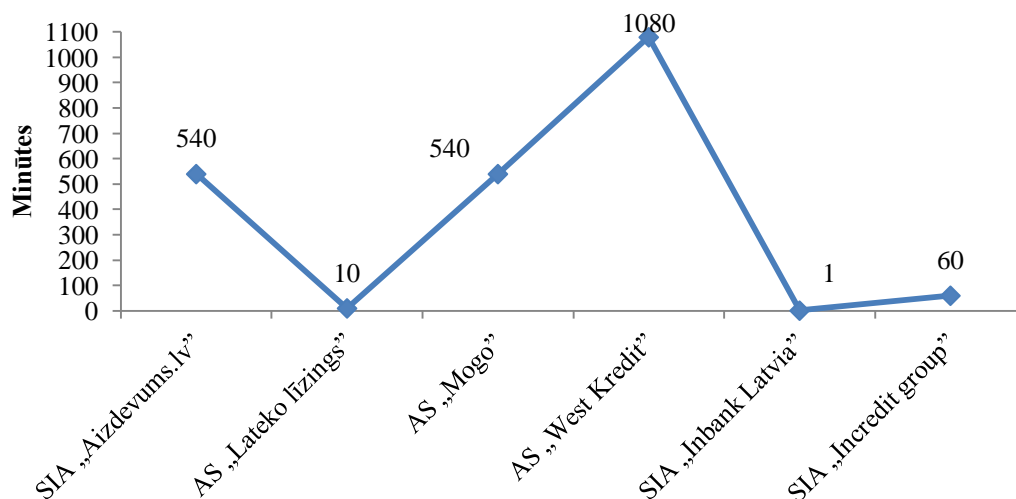
4.tabula. Latvijas nebanku kreditētāju lēmuma pieņemšanas un paziņošanas laiks, minūtēs, 2020.gadā (Avots: autora informācijas apkopojums)

Kapitālsabiedrība	Reģistrācijas Nr.	Kredīta veids	Novērtēšanas laiks, minūtēs	Darba laiks
SIA „Aizdevums.lv”	40003468776	Kredīts patēriņa preču vai pakalpojumu iegādei	540	9-18:00

AS „Lateko līzings”	40003366651	Kredīts patērīga preču vai pakalpojumu iegādei, patērīga kredīts bez ķīlas, īstermiņa kredīti; hipotekārais kredīts, ilgtermiņa kredīti, kredītlīnija	10	10-19:00
AS „Mogo”	50103541751	Atgriezeniskais līzings, Finanšu līzings, Patērīga kredīts	540	9-18:00
AS „West Kredit”	40003270389	Hipotēku kredīts nekustamā īpašuma iegādei, patērīga kredīts bez ķīlas, kredīts mājokļa uzlabošanai un cits kredīts, kas nodrošināts ar nekustamā īpašuma hipotēku	1080	9-18:00
SIA „Inbank Latvia”	40103821436	Patērīga aizdevums, transportlīdzekļa iegāde uz nomaksu, preču iegāde uz nomaksu	1	9-19:00
SIA „Incredit group”	40103307404	Kredīts patērīga preču vai pakalpojumu iegādei, auto kredīts, kredītlīnija	60	10-19:00

SIA „Inbank” ir kreditēšanas kompānija, kas kredīta lēmumu pieņem 1 minūtes laikā, tas ir par 9 minūtēm mazāk, salīdzinot ar kreditēšanas kompāniju AS „Lateko līzings” (7.att.). Visilgākais lēmuma pieņemšanas laiks kredīta piešķiršanai ir AS „West Kredit”, kas ir par 1020 minūtēm vairāk, salīdzinot ar SIA „Incredit group”, kur tiek patērētas 60 minūtes maksātspējas novērtēšanai. Vienāds lēmuma pieņemšanas intervāls ir SIA „Aizdevums.lv” un AS „Mogo” kredītkompānijām, kas aizņem 540 minūtes kredīta lēmuma piešķiršanas gadījumā.

Darba autore apkopojā datus (5.tabula) par 6 nebanku kreditēšanas kompāniju izsniegto kredīta aizdevuma summu un izmaksas. 2019.gadā, SIA „Aizdevums.lv” izsniegtā kredīta summa 37146100,00 eiro (Lursoft datu bāze 2, 2020), AS „Lateko līzings” izsniegtā kredīta summa 1 782 113,00 eiro (Lursoft datu bāze 1, 2020), AS „Mogo” izsniegtā kredīta summa 37 657 406,00 eiro (Lursoft datu bāze 5, 2020), AS „West Kredit” izsniegtā kredīta summa 40 335 571,00 eiro (Lursoft datu bāze, 2020), SIA „Inbank Latvia” izsniegtā kredīta summa 25 339 192,00 eiro (Lursoft datu bāze 4, 2020), SIA „Incredit group” izsniegtā kredīta summa 55 062 468 eiro (Lursoft datu bāze 3, 2020).



7.att. Latvijas nebanku kreditētāju lēmumu pieņemšanas laika intervāli, minūtēs 2020.gadā,
(Avots: autora apkopojums no kreditētājiem)

Vislielākā aizdevuma kredīta izsniegtā summa ir AS „West Kredit”, salīdzinot ar citām 5 nebanku kreditēšanas kompānijām. Katra kreditēšanas kompānija atšķiras ar izsniegto kredīta veidu, izsniegto kredīta aizdevuma summu un darbinieku skaitu.

5.tabula. 2019.gada, nebanku kreditētāju izsniegtā kredīta summa eiro, (Avots: autora apkopojums no Lursoft datu bāzes, 2020)

Kapitālsabiedrība	Darbinieku skaits 2019 (L)	Novērtēšanas laiks/ Lēmums minūtēs (T1)	2019. gada izsniegtie aizdevumi, eiro	Ražošanas izmaksas,eiro
SIA „Aizdevums.lv”	109	540	37 146 100,00	4 959 201,00
AS „Lateko līzings”	69	10	1 782 113,00	1 529 339,00
AS „Mogo”	60	540	37 657 406,00	11 444 603,00
AS „West Kredit”	27	1080	40 335 571,00	2 131 217,00
SIA „Inbank Latvia”	26	1	25 339 192,00	3 059 497,00
SIA „Incredit group”	116	60	55 062 468	9 158 778,00

Ikvienā kreditēšanas organizācijā ir jānovērtē kredīta pārdošanas efektivitāte ar kādu ir strādājusi iestāde un paši darbinieki. Parasti šos datu aprēķinus veic gadam beidzoties, kad

notiek gada pārskata iesniegšana par iepriekšējo gadu. Balstoties uz grāmatvedības datiem kredītēšanas organizācijas finansisti veic aprēķinus pēc gada pārskata datiem. Šādus datus katra kredītēšanas organizācija publicē Lursoft datu bāzē, lai būtu iespēja iepazīties ar iestādes ražošanas virzību, attīstību un veikumu.

Kredītēšanas organizācijas darbības efektivitāti raksturo ienesīguma rādītāji. Aprēķini tiek balstīti uz peļņas attiecību, kur ir atšķirīgu darbību raksturojošie lielumi, šādos gadījumos ieguldījums tiek salīdzināts ar finansiālo rezultātu. Kopā ir trīs ienesīguma rādītāji, pārdošanas rentabilitāte (5.formula), aktīvu rentabilitāte (6.formula), (7.formula) pašu kapitāla rentabilitāte (Kudinska, 2008, 87-88 lpp.).

$$ROS_K = \frac{EBIT}{NA} \quad (5)$$

kur

ROS_K ir pārdošanas rentabilitātes koeficients:

EBIT ir peļņa pirms procentu un nodokļu maksāšanas;

NA ir neto apgrozījums.

Pārdošanas rentabilitāte (Return on sales, ROS) ir ļoti tieši saistīta ar produktu pārdošanu ko veic organizācijā. Kredītēšanā šis produkts ir kredīta aizdevums, kas tiek pārdots kredītaņēmējam. Pēc šī rādītāja var noteikt pārdošanas cenu efektivitāti, kā arī pārbauda un kontrolē izmaksas, kas ir saistītas ar pārdošanu (Rentabilitāte, 2020). Pēc formulas aprēķina iegūstam pārdošanas realizācijas koeficientu, kuru izmanto, lai noteiktu kredītēšanas organizācijas kredīta izsniegšanas un uzraudzīšanas efektivitāti saražotajā peļņā. Kredītēšanā rādītāja svārstību izmaiņas var rasties no kredīta procentu likmes izmaiņas vai izmaksu pieauguma, bet parasti šim rādītājam ir jābūt vienlīdzīgi stabilam. Rādītājs nedrīkst būt negatīvs, jābūt pozitīvam. Ja darbība būs efektīvāka, rādītājs uzrādīsies augstāk kā iepriekš, parasti šos rādītājus papildus salīdzina ar vidējiem rādītājiem kredītēšanas nozarē (Kudinska, 2008).

$$ROA_K = \frac{EBIT}{VA} \quad (6)$$

kur

ROA_K ir aktīvu rentabilitātes koeficients:

EBIT ir peļņa pirms procentu un nodokļu maksāšanas;

VA ir vidējie aktīvie.

Aktīvu rentabilitāte (Return on assets, ROA) parāda kreditēšanas organizācijas aktīvu atdevi. Ar šo rādītāju ir iespējams noteikt, vai ieguldījums organizācijā ir bijis ienesīgs. Sākumā tiek ieguldītas investīcijas un pēc tam var pārbaudīt to efektivitātes darbību (Rentabilitāte, 2020).

$$ROE_K = \frac{TP}{VPK} \quad (7)$$

kur

ROE_K ir pašu kapitāla rentabilitāte;

TP ir tīrā peļņa;

VPK-vidējais pašu kapitāls.

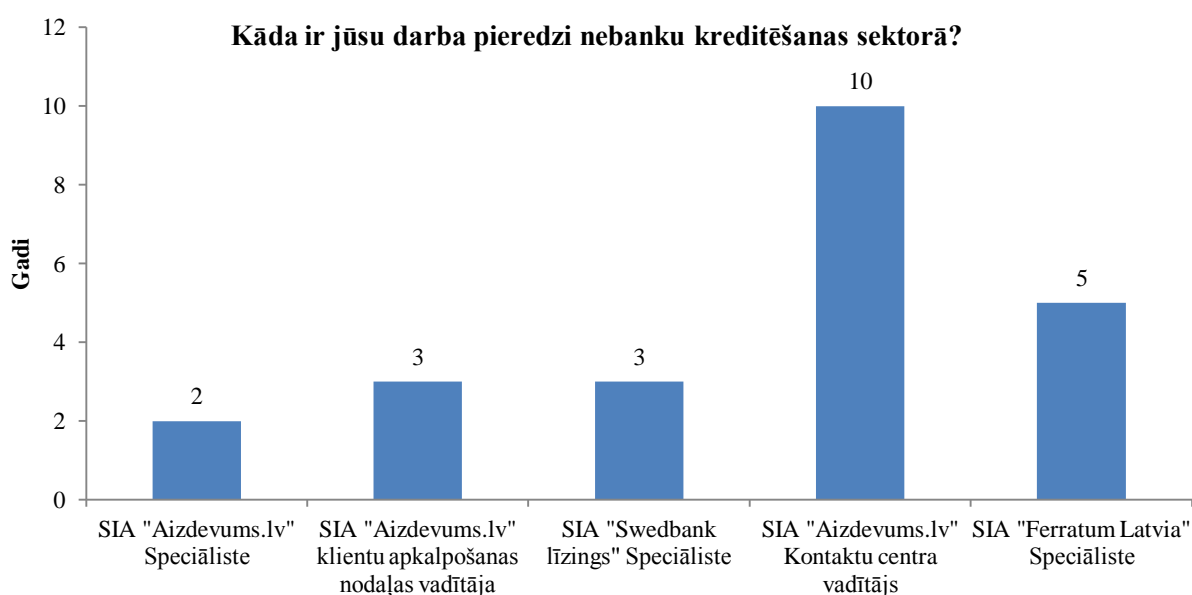
Šis ir rādītājs tiek izmantots visbiežāk, lai kreditēšanas organizācijas varētu noteikt vai kredīta atmaksāšana, ko gūst no kredītaņēmēja, kredīta atmaksas brīdī, ir pietiekoši efektīva. Koeficienta rādītājam ir jāuzrāda lielāku rādītāju par vidējo izdevumu un kapitāla izmaksām.

Pašu kapitāla rentabilitāte (Return on equity, ROE) ir vissvarīgākais rādītājs kreditēšanas organizācijas valdei. Pašu kapitāla rentabilitātes koeficients nosaka efektivitāti ieguldītajiem līdzekļiem, kas tiek izmantoti ikdienas darba procesos (Kudinska, 2008).

2. PĒTĪJUMA REZULTĀTI

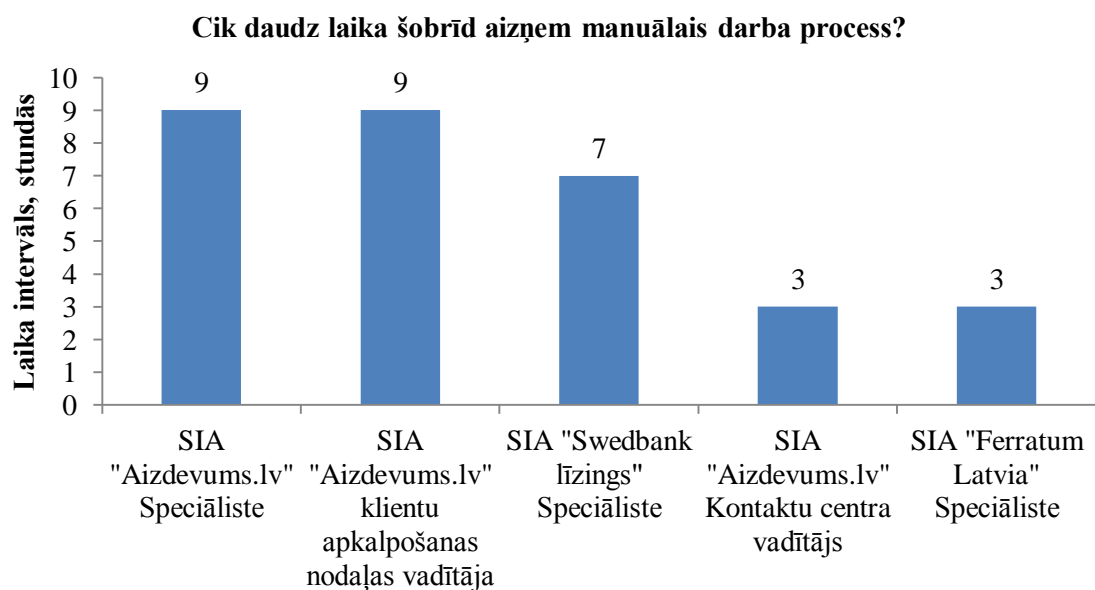
2.1. Automatizācijas efektivitātes novērtēšana

Pētījuma veikšanai tika piesaistīti 5 eksperti (sk. 1.-6.pielikumu) no kredītēšanas kompānijām, lai apkopotu informāciju par automatizācijas ieviešanas nepieciešamību un to pozitīvās vai negatīvās puses. Kredītēšanas kompāniju eksperti sniedza atbildes un 6 jautājumiem, tai skaitā darba pieredzi nebanku kredītēšanas sektorā (8.att).



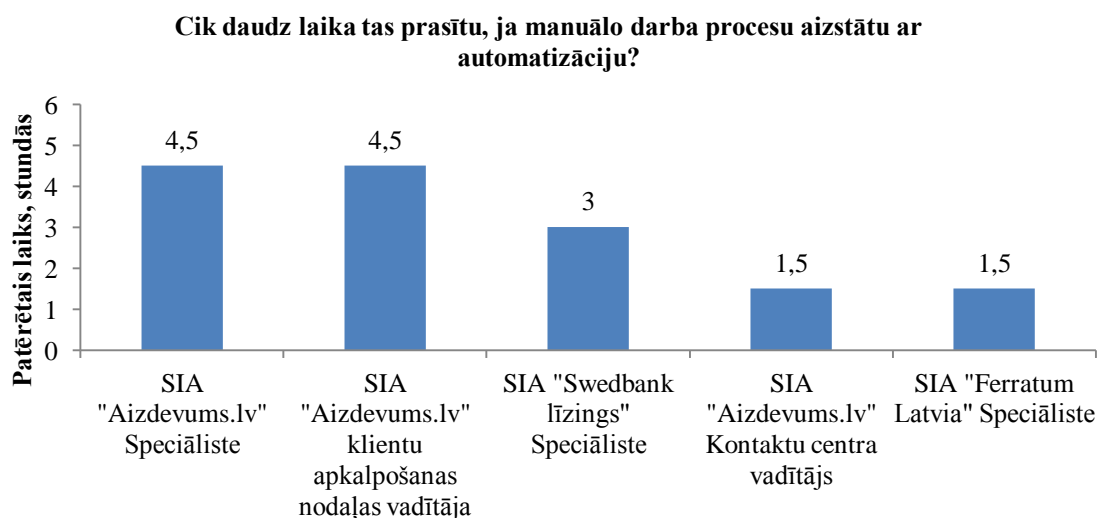
8.att. Eksperta darba pieredze Latvijas nebanku kredītēšanas kompānijās 2020.gadā (Avots: autora veiktās intervijas apkopojums)

Katrā kredītēšanas kompānijā manuālo darba procesu paveikšanai ir atšķirīgi laika intervāli, kā arī papildus procesi ir atkarīgi no struktūrvienības nodaļas (9.att). Atšķirība starp struktūrvienības nodaļām ir tāda, ka manuālo darba procesa pielietošana var būt 100% vai daļēji procentuāli, kā arī var nebūt nemaz. Manuālā darba process ir atkarīgs arī no ieņemamā amata kredītēšanas kompānijā. Pēc apkopotās informācijas, pētījumā noskaidrots, ka mazākais manuālo darbu procesu paveikšanas laiks ir 3 stundas, salīdzinot ar citām kredītēšanas kompānijām.



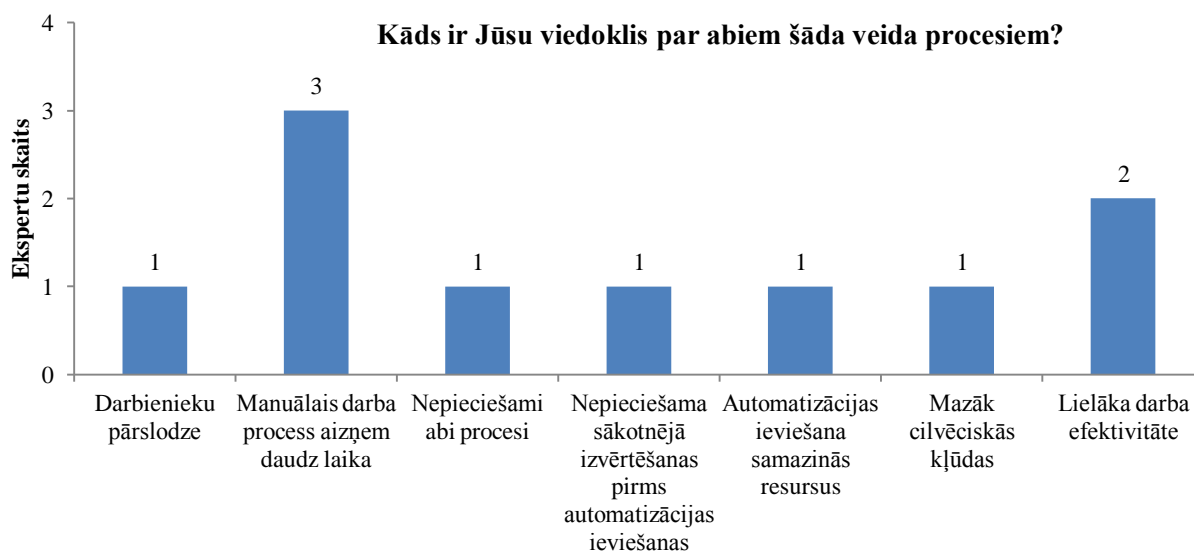
9.att. Manuālo darba procesa patērētais laiks (stundās) kreditēšanas kompānijās 2020.gadā
(Avots: autora veiktās intervijas apkopojums)

Pēc intervijas datiem pētījuma rezultāti rāda, ka automatizāciju ieviešana ir svarīga un nepieciešama (10.att.). Apkopojot ekspertu atbildes darba autore pieņem, ka ieviešot automatizāciju par 50% saglabājot cilvēcisko elementu samazinās darba slodze un ir iespēja iegūt papildus laiku par vismaz 1h.



10.att. Manuālo darba procesu aizstājamība ar automatizācijas ieviešana par 50% kreditēšanas sektorā, 2020.gadā (Avots: autora veiktās intervijas apkopojums)

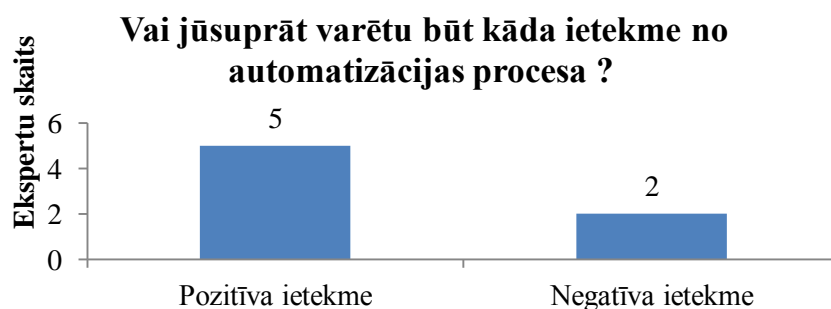
Apkopojot informāciju pētījumā noskaidrots, ka ir svarīgs gan manuālais darbs, gan automatizācijas process (11.att.). Eksperti uzskata, ka sākotnēji nepieciešama izvērtēšana, lai varētu noskaidrot tieši kādus manuālā darba procesus ir nepieciešams automatizēt. Pētījumā eksperti no kreditēšanas kompānijām apstiprināja, ka automatizācija ir nepieciešama, lai iegūtu laiku, kuru var ietaupīt, kā arī tiks novērstas cilvēciskās kļūdas un paaugstinās darba efektivitāte, kas dod tūlītēju efektivitāti.



11.att. Kreditētāju viedoklis par manuālo un automatizācijas procesu kreditēšanā, 2020.gadā

(Avots: autora veiktās aptaujas apkopojums)

Priekš automatizācijas ieviešanas kreditēšanas kompānijā, pētījumā tika noskaidrota pozitīvā un negatīvā ietekme (12.att.). Intervijā visi kreditētāju eksperti norādīja, ka no automatizācijas ieviešanas ir pozitīvā ietekme, jo tas samazina stresu un spiedi darbos, kā arī tiek iegūts laiks un iespēja nodrošināt procesus attālināti. Papildus eksperti norādīja, ka automatizācija var uzlabot uzņēmuma efektivitāti un samazināt resursus, gadījumā, ja strādā attālināti. 2 eksperti norādīja arī negatīvo ietekmi, kas ir saistīta ar sistēmas bojājumiem vai tehniskām problēmām ar norādi, kad nepieciešams pārzināt abu procesu darbību. Izstrādājot pētījumu, eksperti apliecināja, ka efektivitāte no automatizācijas ieviešanas būs un tās efektivitāte būs kreditēšanas organizācijai un tās darbiniekiem.



12.att. Kreditētāju viedoklis par automatizācijas ieviešanas ietekmi kreditēšanas sektorā 2020.gadā (Avots: autora veiktās aptaujas apkopojums)

Pētījuma veikšanai tika izvirzītas 6 nebanku kreditēšanas kompānijas un veikti aprēķini pēc 2019.gada datiem, lai iegūtu informāciju, par izsniedzamo kredīta aizdevuma summu laika intervālos (6.tabula). Lai iegūta aizdevuma izsniedzamo summu 1 stundas laikā nebanku kreditēšanas kompānijā tiek veikti aprēķini un tiek pieņemts, ka gadā ir 365 dienas un diennaktī ir 24 stundas. Papildus veikti aprēķini, lai iegūtu kredīta aizdevuma izsniedzamo summu, kreditēšanas kompānijas darba laikā un kredīta lēmuma pieņemšanas vai izsniegšanas laikā.

6.tabula. Nebanku kreditētāju 2019.gada izsniegtā aizdevuma summa eiro, pēc laika intervāliem (Avots: autora aprēķinu apkopojums)

Kapitālsabiedrība	Darbinieku skaits 2019	Laiks (T1)	Darba laiks(T2)	Aizdevumi, eiro	1 darba stundas laikā (60 min.), eiro	T ₁ summa, eiro	T ₂ summa, eiro
SIA „Aizdevums.lv”	109	540	9:00-18:00	37146100,00	4240,42	38163,80	38163,80
AS „Lateko līzings”	69	10	10-19:00	1782113,00	203,44	33,91	1830,94
AS „Mogo”	60	540	9:00-18:00	37657406,00	4298,79	38689,12	38689,12
AS „West Kredit”	27	1080	9:00-18:00	40335571,00	4604,52	82881,31	41440,66
SIA „Inbank Latvia”	26	1	9:00-19:00	25339192,00	2892,60	48,21	28926,02
SIA „Incredit group”	116	60	10:00-19:00	55062468,00	6285,67	6285,67	56571,03

SIA „Aizdevums.lv” izsniegtā aizdevuma summa par 2019.gadu ir 37 146 100,00 eiro, pēc aprēķiniem:

$$1) \frac{37146100,00\text{eiro}}{365d} \div 24h = 4240,42 \text{ eiro} ;$$

$$2) \frac{4240,42\text{eiro}}{60\text{min}} \times 540\text{min} = 38163,80\text{eiro} ;$$

$$3) 4240,42\text{eiro} \times 9h = 38163,80\text{eiro} .$$

Pētījumā noskaidrots, ka vidēji SIA „Aizdevums.lv” 2019. gadā izsniedza: 1 stundas laikā 4240,42 eiro; kredīta lēmuma pieņemšanas vai izsniegšanas laikā 38 163,80 eiro un darba laikā 38 163,80 eiro.

AS „Lateko līzings” izsniegtā aizdevuma summa par 2019.gadu ir 17 821 13,00 eiro, pēc aprēķiniem:

$$1) \frac{1782113,00\text{eiro}}{365d} \div 24h = 203,44\text{eiro} ;$$

$$2) \frac{203,44\text{eiro}}{60\text{min}} \times 10\text{min} = 33,91\text{eiro} ;$$

$$3) 203,44\text{eiro} \times 9h = 1830,94\text{eiro} .$$

Pētījumā noskaidrots, ka vidēji AS „Lateko līzings” 2019. gadā izsniedza: 1 stundas laikā 203,44 eiro, kredīta lēmuma pieņemšanas vai izsniegšanas laikā 33,91 eiro un darba laikā 1830,94 eiro.

AS „Mogo” izsniegtā aizdevuma summa par 2019.gadu ir 37 657 406,00 eiro, pēc aprēķiniem:

$$1) \frac{37657406,00\text{eiro}}{365d} \div 24h = 4298,79\text{eiro} ;$$

$$2) \frac{4298,79\text{eiro}}{60\text{min}} \times 540\text{min} = 38689,12\text{eiro} ;$$

$$3) 4298,79\text{eiro} \times 9h = 38689,12\text{eiro} .$$

Darba autore iegūst, ka vidēji 2019. gadā izsniedza: 1 stundas laikā 4298,79 eiro; kredīta lēmuma pieņemšanas vai izsniegšanas laikā 38 689,12 eiro un darba laikā 38 689,12 eiro.

AS „West Kredit” izsniegtā aizdevuma summa par 2019.gadu ir 40 335 571,00 eiro, pēc aprēķiniem:

$$1) \frac{40335571,00\text{eiro}}{365d} \div 24h = 4604,52\text{eiro} ;$$

$$2) \frac{4604,52\text{eiro}}{60\text{min}} \times 1080\text{min} = 82881,31\text{eiro} ;$$

$$3) 4604,52\text{eiro} \times 9h = 41440,66\text{eiro} .$$

Pētījumā noskaidrots, ka vidēji 2019. gadā izsniedza: 1 stundas laikā 4 604,52 eiro; kredīta lēmuma pieņemšanas vai izsniegšanas laikā 82 881,31 eiro un darba laikā 41 440,66 eiro.

SIA „Inbank Latvia” izsniegtā aizdevuma summa par 2019.gadu ir 25 339 192,00 eiro, pēc aprēķiniem:

$$1) \frac{25339192,00\text{eiro}}{365d} \div 24h = 2892,60\text{eiro}$$

$$2) \frac{2892,60\text{eiro}}{60\text{min}} \times 1\text{min} = 48,21\text{eiro}$$

$$3) 2892,60\text{eiro} \times 10h = 28926,02\text{eiro}$$

Darba autore iegūst, ka vidēji 2019. gadā izsniedza: 1 stundas laikā 2 892,60 eiro; kredīta lēmuma pieņemšanas vai izsniegšanas laikā 48,21 eiro un darba laikā 28 926,02 eiro.

SIA „Incredit group” izsniegtā aizdevuma summa par 2019.gadu ir 55 062 468,00 eiro, pēc aprēķiniem:

$$1) \frac{55062468,00\text{eiro}}{365d} \div 24h = 6285,67\text{eiro} ;$$

$$2) \frac{6285,67\text{eiro}}{60\text{min}} \times 60\text{min} = 6285,67\text{eiro} ;$$

$$3) 6285,67\text{eiro} \times 9h = 56571,03\text{eiro}$$

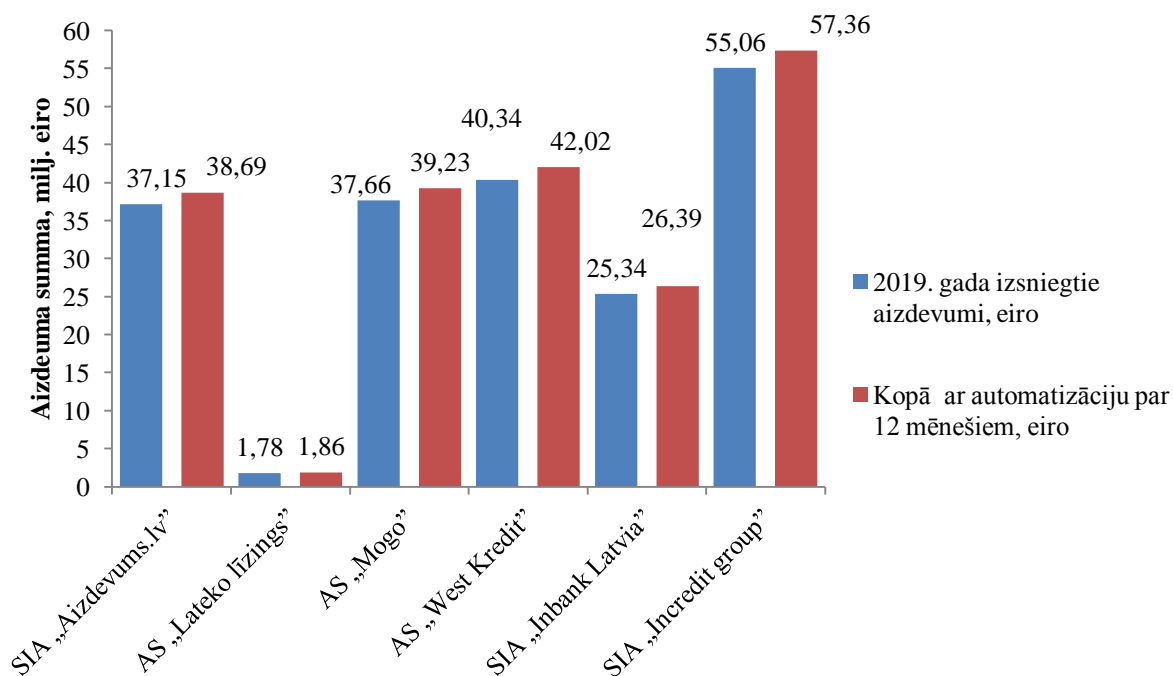
Pētījumā noskaidrots, ka vidēji 2019.gadā izsniedza: 1 stundas laikā 6 285,67 eiro; kredīta lēmuma pieņemšanas vai izsniegšanas laikā 6 285,67 eiro un darba laikā 56 571,03 eiro.

Pēc apkopotās informācijas (5.tabula) darba autore secina, ka viena stunda, kas tiek papildus iegūta ar automatizācijas palīdzību, samazina slodzi darbiniekiem un palielina kreditēšanas kompānijai izsniegto kredīta aizdevuma summu.

7.tabula. Izsniegtās aizdevuma summas ieguvums eiro, ar automatizāciju nebanku kredītēšanas sektorā par 12 mēnešiem (Avots: autora aprēķinu apkopojums)

Kapitālsabiedrība	2019. gada izsniegtie aizdevumi, eiro	1 darba stundas laikā (60 min.), eiro	No 1h automatizācijas ieguvums par gadu, eiro
SIA „Aizdevums.lv”	37 146 100,00	4 240,42	15 477 54,17
AS „Lateko līzings”	17 821 13,00	203,44	74 254,71
AS „Mogo”	37 657 406,00	4 298,79	15 690 58,58
AS „West Kredit”	40 335 571,00	4 604,52	16 806 48,79
SIA „Inbank Latvia”	25 339 192,00	2 892,60	10 557 99,67
SIA „Incredit group”	55 062 468,00	6 285,67	22 942 69,50

Apkopojot (6.tabula) datus pētījumā tika noskaidroti iegūti aprēķini par viena gada ieguvumu kredītēšanas kompānijās (7.tabula). Tas nozīmē, ka nepatērējot vairāk cilvēcisko enerģiju, papildus var darīt vairāk, labāk un kvalitatīvāk. Rezultātā, kredītēšanas kompānijas aizdevuma izsniegšanas summa palielinās par tūkstošiem eiro izmantojot papildus iegūto 1 stundu, ja vismaz daļa procesi ir automatizēti.



13. att. Kredīta aizdevuma izsniegtā summa, eiro par 2019. gadu, nebanku kredītēšanas sektorā ar automatizāciju (Avots: autora aprēķinu apkopojums)

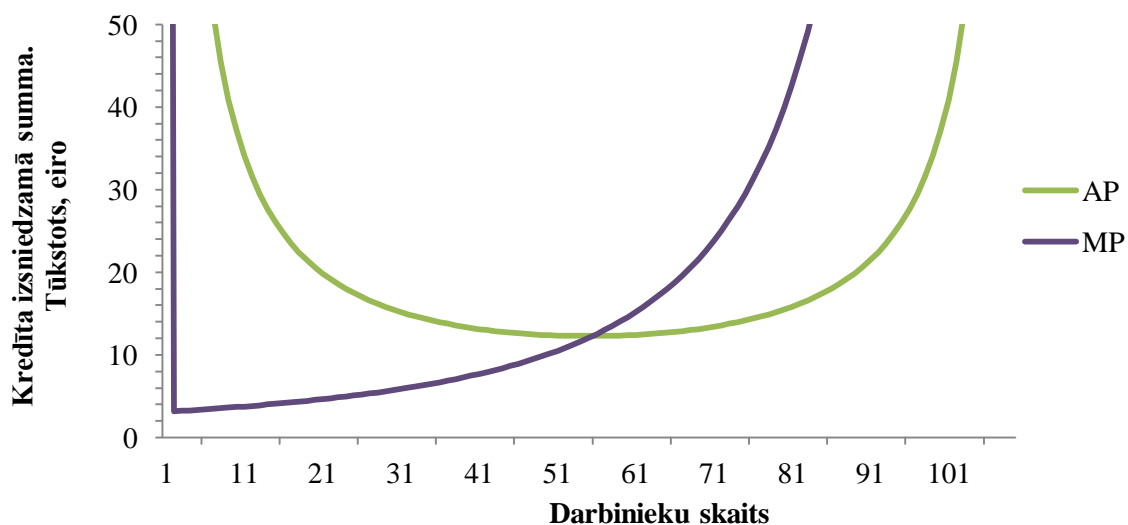
Rezultātā no 1 darba dienas iegūtās 1 stundas par 12 mēnešiem un papildus 2019.gada izsniegto aizdevuma summas darba autore iegūst kāda varētu būt kopējā izsniegtā aizdevumu summa ar automatizācijas palīdzību (13.att.). SIA „Aizdevums.lv” var izsniegt 38,69 miljons eiro kredīta aizdevumu kredīta ņēmējiem, kas ir par 1,54 miljons eiro vairāk, salīdzinot ar 2019.gada izsniegto aizdevuma summu. Savukārt AS „Lateko līzings” no papildus 1 iegūtās stundas par 12 mēnešiem var izsniegt par 0,03 miljons eiro vairāk, salīdzinot ar SIA „Aizdevums.lv”. AS „Lateko līzings” no 1 stundas gadā kopā ar jau izsniegto aizdevumu summu varētu izsniegt 39,23 miljons eiro, kas ir par 1,57 miljons eiro vairāk, salīdzinot ar 2019.gada izsniegto aizdevumu summu. AS „Mogo” izsniegtā aizdevuma summa var palielināties par 1,57 miljons eiro, bet AS „West Kredit” par 1,68 miljons eiro vairāk, salīdzinot ar 2019.gada izsniegto aizdevuma summu. Savukārt SIA „Inbank Latvia” pēc lēmuma paziņošanas un novērtēšanas laika varam secināt, ka jau ir ieviesta daļa procesu automatizācija. Tomēr šajā gadījumā, ja tiek automatizēti arī citi procesi, tad iegūstam, ka arī SIA „Inbank Latvia” var iegūt papildus 1 stundu par vienu darba dienu. Rezultātā SIA „Inbank Latvia” var palielināties izsniegto kredīta aizdevuma summu par 1,05 miljons eiro vairāk, bet SIA „Incredit group” var palielināties kredītu apjoms par 2,3 miljons eiro vairāk.

2.2. Automatizācijas procesa salīdzināšana

Manuālo un automatizācijas ieviešanas procesa efektivitātes salīdzināšanā, darba autore veica aprēķinus 6 nebanku kredītēšanas kompānijām (sk. 7.-18.pielikumu). Izstrādājot pētījumu, tika izmantoti kredītēšanas kompānijas gada pārskata dati par 2019.gadu un apkopoti dati par aizdevuma izsniegto kredīta summu un darbinieku skaitu (5.tabula).

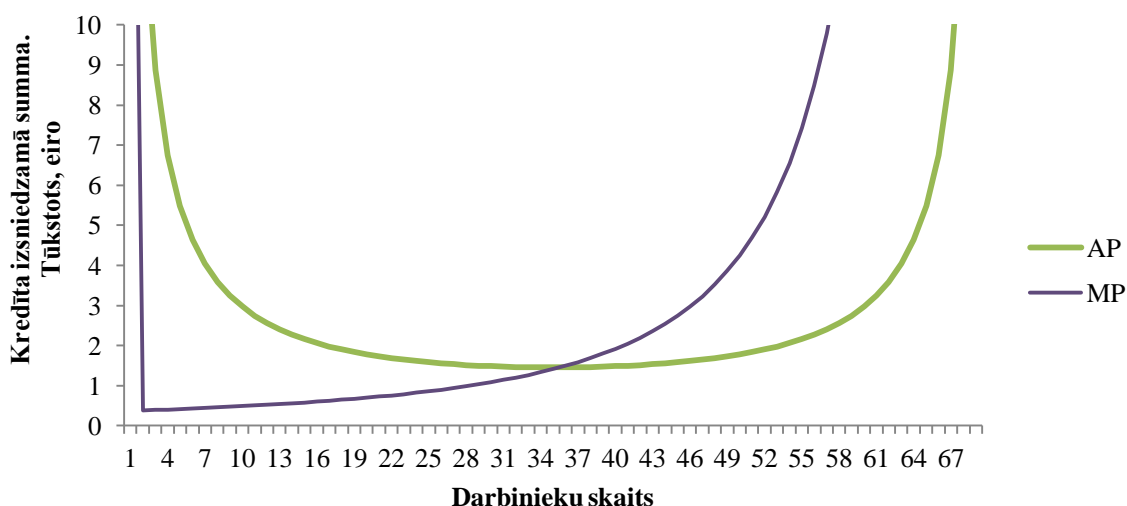
Aprēķinos tika noteikta kredīta izsniegšanas vidējā summa uz katru mainīgo darbinieka skaitu pēc kredīta aizdevuma kopējās izsniegtās summas un darbinieka skaita (1.formula). Papildus, tika pētīta darbinieka galējā izsniegto kredīta aizdevuma summas pieaugums. Pētījumā tika veikti aprēķini (2.formula), lai iegūtu galējo summu, kuru saražo darbinieks no kopējās izsniegtās aizdevuma summas.

Pēc norādītajiem datiem tika veikti aprēķini (sk. 7.pielikumu) SIA “Aizdevums.lv”, aprēķinos ir noteikta vidējā un galējā izsniedzamā kredīta aizdevuma summa, eiro (14.att).



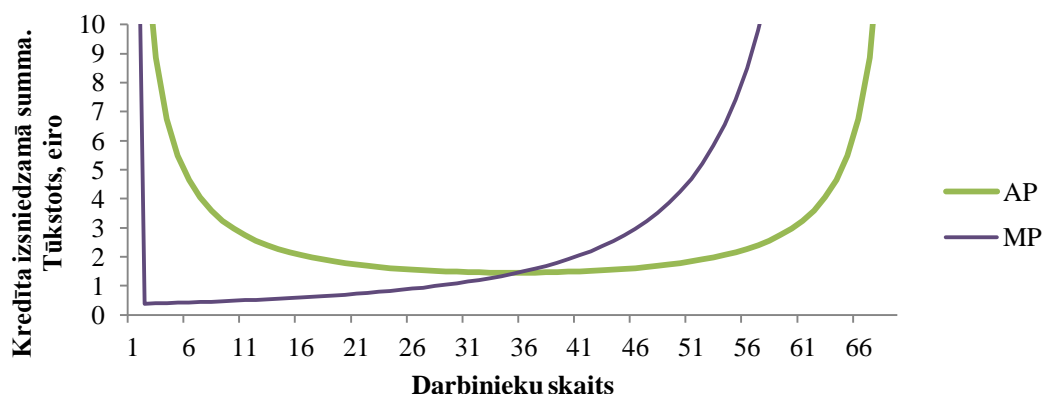
14.att. 2019.gada, SIA „Aizdevums.lv” vidējā un galējā izsniegtā kredīta summa eiro, (Avots: autora aprēķina apkopojums)

Pēc veiktajiem aprēķiniem SIA „Aizdevums.lv” maksimālā vidējā kredīta izsniedzamā summa ir 340 789,91 eiro, bet savukārt maksimālā galējā izsniedzamā ir 18 573 050,00 eiro. Vidējā kredīta summas pieaugums ir vērojams pie 67 darbinieku skaita (14.att), tas nozīmē, ka šajā gadījumā paaugstinoties darbinieku skaitam pieaug arī izsniegtais kredīta daudzums.



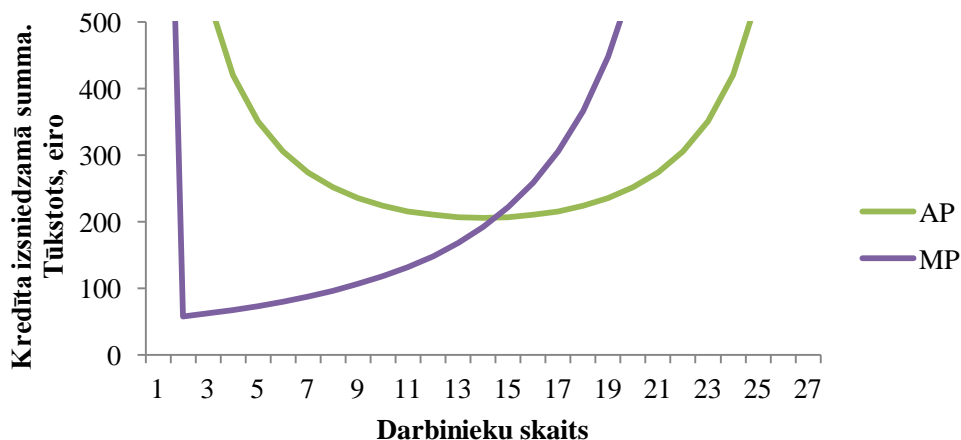
15. att. 2019.gada, AS „Lateko līzings” vidējā un galējā izsniegtā kredīta summa eiro, (Avots: autora aprēķina apkopojums)

AS „Lateko līzings” maksimālā vidējā kredīta izsniedzamā summa ir 25 827,72 eiro, bet savukārt maksimālā galējā ir 8 910 56,50 eiro (sk. 8.pielikumu). Nebanku kreditēšanas kompānijā vidējās izsniegtās kredīta aizdevuma summas pieaugums ir manāms pie 52 darbinieku skaita (15. att.).



16. att. 2019.gada, AS „Mogo” vidējā un galējā izsniegtā kredīta summa eiro, (Avots: autora aprēķina apkopojums)

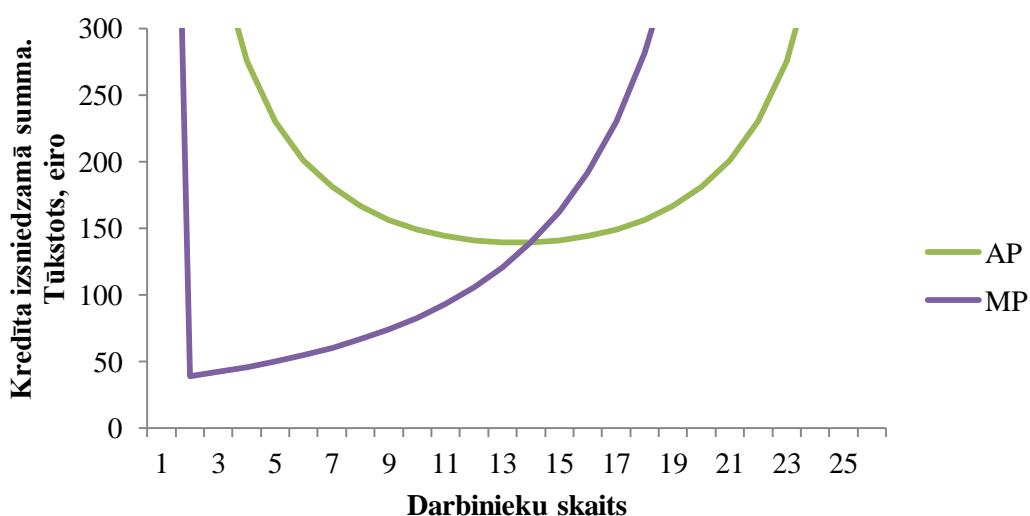
Pēc norādītajiem aprēķiniem (sk. 9.pielikumu) tika izveidota grafiskā struktūra (16.att.). AS „Mogo” maksimālā vidējā kredīta aizdevuma izsniedzamā summa ir 627 623,43 eiro, bet maksimālā galējā kredīta izsniedzamā summa ir 18 828 703,00 eiro.



17. att. 2019.gada, AS „West Kredit” vidējā un galējā izsniegtā kredīta summa eiro, (Avots: autora aprēķina apkopojums)

Kreditēšanas kompānijā vidējā kredīta izsniedzamā summa pieaug pie 52 darbiniekiem, jo lielāks darbinieku skaits, jo lielāka kredīta izsniedzamā summa.

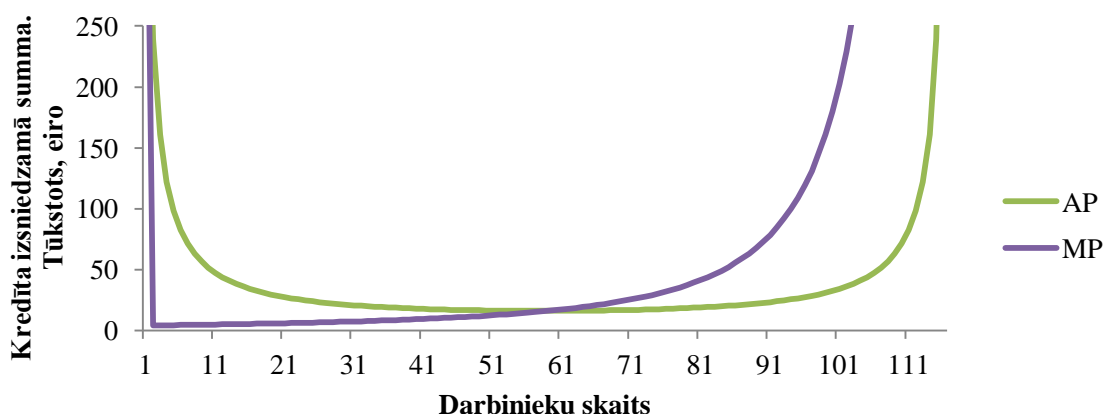
Savukārt AS „West Kredit” maksimālā vidējā kredīta aizdevuma izsniedzamā summa ir 14 939 10,04 eiro, bet maksimālā galējā kredīta izsniedzamā summa ir 20 167 785,50 eiro (sk. 10.pielikumu). AS „West Kredit” kreditēšanas kompānijā vidējā kredīta izsniedzamā summa pieaug pie 19 darbinieku skaita, jo lielāks darbinieku skaits, jo lielāka kredīta izsniedzamā summa (17.att.).



18. att. 2019.gada, SIA „Inbank Latvia” vidējā un galējā izsniegtā kredīta summa eiro,
(Avots: autora aprēķina apkopojums)

SIA „Inbank Latvia” maksimālā vidējā kredīta aizdevuma izsniedzamā summa ir 9 745 84,31 eiro, bet maksimālā galējā kredīta izsniedzamā summa ir 12 669 596,00 eiro (sk. 11.pielikumu). Kreditēšanas kompānijā vidējā kredīta izsniedzamā summa pieaug pie 17 darbiniekiem, jo lielāks darbinieku skaits, jo lielāka kredīta izsniedzamā summa (18.att.).

SIA „Incredit group” maksimālā vidējā kredīta aizdevuma izsniedzamā summa ir 4 746 76,45 eiro, bet maksimālā galējā kredīta izsniedzamā summa ir 27 531 234,00 eiro (sk. 12.pielikumu). Kreditēšanas kompānijā vidējā kredīta izsniedzamā summa pieaug pie 17 darbiniekiem, jo lielāks darbinieku skaits, jo lielāka kredīta izsniedzamā summa (19.att.).



19. att. 2019.gada, SIA „Incredit group” vidējā un galējā izsniegtā kredīta summa eiro,
(Avots: autora aprēķina apkopojums)

Apkopojot aprēķinu grafikus (no 14.-19.att.) pētījumā noskaidrots, ka par 2019.gadu aizdevuma summas izsniegtā vidējā produktivitāte (AP) ir veidota īslaicīgā periodā, kas iespējams ir saistīts ar normatīvo aktu izmaiņām kreditēšanā. Kreditēšanas kompānijas vidējā produkta līknes veido U veida formu. Tas nozīmē, ka darbinieku skaits nespēj nodrošināt tādu kredīta aizdevumu izsniegto naudas summu kā iepriekš, kā arī izsniegtā aizdevuma summa ir par mazu un to var paaugstināt tikai ar pievienoto darbinieka skaitu vai citām mūsdienu tehnoloģijām, piemēram, automatizācijas ieviešana.

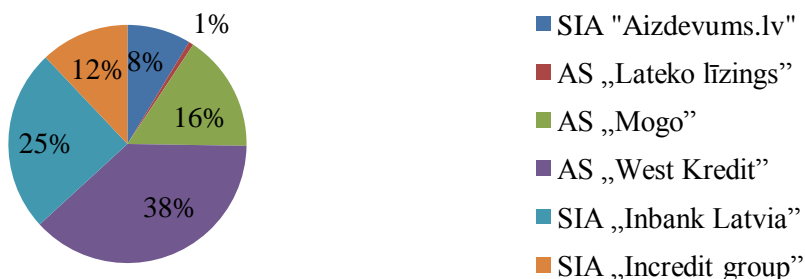
Apkopojot iegūtos datus no 2019.gada varam iegūt papildus 1 stundu darba dienā, kuru izmantojam aizdevuma izsniegšanai, gadījumā, ja automatizēta ir vismaz daļa no procesiem (7.tabula). Ja automatizācija tiktu ieviesta palielinātos kredīta aizdevuma summa, tas nozīmē, ka pie tagadējā darbinieka skaita varam noteikt arī iespējamo vidējo un galējo izsniegto aizdevuma summu (sk. 13-18.pielikumu).

9.tabula. Latvijas nebanku kreditētāju maksimālā vidējā un galējā aizdevuma summas salīdzinājums par 2019.gadu, eiro (Avots: autora aprēķinu apkopojums)

Kreditētājs	Max AP	Max MP
<i>SIA "Aizdevums.lv"</i>		
Par 2019.gadu	340789,91	18573050,00
Ar ieviestu automatizāciju	354989,49	19346927,08
Automatizācijas efektivitāte	14199,58	773877,08
<i>AS „Lateko līzings”</i>		

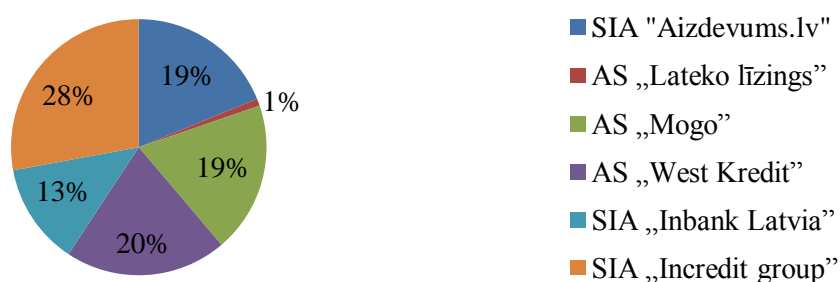
Par 2019.gadu	25827,72	891056,50
Ar ieviestu automatizāciju	26903,88	928183,85
Automatizācijas efektivitāte	1076,16	37127,35
<i>AS „Mogo”</i>		
Par 2019.gadu	627623,43	18828703,00
Ar ieviestu automatizāciju	653774,41	19613232,29
Automatizācijas efektivitāte	26150,98	784529,29
<i>AS „West Kredit”</i>		
Par 2019.gadu	1493910,04	20167785,50
Ar ieviestu automatizāciju	1556156,29	21008109,90
Automatizācijas efektivitāte	62246,25	840324,40
<i>SIA „Inbank Latvia”</i>		
Par 2019.gadu	974584,31	12669596,00
Ar ieviestu automatizāciju	1015191,99	13197495,83
Automatizācijas efektivitāte	40607,68	527899,83
<i>SIA „Incredit group”</i>		
Par 2019.gadu	474676,45	27531234,00
Ar ieviestu automatizāciju	494454,63	28678368,75
Automatizācijas efektivitāte	19778,18	1147134,75

Pētījumā noskaidrota 6 nebanku kreditēšanas kompāniju maksimālā vidējā un galējā aizdevuma summa, par 2019.gadu (9.tabula). Darba autore izveidoja par kreditēšanas kompānijām salīdzinājumu pēc 2019.gada aizdevuma izsniegtās kredīta summas un gada aizdevuma summu, kas aprēķināta ar automatizācijas ieviešanas procesiem. Pēc aprēķiniem tika noskaidrots, ka maksimālo vidējo un galējo aizdevumu summu varam paaugstināt ar automatizācijas palīdzību nepalielinot darbinieka skaitu un saglabājot esošos darbiniekus.



20.att. Latvijas kreditētāju maksimālās vidējās aizdevuma summas pieauguma salīdzinājums ar automatizācijas ieviešanu, par 2019.gadu, procentos (Avots: autora aprēķinu apkopojums no 9.tabulas)

Apkopojot pētījumā veiktos aprēķinus (20.att.) darba autore noskaidroja, ka AS „West Kredit” maksimālās vidējās summas pieaugums ir par 13% vairāk, salīdzinot ar SIA „Inbank Latvia”. AS „Mogo” maksimālās vidējās summas pieaugums ir 16%, salīdzinot ar SIA „Inbank Latvia” tas ir par 9% vairāk. Savukārt AS „Lateko līzings” maksimālās vidējās aizdevuma summas pieaugums ir 1% , salīdzinot SIA „Incredit group”, tas ir par 11% mazāk.



21.att. Latvijas kreditētāju maksimālās galējās aizdevuma summas pieauguma salīdzinājums ar automatizācijas ieviešanu, par 2019.gadu, procentos (Avots: autora aprēķinu apkopojums no 9.tabulas)

Maksimālās galējās aizdevuma summas pieaugums ir apkopoti no pētījuma aprēķiniem (21.att.). SIA „Incredit group” maksimālā galējā summa salīdzinot ar citām nebanku kredītēšanas kompānijām pieaug par 28%. Bet AS „West Kredit” pieaugums ir par 19% vairāk, salīdzinot ar AS „Lateko līzings”.

2.3. Automatizācijas ieviešanas procesa efektivitāte

Pētījumā tika noskaidrota kredītēšanas kompānijai aizdevuma summa ar automatizāciju (5.tabula), kura tika iegūta par vienu gadu (7.tabula). Pēc dotajiem aprēķiniem darba autore noskaidroja ražošanas efektivitātes koeficientu (3.formula) un darba produktivitāti par vienu stundu gadā (4.formula). Darba produktivitātes efektivitāte aprēķināta izvēlētajām 6 nebanku kredītēšanas kompānijām. Aprēķini veikti, lai noteiktu izsniedzamo aizdevumu summu par vienu darbinieku. Ražošanas efektivitātes koeficienta noteikšanai, tika apkopotas ražošanas izmaksas (skat. 19.pielikuma) aizdevuma izsniegšanai.

SIA „Aizdevums.lv” ražošanas efektivitāte un darba produktivitāte.

$$E_k = \frac{38693854,17}{4959201,00} = 7,80$$

$$PT = \frac{38693854,17}{109 \times 9} = 3194905,39 \text{ eiro}$$

AS „Lateko līzings” ražošanas efektivitāte un darba produktivitāte.

$$E_k = \frac{1856367,71}{1529339,00} = 1,21$$

$$PT = \frac{1856367,71}{69 \times 9} = 242134,92 \text{ eiro}$$

AS „Mogo” ražošanas efektivitāte un darba produktivitāte

$$E_k = \frac{39226464,58}{11444603,00} = 3,43$$

$$PT = \frac{39226464,58}{60 \times 9} = 5883969,69 \text{ eiro}$$

AS „West Kredit” ražošanas efektivitāte un darba produktivitāte

$$E_k = \frac{42016219,79}{2131217,00} = 19,71$$

$$PT = \frac{42016219,79}{27 \times 9} = 14005406,60 \text{ eiro}$$

SIA „Inbank Latvia” ražošanas efektivitāte un darba produktivitāte

$$E_k = \frac{26394991,67}{3059497,00} = 8,63$$

$$PT = \frac{26394991,67}{26 \times 10} = 10151919,87 \text{ eiro}$$

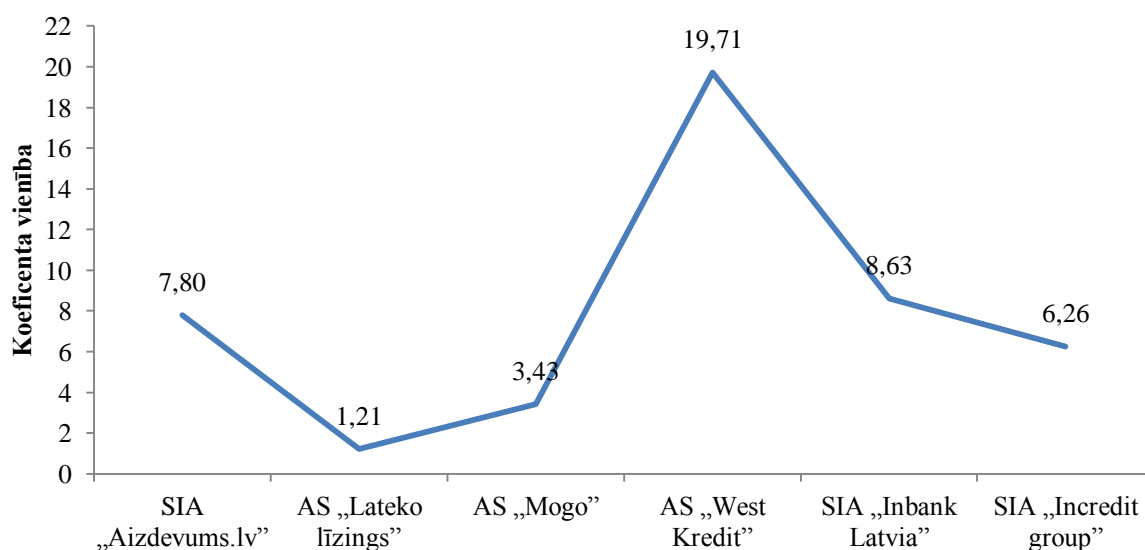
SIA „Incredit group” ražošanas efektivitāte un darba produktivitāte

$$E_k = \frac{57356737,50}{9158778,00} = 6,26$$

$$PT = \frac{57356737,50}{116 \times 9} = 4450091,70 \text{ eiro}$$

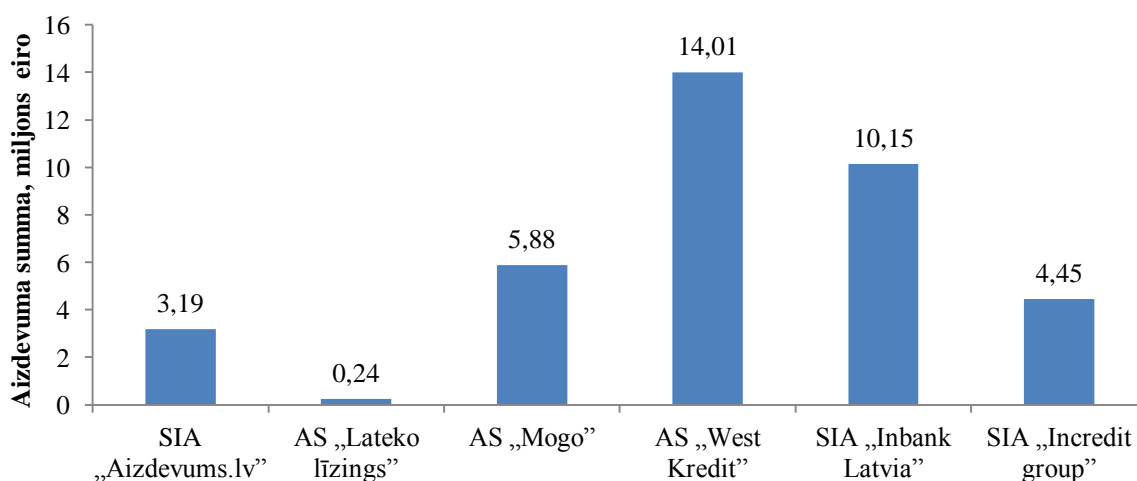
Augstākais kredīta aizdevuma izsniegšanas koeficients ir AS „West Kredit”, salīdzinot ar citām kreditēšanas kompānijām (22.att.). AS „West Kredit” aizdevuma izsniegšanas koeficients ir 19,71, salīdzinot ar SIA „Inbank Latvia” tas ir par 11,08 vienībām augstāks. Savukārt SIA „Aizdevums.lv” aizdevuma izsniegšanas koeficients ar automatizācijas ieviešanu ir 7,80, salīdzinot ar AS „Mogo” kritums ir par 4,37 vienībām. AS „Lateko līzings” aizdevuma izsniegšanas efektivitātes koeficients ir par 2.22 vienībām mazāks, salīdzinot ar AS „Mogo” kreditēšanas kompāniju. Bet SIA „Incredit group” aizdevuma izsniegšanas efektivitātes koeficients ir par 2,37 vienībām mazāks, salīdzinot ar SIA „Inbank Latvija”.

Izstrādājot pētījumu, darba autore aprēķināja darba efektivitāti par vienu stundu dienā uz gadu izsniedzamo aizdevuma summu nebanku kreditēšanas kompānijā (23.att.). Ieviešot automatizāciju aizdevuma izsniegšanas efektivitāte no vienu stundas dienā par 12 mēnešiem AS „West Kredit” var izsniegt 14,01 miljons eiro, salīdzinot ar SIA „Inbank Latvia” tas ir par 3,86 miljoniem eiro mazāk. Savukārt AS „Lateko līzings” no automatizācijas ieviešanas par 12 mēnešiem no vienas stundas dienā var iegūt 0,24 miljons eiro.



22.att. Latvijas nebanku kreditētāju automatizācijas ieviešanas un aizdevuma izsniegšanas efektivitātes koeficients par 2019.gadu (Avots: autora aprēķinu apkopojums)

Lai noskaidrotu kreditēšanas organizācijas darbības efektivitāti, kas sastāv no trīs ienesīguma rādītājiem, tika veikti aprēķini. Izstrādājot pētījumu, darba autore aprēķināja pārdošanas rentabilitāti (5.formula), aktīvu rentabilitāti (6.formula) un pašu kapitāla rentabilitāti (7.formula).



23.att. Latvijas nebanku kreditētāju darba efektivitāte par 12 mēnešiem no vienas stundas dienā (Avots: autora aprēķinu kopums)

SIA „Aizdevums.lv” darbības efektivitātes aprēķini, no ienesīguma rādītājiem.

$$ROS_K = \frac{1412950,00}{6734036,00} = 0,21$$

$$ROA_K = \frac{1412950,00}{35567037,00} = 0,04$$

$$ROE_K = \frac{1394240,00}{18783247,00} = 0,07$$

AS „Lateko līzings” darbības efektivitātes aprēķini, no ienesīguma rādītājiem.

$$ROS_K = \frac{549767,00}{3743675,00} = 0,15$$

$$ROA_K = \frac{549767,00}{11362179,00} = 0,05$$

$$ROE_K = \frac{549767,00}{1069024,00} = 0,51$$

AS „Mogo” darbības efektivitātes aprēķini, no ienesīguma rādītājiem.

$$ROS_K = \frac{7269350,00}{15110003,00} = 0,48$$

$$ROA_K = \frac{7269350,00}{58276361,00} = 0,12$$

$$ROE_K = \frac{4918875,00}{11278434,00} = 0,44$$

AS „West Kredit” darbības efektivitātes aprēķini, no ienesīguma rādītājiem.

$$ROS_K = \frac{3041508,00}{5164390,00} = 0,59$$

$$ROA_K = \frac{3041508,00}{42322941,00} = 0,07$$

$$ROE_K = \frac{3012494,00}{13393972,00} = 0,22$$

SIA „Inbank Latvia” darbības efektivitātes aprēķini, no ienesīguma rādītājiem.

$$ROS_K = \frac{1824310,00}{5471834,00} = 0,33$$

$$ROA_K = \frac{1824310,00}{31070820,00} = 0,06$$

$$ROE_K = \frac{1817526,00}{2500792,00} = 0,73$$

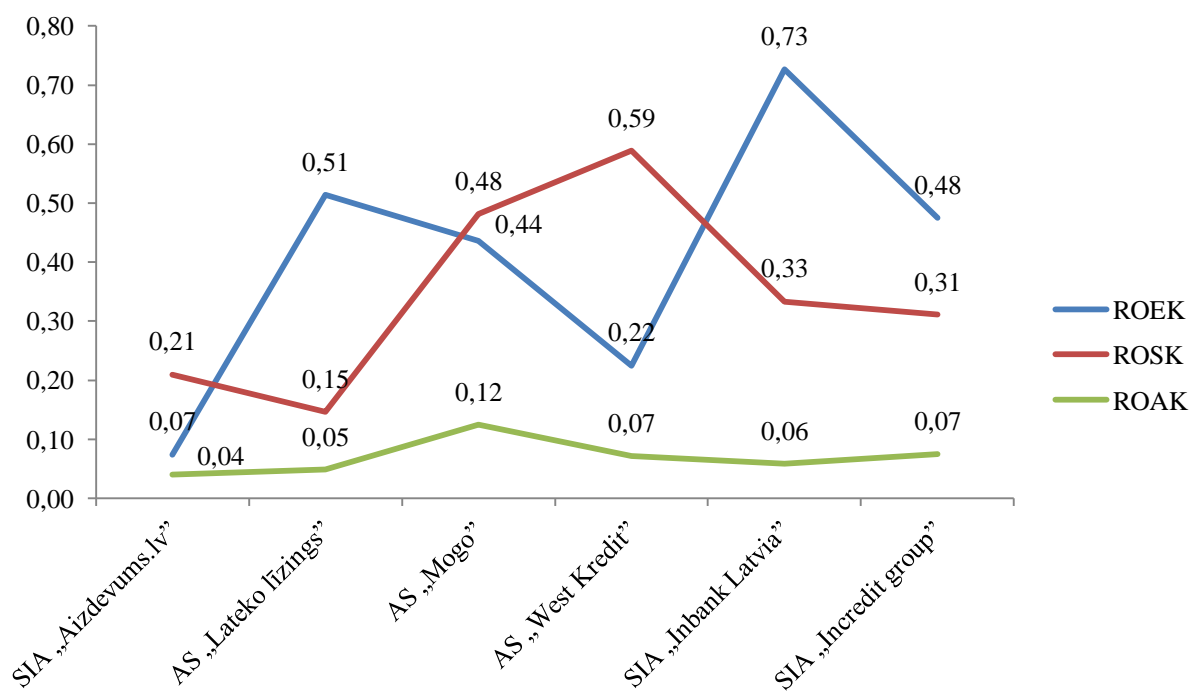
SIA „Incredit group” darbības efektivitātes aprēķini, no ienesīguma rādītājiem.

$$ROS_K = \frac{4013126,00}{12892937,00} = 0,31$$

$$ROA_K = \frac{4013126,00}{53916911,00} = 0,07$$

$$ROE_K = \frac{3730771,00}{7852105,00} = 0,48$$

Pētījumā tika noskaidroti Latvijas nebanku kreditētāju darbības efektivitātes koeficienti un apkopoti dati (24.att.). Visaugstākais pārdošanas rentabilitātes koeficients (ROS_K) ir AS „West Kredit” , bet zemākais AS „Lateko līzings”. AS „West Kredit” pārdošanas rentabilitātes koeficients ir par 0,38 vienībām augstāks, salīdzinot ar AS „Lateko līzings”. Savukārt SIA „Inbank Latvia” koeficients ir mazāks par 0,15 vienībām, salīdzinot ar AS „Mogo”. SIA „Incredit group” pārdošanas rentabilitātes koeficients ir 0,31, kas ir par 0,02 vienībām mazāk salīdzinot ar SIA „Inbank Latvia”.



24.att. Latvijas nebanku kreditētāju darbības efektivitātes koeficients ar ieviestu automatizāciju par 2019.gadu (Avots: autora aprēķinu kopums)

Visaugstākais aktīvu rentabilitātes koeficients (ROA_K) aprēķināts AS „Mogo”, bet zemākais SIA „Aizdevums.lv”. Pēc aprēķiniem ir iegūts vienāds aktīvu rentabilitātes koeficients AS „West Kredit” un SIA „Incredit group”, salīdzinot ar citām kreditēšanas kompānijām. Savukārt SIA „Inbank Latvia” aktīvu rentabilitātes koeficients ir par 0,01 vienību lielāks, salīdzinot ar AS „Lateko līzings”. Pašu kapitāla rentabilitātes koeficienta (ROE_K) aprēķinos rezultāts starp nebanku kreditēšanas kompānijām ir ļoti atšķirīgs. Augstākais koeficienta rezultāts ir SIA „Inbank Latvia”, bet zemākais SIA „Aizdevums.lv”, salīdzinot ar citām nebanku kreditēšanas kompānijām. SIA „Inbank Latvia” ar ieviestu automatizāciju pašu kapitāla rentabilitātes koeficients ir par 0,25 vienībām vairāk, salīdzinot ar SIA „Incredit group”. AS „Mogo” koeficienta rādītājs ar automatizāciju aprēķinos iegūts 0,44, kas ir par 0,07 vienībām mazāks, salīdzinot ar AS „Lateko līzings”.

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Izstrādājot bakalaura darbu, autore ir secinājusi, ka:

1. Nabanku kreditēšanas kompānijās, sākotnēji ir jānovērtē kādus procesus nepieciešams automatizēt, pirms procesa ieviešanas. Jo pētījumā, intervējot piesaistītos ekspertus tika noskaidrots, ka nebanku kreditēšanas kompānijai, tas ir būtiski uzsākot jaunus procesus;
2. Automatizācijas ieviešana samazina manuālo darbu procesus dienā par vismaz vienu stundu, jo pētījumā ekspertu intervijās tika noskaidrots, ka automatizācija samazina manuālo darba procesu par 50%, kā arī samazina darba slodzi ;
3. Manuālais darba process reizēm var aizņemt pilnu darba dienu, jo apkopojot ekspertu norādīto informāciju, tika noskaidrots, ka minimālais laiks, kas tiek veltīts ir 3 stundas.
4. No vienas darba stundas, kuru iegūst ar automatizācijas ieviešanu var izmantot aizdevuma summas palielināšanai, jo pētījuma aprēķinos tika noskaidrots, ka aizdevuma summa gadā palielinās, salīdzinot ar 2019.gadu (13.att.);
5. Automatizējot procesus nebanku kreditēšanas sektorā ir svarīgi saglabāt cilvēciskos elementus, jo ekspertu intervijā tika noskaidrots, ka kredīta ņēmējiem ir svarīga personiskā pieeja;
6. Ir svarīga manuālā un automatizācijas procesu pārzināšana sistēmas tehnisko problēmu gadījumā, jo pētījumā tika noskaidrots, ka sistēma reizēm var pievilt un būt nepilnīga;
7. Nepieciešamas izmaksas un darbinieku apmācības automatizācijas ieviešanai, jo pētījumā tika noskaidrots, ka efektivitāti nosaka arī gatavības problēmas;
8. Automatizējot procesus, palielinās aizdevuma izsniegšanas efektivitāte un apjoms, jo pētījumā tika aprēķinīti, kur tika noskaidrots, ka aizdevuma summu var palielināt nepiesaistot papildus darba spēku;
9. Palielinoties aizdevuma summai, palielinās maksimālā vidējā un galējā aizdevuma summa. Pētījumā tika noskaidrots, un veikts salīdzinājums vidējās un galējās summas noteikšanai nebanku kreditēšanas sektorā, kur aprēķinos tika noteikts, ka ar automatizācijas ieviešanu palielinās rādītāji;
10. Nebanku kreditēšanas sektorā ir liela konkurence, jo statistikas datus pētījumā tika noskaidrots, ka Latvijā šobrīd ir 68 nebanku kreditētāji. Tas nozīmē, ka kredīta devējiem informācija vai lēmums jāsniedz ātri, savukārt kredīta ņēmējiem ir lielāka izvēle, lai varētu saņemt aizdevumu sev ērtā vietā, laikā un ātrumā;

11. Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitāte būs augstāka, ja esošie darbinieki tiks kvalificēti un apmācīti, jo pētījumā tika noskaidrots, ka nesagatavotības gadījumā, tas var radīt lielākus izdevumus;
12. Darba produktivitātē un ražošanas efektivitātes novērtēšanā ir sasniegts pozitīvs rezultāts, jo pētījumā tika veikti aprēķini un sasniegtajā rezultātā nebija negatīvs skaitlis;
13. Ir vieglāka pārraudzīšanas kontrole, jo izstrādājot darbu tika noskaidrots, ka automatizācijas ieviešanas gadījumā, sistēma saglabās nepieciešamo informāciju un procesu automatizēšana uzlabos kredīta izsniegšanas kvalitāti;
14. Darba mērķis ir sasniegts, jo automatizācijas ieviešanas procesam ir efektivitāte un to sasniedz kredītētāji ar izsniegto aizdevuma summas un klientu portfeļa palielināšanos, kā arī darbinieku manuālo darbu procesu samazināšanu;
15. Par 2019.gadu kredītētāju aizdevuma summas izsniegtā vidējā produktivitāte (AP) ir veidota īslaicīgā periodā, kas iespējams ir saistīts ar normatīvo aktu izmaiņām kredītēšanā, jo pētījumā pēc veiktajiem aprēķiniem grafiskā līkne veidoju U formu;
16. Kredīta devēju kompānijās apjoms un paveicamais manuālais darbs ir liels, kvalitāti augstā līmenī nodrošināt ilgstoši ir grūti. Jo pētījumā noskaidroti dati, kas apliecina kredītētāju un Latvijas nebanku kredītēšanas sektora izsniegto aizdevuma summa.

Kā arī darba autore izvirzīja priekšlikumus nebanku kredītēšanas sektora vadībai:

1. Valdes priekšsēdētājam nepieciešams ieviest automatizāciju, vismaz daļai no manuālo darba procesiem. Jo pētījumā tika noskaidrots, ka tas uzlabo darbinieka darba spējas, samazina slodzi, palielina izsniegto kredīta aizdevuma summu, uzlabo pārraudzīšanu un kontroli nebanku kredītēšanas sektorā, kā arī uzlabos kredīta izsniegšanas kvalitāti, kur kredītēšanas sektors gūs efektivitāti no automatizācijas nekavējoties;
2. Struktūrvienības nodaļas vadītājiem, pirms automatizācijas ieviešanas nepieciešams novērtēt, kādus procesus automatizēt, jo pētījumā apkopojot ekspertu interviju tika noskaidrots, ka klientiem nepieciešama individuālā pieeja;
3. Valdes priekšsēdētājam un finanšu direktoram nepieciešams vienoties par ieviešanas termiņu. Jo pētījumā ir noskaidrots, ka nepieciešams sagatavot visus darbiniekus, lai nerastos nesagatavotības problēmas;
4. Finanšu direktoram jānovērtē patērēto laiku, kas tiek veltīts manuālajam darbam, jo pētījumā tika noskaidrots, ka automatizējot daļu procesu var sasniegt darba efektivitāti par 1 stundu.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS

1. Analytics, (2020). Automation and analytics through a digitally transformed (and Remote) workforce. Elektroniskais resurss [skatīts 8.11.2020]. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=20&sid=acc6821e-8f7d-4665-8951-db13b6c01916%40pdc-v-sessmgr06>
2. Analyzing, (2010). Analyzing the impact of ratings agencies stumbles on automation use. Elektroniskais resurss [skatīts 8.11.2020]. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=12&sid=c858d974-9d97-409b-8147-7dd258190b44%40pdc-v-sessmgr01>
3. Apse-Apsītis, P., Ribickis, L. (2015). Elektrotehnoloģisko iekārtu bezvadu monitorings un vadība. Rīga: RTU izdevniecība.
4. Automation, (2018). Time for a new paradigm. Elektroniskais resurss [skatīts 7.11.2020]. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=14&sid=acc6821e-8f7d-4665-8951-db13b6c01916%40pdc-v-sessmgr06&bdata=Jmxhbm9cnUmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#AN=ED591529&db=eric>
5. Automatizācijas ieviešana, (2019). Digitalizācijas un automatizācijas ieviešana, izaicinājums Latvijas uzņēmējiem. Elektroniskais resurss [skatīts 7.11.2020]. Pieejams: <https://ir.lv/2019/11/07/digitalizācijas-un-automatizācijas-ieviesana-izaicinajums-latvijas-uznemejiem/>
6. Barkāns., J. (2013). Elektroenerģētisko sistēmu ekspluatācija. Rīga: RTU izdevniecība.
7. Breitsameter u. c., (2003). Technik: Die bedeutendsten Daten, Fakten, Ereignisse und Personen (Wissen aktuell / Wann war? Was war? Wer war?), Compact-Verlag, Minheine.
8. Bikse, V., (2009). Ekonomika un bankas. Latvijas Komerčbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs
9. Credit, (2014). An Increasing Number of Credit Managers Are Using More Tech-Based Solutions or (Finally) Getting Funding to Purchase New Ones. Elektroniskais resurss [skatīts 7.11.2020]. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=11&sid=c858d974-9d97-409b-8147-7dd258190b44%40pdc-v-sessmgr01>

10. Finanšu un kapitāla tirgus komisija (2001). Vēsture. Elektroniskais resurss [skatīts 26.10.2020]. Pieejams: <https://www.fktk.lv/par-mums/vesture/>
11. Finanšu un kapitāla tirgus komisija (2020). Par mums. Elektroniskais resurss [skatīts 26.10.2020]. Pieejams: <https://www.fktk.lv/par-mums/>
12. FKTK normatīvie noteikumi Nr.112 (zaudē spēku 05.11.2020). Licenču kredītiestādes un krājaizdevumu sabiedrības darbības veikšanai izsniegšanas, atsevišķu kredītiestāžu un krājaizdevumu sabiedrību darbību reglamentējošo atļauju saņemšanas, dokumentu saskaņošanas un informācijas sniegšanas normatīvie noteikumi. [skatīts 26.10.2020]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/198515-licencu-kreditiestades-un-krajaizdevu-sabiedribas-darbibas-veiksanai-izsniegšanas-atsevisku-kreditiestazu-un-krajaizdevu-sabiedribu-darbibu-reglamentejoso-atlauju-sanemsanas-dokumentu-saskanosanas-un-informacijas-sniegsanas-normativie-noteikumi>
13. FKTK Nr.120 (09.07.2019). Kredītriska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi. Latvijas Vēstnesis, 143, 16.07.2019. [skatīts 28.10.2020]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/308173-kreditrisk-parvaldisanas-normativie-noteikumi>
14. FKTK Nr.139 (25.08.2020). Apstākļu, kādos iestāde uzskatāma par nonākušu finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās, konstatēšanas normatīvie noteikumi. Latvijas Vēstnesis, 171, 04.09.2020. [skatīts 21.10.2020]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/317100>
15. Hallovell, E. M., Loehr, J., & Schwartz, T (2008). Harvard business review on bringing your whole self to work. United States: Harvard business review press.
16. Kudinska, M., - (2008). Kreditēšana. Latvijas Komerbanku asociācijas Konsultāciju un mācību centrs.
17. Kutuzova, O., - (2012). Finances un kredīts, piektais papildinātais izdevums. Rīga. SIA "Biznesa augstskola Turība".
18. Komercedarbības efektivitāte, - (2014). Komercedarbības efektivitātes jēdziens un tā interpretācija. Elektroniskais resurss [skatīts 01.12.10.2020]. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/285626649_THE_CONCEPT_OF_BUSINESS_EFFICIENCY_AND_ITS_INTERPRETATION
19. Krogzeme, H., - (2010). Finances un nodokļi. Rīga: RTU izdevniecība

20. Kredītiestāžu likums (spēkā esošā redakcija 24.10.1995.). Latvijas Vēstnesis, 163, 24.10.1995. [skatīts 20.10.2020]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/37426-kreditiestazu-likums>
21. LZA Terminoloģijas komisija (2020). Kas ir kvalitāte? Elektroniskais resurss [skatīts 21.10.2020].Pieejams:<http://termini.lza.lv/term.php?term=darba%20kvalite&list=kvalite&lang=LV>
22. Lursoft datu bāze (2020). AS "West Kredit" gada pārskats. Elektroniskais resurss [skatīts 15.11.2020]. Pieejams <https://www.lursoft.lv/gada-parskati/000327038>
23. Lursoft datu bāze 1 (2020). AS "Lateko līzings" gada pārskats. Elektroniskais resurss [skatīts 15.11.2020]. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/gada-parskati/000336665>
24. Lursoft datu bāze 2 (2020). SIA "Aizdevums.lv" gada pārskats. Elektroniskais resurss [skatīts 15.11.2020]. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/gada-parskati/000346877>
25. Lursoft datu bāze 3 (2020). SIA "Incredit group" gada pārskats. Elektroniskais resurss [skatīts 15.11.2020]. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/gada-parskati/010330740>
26. Lursoft datu bāze 4 (2020). SIA "Inbank Latvia" gada pārskats. Elektroniskais resurss [skatīts 15.11.2020]. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/gada-parskati/010382143>
27. Lursoft datu bāze 5 (2020). AS "Mogo" gada pārskats. Elektroniskais resurss [skatīts 15.11.2020]. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/gada-parskati/mogo/50103541751>
28. Makčesnijs, K., u.c., - (2018). 4 izpildes disciplīnas, īpaši svarīgāko mērķu sasniegšanai. Rīga: Zvaigzne ABC.
29. Patērētāju tiesību un aizsardzības centrs, - (2020). Maksātnespēja. Elektroniskais resurss [skatīts 28.10.2020]. Pieejams: <https://ptac.gov.lv/lv/content/maksatnespeja>
30. PTAC, - (2019). Pārskats par nebanku patērētāju kreditēšanas tirgus darbību 2019. Gada 1.pusgadā. Elektroniskais resurss [skatīts 23.10.2020]. Pieejams:https://www.ptac.gov.lv/sites/default/files/2019_1_pusgads_parskats_par_nebanku_kredit_tirgu.pdf
31. PTAC 2, - (2019). Pārskats par patērētāju (nebanku) kreditēšanas tirgus darbību 2019.gadā. Elektroniskais resurss [skatīts 04.10.2020]. Pieejams: https://www.ptac.gov.lv/sites/default/files/2019_parskats_par_nebanku_kredit_tirgu.pdf
32. PTAC, - (2020). Kapitālsabiedrības, kuras saņēmušas speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai. Elektroniskais resurss [skatīts 26.10.2020]. Pieejams:

<https://www.ptac.gov.lv/lv/table/kapitalsabiedribas-kuras-sanemu-licenci-pateretaju-krediteanas-pakalpojumu-sniegsanai>

33. Rentabilitāte, - (2020). Rentabilitāte ir atkarīga no. Elektroniskais resurss [skatīts 04.11.2020]. Pieejams: <https://lawyerscafe.ru/lv/financial-statements/the-profitability-depends-on-key-profitability-indicators-formulas.html>
34. Technology, - (2020). Technology readiness and usability of office automation system in suburban areas. Elektroniskais resurss [skatīts 07.11.2020]. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=6&sid=c858d974-9d97-409b-8147-7dd258190b44%40pdc-v-sessmgr01>

PIELIKUMI

1. pielikums

Ekspertu intervijas jautājumi

Labdien! Lūdzu sniegt atbildes uz zemāk norādītiem jautājumiem:

1. Lūdzu iepazīstiniet nedaudz ar sevi un savu darba pieredzi nebanku kreditēšanas sektorā!
2. Cik daudz laika šobrīd aizņem manuālais darba process?
3. Cik daudz laika tas prasītu, ja manuālo darba procesu aizstātu ar automatizāciju?
4. Kāds ir Jūsu viedoklis par abiem šāda veida procesiem?
5. Vai jūsuprāt varētu būt kāda ietekme no automatizācijas procesa (Pozitīva, negatīva-pēc izvēles)?
6. Vai automatizācija var dod nepieciešamo efektivitāti nebanku kreditēšanas sektorā?

Datums:

Paraksts un paraksta atšifrējums

Intervija ar SIA „Aizdevums.lv” darbinieci Kristīni Mažuiku

Ekonomikas un kultūras augstskola
4. kursa studente Sintija Ribicka
„Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitāte nebanku kreditēšanas sektorā”
Ekspertu intervija ar Kristīni Mažuiku no SIA „Aizdevums.lv”

Ekspertu intervija

Labdien! Lūdzu sniegt atbildes uz zemāk norādītiem jautājumiem:

1. Lūdzu iepazīstiniet nedaudz ar sevi un savu darba pieredzi nebanku kreditēšanas sektorā!

Nebanku kreditēšanas sektorā strādāju jau otro gadu, šobrīd vel esmu studente, studēju finanšu jomā. Mana pieredze balstās uz klientu apkalpošanu un dažādu atskaišu veidošanas procesiem. Ikdienā tika izmantotas gan pārdošanas prasmes, gan finansista prasmes. Ikdienā lielākoties veicu datu atzīmēšanu, piefiksēšanu un sagatavošanu.

2. Cik daudz laika šobrīd aizņem manuālais darba process?

Ikdienu darbos šobrīd man ir tikai manuālais darba process, sākot ar datu piefiksēšanu un beidzot ar datu sagatavošanu. Lielākoties šis process aizņem pilnu darba dienu, jo darbības un datu apjoms ir ļoti liels. Apstrādājot lielu datu plūsmu manuāli tas aizņem daudz laika un rada pārslogu katram darbiniekam. Darba noslodze šādos gadījumos ir ļoti liela, jo paralēli šo datu apstrādei ir daudz papildus darba pienākumi, kuru nepieciešams pildīt. Tai skaitā nepieciešams arī parūpēties par klientiem un sniegt visas nepieciešamās atbildes.

3. Cik daudz laika tas prasītu, ja manuālo darba procesu aizstātu ar automatizāciju?

Ja automatizācija tiktu ieviesta 50% no darba procesiem, tas jau būtu ļoti daudz. Šajā gadījumā tas samazinātu slodzi vismaz par 1 stundu un šo laika intervālā būtu iespējams pievērsties papildus citiem pienākumiem

Datums:

01.12.2020

Paraksts un paraksta atšifrējums

 Kristīne Mažuika

2.pielikuma 2.attēls

Ekonomikas un kultūras augstskola
4. kursa studente Sintija Ribicka
„Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitāte nebanku kredītēšanas sektorā”
Ekspertu intervija ar Kristīni Mažuiku no SIA „Aizdevums.lv”

4. Kāds ir Jūsu viedoklis par abiem šāda veida procesiem?

Manuālais darba process rada pārslogzi, tas prasa daudz laika. Reizēm pat rada lielu stresu, kas rezultātā rada diskomforta sajūtu. Vislielāko stresu rada tas, ka nemitīgi jādomā par termiņu ievērošanu, lai laikus varētu nodod pieprasīto informāciju.

5. Vai jūsuprāt varētu būt kāda ietekme no automatizācijas procesa (Pozitīva, negatīva-pēc izvēles)?

Šajā gadījumā būtu tikai pozitīva ietekme, tas samazinātu stresu, spriedzi un radītu iespēju vairāk pievērsties kvalitātes uzlabošanai un pienesumu plāna izpildē. Aizdevuma kredīta summas pieaugums viens no pirmajiem rādītājiem ko varam uzlabot. Automatizējot procesus darbinieki būs šajā gadījumā vairāk arī gatavi strādāt attālināti, tādos apstākļos, kurus mēs nevaram ietekmēt.


6. Vai automatizācija var dod nepieciešamo efektivitāti nebanku kredītēšanas sektorā?

Automatizēti procesi noteikti dos efektivitāti ne tikai darbiniekiem, bet arī nebanku kredītēšanas kompānijai. Darbinieki ir uzņēmuma seja, šajā gadījumā darbinieki nebūs tik ļoti pārslogoti un bez stresa varēs pildīt savus pienākumus virzoties un vēl labāku kvalitāti kredīta aizdevuma izsniegšanā. Savukārt kredītētājiem būs apmierināti darbinieki, kredīta aizdevuma izsniegšanas pieaugums un kvalitatīva pārraudzības kontrole.

Datums:

01.12.2020

Paraksts un paraksta atšifrējums

 Kristīne Mažuika

Intervija ar SIA „Aizdevums.lv” klientu apkalpošanas nodaļas vadītāju

Ekanomikas un kultūras augstskola
4. kursa studente Sintija Ribicka
„Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitāte nebanku kreditēšanas sektorā”
Ekspertu intervija ar SIA „Aizdevums.lv”

Labdien! Lūdzu sniegt atbildes uz zemāk norādītiem jautājumiem:

1. Lūdzu iepazīstiniet nedaudz ar sevi un savu darba pieredzi nebanku kreditēšanas sektorā!

Inga Cimermane, izglītība- augstākā, dzīvesvieta-Valmiera.

Darba pieredze nebanku sektorā -3 gadi un 3 mēneši.

Amats- struktūrvienības vadītājs.

2. Cik daudz laika šobrīd aizņem manuālais darba process?

Manuprāt, manuālais process aizņem pārāk daudz laika un resursu, vidēji, klientam veltītais laiks no pieteikuma pieņemšanas, līdz gala lēmumam var ilgt no 30 min., līdz pat vairākām dienām (atkarīgs no katra gadījuma individuāli- kredītvēstures, saistībām, utt.).

3. Cik daudz laika tas prasītu, ja manuālo darba procesu aizstātu ar automatizāciju?

Esmu pārliecināta, ka automatizācija ļoti būtiski uzlabotu lēmuma pieņemšanas laiku, jo nevajadzētu cilvēku resursus-laiku, telpu, emocijas.

4. Kāds ir Jūsu viedoklis par abiem šāda veida procesiem?

Domāju, ka šobrīd, savā darbā nevaram izslēgt nevienu, abu šo procesu mijiedarbība dod vislabāko rezultātu.

5. Vai jūsuprāt varētu būt kāda ietekme no automatizācijas procesa (Pozitīva, negatīva-pēc izvēles)?

Ietekme noteikti būtu, taču, viss atkarīgs no kritērijiem un mērķa. Ja mērķis ir pēc iespējas vairāk un ātrāk izskatītu pieteikumu, tad noteikti automatizācijai ir priekšroka. Taču, ja vēlamies kvalitāti un individuālu pieeju, tad vajadzētu būt daļēji arī manuālam procesam.

19.11.2020

Inga Cimermane



3.pielikuma 2.attēls

Ekanomikas un kultūras augstskola
4. kursa studente Sintija Ribicka
„Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitāte nebanku kredītēšanas sektorā”
Ekspertu intervija ar SIA “Aizdevums.lv”

6. Vai automatizācija var dot nepieciešamo efektivitāti nebanku kredītēšanas sektorā?
Savu pienesumu, tas noteikti dotu, taču, atkal ir jāizvērtē riski un kritēriji, jo kā zināms, neviena sistēma nekad nav bijusi pilnīga.

19.11.2020.

Inga Cimermane



Intervija ar SIA „Swedbank Līzings” bijušo speciālisti

Sveiki, mani sauc Santa Šmite un mana darba pieredze ir saistīta ar kredītdarījumu administrēšanu.

1. Manuālais darba process aizņēma praktiski visu darba laiku- 7 stundas darba dienā. Es saņemu pieprasījumu par konkrētas darbības veikšanu ar attiecīgo klientu un viņa kredītu un manuāli eju iekšā sistēmā un to veicu.
2. Ja šajā procesā varētu kādas no darbībām automatizēt, tad tas noteikti aizņemtu mazāk laika- 6 stundas.
3. Ir jāizvērtē, kurus procesus var un vajag automatizēt un kurus tieši otrādi- jāatstāj manuālam darbam. Tāpēc abi procesi ir labi, tikai jāpielāgo tie attiecīgajai situācijai.
4. Tā drīzāk būtu pozitīva ietekme, jo darbinieku noslogojums samazinās, vai arī darbinieks var tikt pilnībā aizstāts ar automatizācijas procesu palīdzību. Kā arī tiek izslēgta iespējamība pieļaut cilvēciskās kļūdas.
5. Automatizācija noteikti būtu jāievieš nebanku kreditēšanā, jo tas palīdz optimizēt procesus un noņem lielu slogu darbiniekiem manuālā darba veikšanā.

23.11.2020

Santa Šmite

Intervija ar Kontaktu centra pārdošanas nodaļas vadītāju

Ekspertu intervija

Labdien! Lūdzu sniegt atbildes uz zemāk norādītiem jautājumiem:

- 1. Lūdzu iepazīstiniet nedaudz ar sevi un savu darba pieredzi nebanku kreditēšanas sektorā!**

Kontaktu centra vadītājs, ar vairāk nekā 10 gadu pieredzi finanšu sektorā. Darba pieredze iegūta gan vienā no vadošajām bankām Latvijā, gan profesionālā attīstība turpināta nebanku kreditēšanas kompānijā.

- 2. Cik daudz laika šobrīd aizņem manuālais darba process?**

Šobrīd Nodaļas darbā aptuveni 30% ir manuālais process.

- 3. Cik daudz laika tas prasītu, ja manuālo darba procesu aizstātu ar automatizāciju?**

Nemot vērā Nodaļas specifiku, visticamāk visus process aizstāt ar automatizāciju nebūtu iespējams, jo daļai procesu ir nepieciešama individuāla pieeja un sistēma to nevarētu aizstāt.

Lai aizstātu lielāko daļu no procesiem ar sistēmas automatizāciju būtu nepieciešami aptuveni 3-6 mēneši.

- 4. Kāds ir Jūsu viedoklis par abiem šāda veida procesiem?**

Automatizācija ir ļoti svarīgs rīks, lai spētu paaugstināt darba efektivitāti, kas uzņēmumam var dot gan tūlītēju rezultātu – darba efektivitātes paaugstināšana, gan ilgtermiņā – ietaupījums uz cilvēkresursu izmaksām.

- 5. Vai jūsuprāt varētu būt kāda ietekme no automatizācijas procesa (Pozitīva, negatīva-pēc izvēles)?**

Procesus, kurus var aizvietot ar automatizāciju, komandai un uzņēmumam dod tikai pozitīvu ietekmi, tas nozīmē, tiks ietaupīts laiks, ko varētu efektīvāk ieguldīt darba izpildē, mērķu sasniegšanā.

Negatīva ietekme – minimāla, kas netraucē biznesam, jo prakse rāda uz to, ka cilvēciskās kļūdas darba procesā tiek pieļautas biežāk, nekā sistēmas.


- 6. Vai automatizācija var dod nepieciešamo efektivitāti nebanku kreditēšanas sektorā?**

Automatizācija ir nepieciešama, taču kā jau iepriekš norādīju, ka nav iespējams visus administratīvos procesus aizvietot ar sistēmu, ir daļa procesu, kur nepieciešama darbinieka klātbūtne. Šobrīd, kad finanšu tirgus ir piesātināts ar daudziem uzņēmumiem, kas piedāvā līdzīgus pakalpojumus, klientam ir svarīga personiska pieeja un būs situācijas, kad šis moments būs izšķirošs klienta izvēlē.

5.pielikuma 2.attēls

Uzņēmumam ir svarīgi sekot līdzi tirgus tendencēm, potenciālo un esošo klientu vajadzībām un to uzvedībai, maksimāli pietuvinot savu pakalpojumu tirgus vajadzībām, savukārt tas nozīmē – arī procesu vadībai jābūt efektīgai un elastīgai.

Datums: 13.11.2020

 I. Nāvis Imogradevys

Paraksts un paraksta atšifrējums

Intervija ar SIA „Ferratum Latvia” darbinieku

Ekspertu intervija

Labdien! Lūdzu sniegt atbildes uz zemāk norādītiem jautājumiem:

1. Lūdzu iepazīstiniet nedaudz ar sevi un savu darba pieredzi nebanku kredītēšanas sektorā!

Labdien. Mans vards ir Dagnija un šobrīd strādāju SIA „Ferratum Latvia”. Galvenie darba pienākumi ir parbaudīt izejošo un ienākošo maksājumu sakritību starp uzņēmuma bankas kontiem un iekšējo sistēmu, veikt izmeklēšanu nesakritības gadījumā un nepieciešamo komunikāciju, lai novērstu nesakritības. Kopējā darba pieredze Ferratum ir 5 gadi. Šo gadu laikā ir ieņemti vairāki amati (klientu servisa speciālists, parādu piedziņas speciālists un klientu servisa vadītāja)

2. Cik daudz laika šobrīd aizņem manuālais darba process?

Minēšu dažus piemērus no manā ikdienā sastopamajiem manuālajiem darbiem:

- Iekšējo sistēmu bankas kontu izdrukų lejupielāde. Strādājot ar vairākām valstīm un bankas kontiem šis darbs var aizņemt aptuveni 1 h. Pirmdienās lejupielādējot izdrukų no brīvdienām aptuveni 1h 20 min. Izdrukų ir jālejupielādē, jā saglabā ar attiecīgo nosaukumu un datumu.
- Finanšu sistēmas datu atjaunošana. Aptuveni 10 min
- Datu ievade iekšējā sistēmā, lai pārbaudītu sakritību starp sākuma un slēdzamo bilanci. 20 min
- Failu augšupiekāde iekšējā sistēmā. 30 min
- Failu augšupielāde salīdzināšanas sistēmā. 50 min

3. Cik daudz laika tas prasītu, ja manuālo darba procesu aizstātu ar automatizāciju?

Minētie piemēri ir iespējami automatizācijai un daļa šobrīd jau tiek impalantēta mūsu sistēmās. Šobrīd virzāmies ar dažādu plānu un procesu sastādīšanu, lai varētu ieviest automatizāciju. Aizstājot darbu procesus vismaz 50% domāju, ka iespējams ietaupīt vismaz 1 stundu par vienu dienu.

Datums: 01/12/2020

Paraksts un paraksta atšifrējums

4. Kāds ir Jūsu viedoklis par abiem šāda veida procesiem?

Uzskatu, ka uzņēmumiem ir jāiegulda līdzekļus un tehniskos resursus, lai maksimāli automatizētu procesus, gan no darbinieku puses, gan klienta puses. Automatizācija uzlabo uzņēmuma efektivitāti un samazina resursus tādejādi ļaujot veikt nepieciešamo darbu ātrāk un ar mazākām izmaksām. Uzskatu, ka manuāls darbs ir neefektīvs un riska faktors kļūdīties ir daudz augstāks.

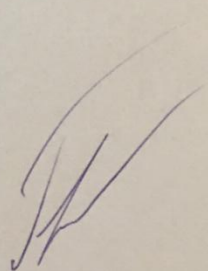
5. Vai jūsuprāt varētu būt kāda ietekme no automatizācijas procesa (Pozitīva, negatīva-pēc izvēles)?

Ir gan pozitīva, gan negatīva ietekme. Kā minēju pozitīvā ietekme ir efektivitātes uzlabošana un resursu samazināšana. Taču negatīvais aspekts ir tāds, ka katra tehnika mēdz "salūzt" tādēļ automatizējot darbu vienmēr jāpdomā par plānu B kā rīkoties, ja automātiskais process nestrādā. Jābūt gataviem rīkoties nekavējoties, ja radusies tehniska kļūda, jo strādājot ar finansēm tehnisks bojājums var radīt lielus zaudējumus kompānijai.

6. Vai automatizācija var dod nepieciešamo efektivitāti nebanku kreditēšanas sektorā?

Jā, savu efektivitāti tas noteikti dos, šādos gadījumos esam gatavi strādāt jebkādos apstākļos.

Dagnija Tīsiņa



Datums: 01/12/2020

Paraksts un paraksta atšifrējums

7.pielikuma 1.tabula

SIA "Aizdevums.lv" atdeves aprēķini

L	TP	AP	MP
1	340789,91	340789,91	340789,91
2	343945,37	171972,69	3155,46
3	347159,81	115719,94	3214,44
4	350434,91	87608,73	3275,09
5	353772,38	70754,48	3337,48
6	357174,04	59529,01	3401,66
7	360641,75	51520,25	3467,71
8	364177,45	45522,18	3535,70
9	367783,17	40864,80	3605,72
10	371461,00	37146,10	3677,83
11	375213,13	34110,28	3752,13
12	379041,84	31586,82	3828,71
13	382949,48	29457,65	3907,65
14	386938,54	27638,47	3989,06
15	391011,58	26067,44	4073,04
16	395171,28	24698,20	4159,70
17	399420,43	23495,32	4249,15
18	403761,96	22431,22	4341,53
19	408198,90	21484,15	4436,94
20	412734,44	20636,72	4535,54
21	417371,91	19874,85	4637,47
22	422114,77	19187,04	4742,86
23	426966,67	18563,77	4851,89
24	431931,40	17997,14	4964,73
25	437012,94	17480,52	5081,55
26	442215,48	17008,29	5202,54
27	447543,37	16575,68	5327,90
28	453001,22	16178,61	5457,85
29	458593,83	15813,58	5592,61
30	464326,25	15477,54	5732,42
31	470203,80	15167,86	5877,55
32	476232,05	14882,25	6028,25
33	482416,88	14618,69	6184,83
34	488764,47	14375,43	6347,59
35	495281,33	14150,90	6516,86
36	501974,32	13943,73	6692,99
37	508850,68	13752,72	6876,36
38	515918,06	13576,79	7067,37
39	523184,51	13414,99	7266,45
40	530658,57	13266,46	7474,06
41	538349,28	13130,47	7690,70
42	546266,18	13006,34	7916,90
43	554419,40	12893,47	8153,23
44	562819,70	12791,36	8400,29
45	571478,46	12699,52	8658,76
46	580407,81	12617,56	8929,35
47	589620,63	12545,12	9212,82
48	599130,65	12481,89	9510,01
49	608952,46	12427,60	9821,81
50	619101,67	12382,03	10149,21
51	629594,92	12345,00	10493,25
52	640450,00	12316,35	10855,08
53	651685,96	12295,96	11235,96
54	663323,21	12283,76	11637,25
55	675383,64	12279,70	12060,42
56	687890,74	12283,76	12507,10
57	700869,81	12295,96	12979,07
58	714348,08	12316,35	13478,27
59	728354,90	12345,00	14006,83
60	742922,00	12382,03	14567,10
61	758083,67	12427,60	15161,67

62	773877,08	12481,89	15793,41
63	790342,55	12545,12	16465,47
64	807523,91	12617,56	17181,36
65	825468,89	12699,52	17944,98
66	844229,55	12791,36	18760,66
67	863862,79	12893,47	19633,25
68	884430,95	13006,34	20568,16
69	906002,44	13130,47	21571,49
70	928652,50	13266,46	22650,06
71	952464,10	13414,99	23811,60
72	977528,95	13576,79	25064,84
73	1003948,65	13752,72	26419,70
74	1031836,11	13943,73	27887,46
75	1061317,14	14150,90	29481,03
76	1092532,35	14375,43	31215,21
77	1125639,39	14618,69	33107,04
78	1160815,63	14882,25	35176,23
79	1198261,29	15167,86	37445,67
80	1238203,33	15477,54	39942,04
81	1280900,00	15813,58	42696,67
82	1326646,43	16178,61	45746,43
83	1375781,48	16575,68	49135,05
84	1428696,15	17008,29	52914,67
85	1485844,00	17480,52	57147,85
86	1547754,17	17997,14	61910,17
87	1615047,83	18563,77	67293,66
88	1688459,09	19187,04	73411,26
89	1768861,90	19874,85	80402,81
90	1857305,00	20636,72	88443,10
91	1955057,89	21484,15	97752,89
92	2063672,22	22431,22	108614,33
93	2185064,71	23495,32	121392,48
94	2321631,25	24698,20	136566,54
95	2476406,67	26067,44	154775,42
96	2653292,86	27638,47	176886,19
97	2857392,31	29457,65	204099,45
98	3095508,33	31586,82	238116,03
99	3376918,18	34110,28	281409,85
100	3714610,00	37146,10	337691,82
101	4127344,44	40864,80	412734,44
102	4643262,50	45522,18	515918,06
103	5306585,71	51520,25	663323,21
104	6191016,67	59529,01	884430,95
105	7429220,00	70754,48	1238203,33
106	9286525,00	87608,73	1857305,00
107	12382033,33	115719,94	3095508,33
108	18573050,00	171972,69	6191016,67
109	37146100,00	340789,91	18573050,00

8.pielikuma 1.tabula

SIA "Lateko līzings" atdeves aprēķini

L	TP	AP	MP
1	25827,72	25827,72	25827,72
2	26207,54	13103,77	379,8195
3	26598,7	8866,234	391,1574
4	27001,71	6750,428	403,0106
5	27417,12	5483,425	415,411
6	27845,52	4640,919	428,3925
7	28287,51	4041,073	441,9923
8	28743,76	3592,97	456,2501
9	29214,97	3246,107	471,2091
10	29701,88	2970,188	486,9161
11	30205,31	2745,937	503,4218
12	30726,09	2560,507	520,7811
13	31265,14	2405,011	539,0541
14	31823,45	2273,103	558,3061
15	32402,05	2160,137	578,6081
16	33002,09	2062,631	600,038
17	33624,77	1977,928	622,681
18	34271,4	1903,967	646,6303
19	34943,39	1839,126	671,9883
20	35642,26	1782,113	698,8678
21	36369,65	1731,888	727,3931
22	37127,35	1687,607	757,7011
23	37917,3	1648,578	789,9437
24	38741,59	1614,233	824,2891
25	39602,51	1584,1	860,9242
26	40502,57	1557,791	900,0571
27	41444,49	1534,981	941,9202
28	42431,26	1515,402	986,7735
29	43466,17	1498,833	1034,909
30	44552,83	1485,094	1086,654
31	45695,21	1474,039	1142,38
32	46897,71	1465,553	1202,505
33	48165,22	1459,552	1267,506
34	49503,14	1455,975	1337,923
35	50917,51	1454,786	1414,375
36	52415,09	1455,975	1497,574
37	54003,42	1459,552	1588,336
38	55691,03	1465,553	1687,607
39	57487,52	1474,039	1796,485
40	59403,77	1485,094	1916,251
41	61452,17	1498,833	2048,406
42	63646,89	1515,402	2194,72

43	66004,19	1534,981	2357,292
44	68542,81	1557,791	2538,623
45	71284,52	1584,1	2741,712
46	74254,71	1614,233	2970,188
47	77483,17	1648,578	3228,466
48	81005,14	1687,607	3521,962
49	84862,52	1731,888	3857,387
50	89105,65	1782,113	4243,126
51	93795,42	1839,126	4689,771
52	99006,28	1903,967	5210,857
53	104830,2	1977,928	5823,899
54	111382,1	2062,631	6551,886
55	118807,5	2160,137	7425,471
56	127293,8	2273,103	8486,252
57	137085,6	2405,011	9791,83
58	148509,4	2560,507	11423,8
59	162010,3	2745,937	13500,86
60	178211,3	2970,188	16201,03
61	198012,6	3246,107	19801,26
62	222764,1	3592,97	24751,57
63	254587,6	4041,073	31823,45
64	297018,8	4640,919	42431,26
65	356422,6	5483,425	59403,77
66	445528,3	6750,428	89105,65
67	594037,7	8866,234	148509,4
68	891056,5	13103,77	297018,8
69	1782113	25827,72	891056,5

9.pielikuma 1.tabula

SIA "Mogo" atdeves aprēķini

L	TP	AP	MP
1	627623,43	627623,43	627623,43
2	638261,12	319130,56	10637,69
3	649265,62	216421,87	11004,50
4	660656,25	165164,06	11390,62
5	672453,68	134490,74	11797,43
6	684680,11	114113,35	12226,43
7	697359,37	99622,77	12679,26
8	710517,09	88814,64	13157,72
9	724180,88	80464,54	13663,79
10	738380,51	73838,05	14199,63
11	753148,12	68468,01	14767,61
12	768518,49	64043,21	15370,37
13	784529,29	60348,41	16010,80
14	801221,40	57230,10	16692,11
15	818639,26	54575,95	17417,86
16	836831,24	52301,95	18191,98
17	855850,14	50344,13	19018,89
18	875753,63	48652,98	19903,49
19	896604,90	47189,73	20851,28
20	918473,32	45923,67	21868,41
21	941435,15	44830,25	22961,83
22	965574,51	43889,75	24139,36
23	990984,37	43086,28	25409,86
24	1017767,73	42406,99	26783,36
25	1046039,06	41841,56	28271,33
26	1075925,89	41381,76	29886,83
27	1107570,76	41021,14	31644,88
28	1141133,52	40754,77	33562,75
29	1176793,94	40579,10	35660,42
30	1214755,03	40491,83	37961,09
31	1255246,87	40491,83	40491,83
32	1298531,24	40579,10	43284,37
33	1344907,36	40754,77	46376,12
34	1394718,74	41021,14	49811,38
35	1448361,77	41381,76	53643,03
36	1506296,24	41841,56	57934,47

37	1569058,58	42406,99	62762,34
38	1637278,52	43086,28	68219,94
39	1711700,27	43889,75	74421,75
40	1793209,81	44830,25	81509,54
41	1882870,30	45923,67	89660,49
42	1981968,74	47189,73	99098,44
43	2092078,11	48652,98	110109,37
44	2215141,53	50344,13	123063,42
45	2353587,88	52301,95	138446,35
46	2510493,73	54575,95	156905,86
47	2689814,71	57230,10	179320,98
48	2896723,54	60348,41	206908,82
49	3138117,17	64043,21	241393,63
50	3423400,55	68468,01	285283,38
51	3765740,60	73838,05	342340,05
52	4184156,22	80464,54	418415,62
53	4707175,75	88814,64	523019,53
54	5379629,43	99622,77	672453,68
55	6276234,33	114113,35	896604,90
56	7531481,20	134490,74	1255246,87
57	9414351,50	165164,06	1882870,30
58	12552468,67	216421,87	3138117,17
59	18828703,00	319130,56	6276234,33
60	37657406,00	627623,43	18828703,00

10.pielikuma 1. tabula**SIA "West Kredit" atdeves aprēķini**

L	TP	AP	MP
1	1493910,04	1493910,04	1493910,04
2	1551368,12	775684,06	57458,08
3	1613422,84	537807,61	62054,72
4	1680648,79	420162,20	67225,95
5	1753720,48	350744,10	73071,69
6	1833435,05	305572,51	79714,57
7	1920741,48	274391,64	87306,43
8	2016778,55	252097,32	96037,07
9	2122924,79	235880,53	106146,24
10	2240865,06	224086,51	117940,27
11	2372680,65	215698,24	131815,59
12	2520973,19	210081,10	148292,54
13	2689038,07	206849,08	168064,88
14	2881112,21	205793,73	192074,15
15	3102736,23	206849,08	221624,02
16	3361297,58	210081,10	258561,35
17	3666870,09	215698,24	305572,51
18	4033557,10	224086,51	366687,01
19	4481730,11	235880,53	448173,01
20	5041946,38	252097,32	560216,26
21	5762224,43	274391,64	720278,05
22	6722595,17	305572,51	960370,74
23	8067114,20	350744,10	1344519,03
24	10083892,75	420162,20	2016778,55
25	13445190,33	537807,61	3361297,58
26	20167785,50	775684,06	6722595,17
27	40335571,00	1493910,04	20167785,50

11.pielikuma 1. tabula**SIA "Inbank Latvia" atdeves aprēķini**

L	TP	AP	MP
1	974584,31	974584,31	974584,31
2	1013567,68	506783,84	38983,37
3	1055799,67	351933,22	42231,99
4	1101704,00	275426,00	45904,33
5	1151781,45	230356,29	50077,45
6	1206628,19	201104,70	54846,74
7	1266959,60	180994,23	60331,41
8	1333641,68	166705,21	66682,08
9	1407732,89	156414,77	74091,20
10	1490540,71	149054,07	82807,82
11	1583699,50	143972,68	93158,79
12	1689279,47	140773,29	105579,97
13	1809942,29	139226,33	120662,82
14	1949168,62	139226,33	139226,33
15	2111599,33	140773,29	162430,72
16	2303562,91	143972,68	191963,58
17	2533919,20	149054,07	230356,29
18	2815465,78	156414,77	281546,58
19	3167399,00	166705,21	351933,22
20	3619884,57	180994,23	452485,57
21	4223198,67	201104,70	603314,10
22	5067838,40	230356,29	844639,73
23	6334798,00	275426,00	1266959,60
24	8446397,33	351933,22	2111599,33
25	12669596,00	506783,84	4223198,67
26	25339192,00	974584,31	12669596,00

12.pielikuma 1. tabula

SIA "Incredit group" atdeves aprēķini

L	TP	AP	MP
1	474676,45	474676,45	474676,45
2	478804,07	239402,03	4127,62
3	483004,11	161001,37	4200,04
4	487278,48	121819,62	4274,37
5	491629,18	98325,84	4350,70
6	496058,27	82676,38	4429,09
7	500567,89	71509,70	4509,62
8	505160,26	63145,03	4592,37
9	509837,67	56648,63	4677,41
10	514602,50	51460,25	4764,84
11	519457,25	47223,39	4854,74
12	524404,46	43700,37	4947,21
13	529446,81	40726,68	5042,35
14	534587,07	38184,79	5140,26
15	539828,12	35988,54	5241,05
16	545172,95	34073,31	5344,83
17	550624,68	32389,69	5451,73
18	556186,55	30899,25	5561,87
19	561861,92	29571,68	5675,37
20	567654,31	28382,72	5792,39
21	573567,38	27312,73	5913,07
22	579604,93	26345,68	6037,55
23	585770,94	25468,30	6166,01
24	592069,55	24669,56	6298,61
25	598505,09	23940,20	6435,54
26	605082,07	23272,39	6576,98
27	611805,20	22659,45	6723,13
28	618679,42	22095,69	6874,22
29	625709,86	21576,20	7030,45
30	632901,93	21096,73	7192,07
31	640261,26	20653,59	7359,32
32	647793,74	20243,55	7532,49
33	655505,57	19863,81	7711,83
34	663403,23	19511,86	7897,66
35	671493,51	19185,53	8090,28
36	679783,56	18882,88	8290,04
37	688280,85	18602,19	8497,29
38	696993,27	18341,93	8712,42
39	705929,08	18100,75	8935,81
40	715096,99	17877,42	9167,91
41	724506,16	17670,88	9409,17
42	734166,24	17480,15	9660,08
43	744087,41	17304,36	9921,17
44	754280,38	17142,74	10192,98
45	764756,50	16994,59	10476,12
46	775527,72	16859,30	10771,22
47	786606,69	16736,31	11078,97
48	798006,78	16625,14	11400,10
49	809742,18	16525,35	11735,39
50	821827,88	16436,56	12085,70
51	834279,82	16358,43	12451,94
52	847114,89	16290,67	12835,07
53	860351,06	16233,04	13236,17
54	874007,43	16185,32	13656,37
55	888104,32	16147,35	14096,89
56	902663,41	16118,99	14559,09
57	917707,80	16100,14	15044,39
58	933262,17	16090,73	15554,37

59	949352,90	16090,73	16090,73
60	966008,21	16100,14	16655,31
61	983258,36	16118,99	17250,15
62	1001135,78	16147,35	17877,42
63	1019675,33	16185,32	18539,55
64	1038914,49	16233,04	19239,16
65	1058893,62	16290,67	19979,12
66	1079656,24	16358,43	20762,62
67	1101249,36	16436,56	21593,12
68	1123723,84	16525,35	22474,48
69	1147134,75	16625,14	23410,91
70	1171541,87	16736,31	24407,12
71	1197010,17	16859,30	25468,30
72	1223610,40	16994,59	26600,23
73	1251419,73	17142,74	27809,33
74	1280522,51	17304,36	29102,78
75	1311011,14	17480,15	30488,63
76	1342987,02	17670,88	31975,88
77	1376561,70	17877,42	33574,68
78	1411858,15	18100,75	35296,45
79	1449012,32	18341,93	37154,16
80	1488174,81	18602,19	39162,50
81	1529513,00	18882,88	41338,19
82	1573213,37	19185,53	43700,37
83	1619484,35	19511,86	46270,98
84	1668559,64	19863,81	49075,28
85	1720702,13	20243,55	52142,49
86	1776208,65	20653,59	55506,52
87	1835415,60	21096,73	59206,95
88	1898705,79	21576,20	63290,19
89	1966516,71	22095,69	67810,92
90	2039350,67	22659,45	72833,95
91	2117787,23	23272,39	78436,56
92	2202498,72	23940,20	84711,49
93	2294269,50	24669,56	91770,78
94	2394020,35	25468,30	99750,85
95	2502839,45	26345,68	108819,11
96	2622022,29	27312,73	119182,83
97	2753123,40	28382,72	131101,11
98	2898024,63	29571,68	144901,23
99	3059026,00	30899,25	161001,37
100	3238968,71	32389,69	179942,71
101	3441404,25	34073,31	202435,54
102	3670831,20	35988,54	229426,95
103	3933033,43	38184,79	262202,23
104	4235574,46	40726,68	302541,03
105	4588539,00	43700,37	352964,54
106	5005678,91	47223,39	417139,91
107	5506246,80	51460,25	500567,89
108	6118052,00	56648,63	611805,20
109	6882808,50	63145,03	764756,50
110	7866066,86	71509,70	983258,36
111	9177078,00	82676,38	1311011,14
112	11012493,60	98325,84	1835415,60
113	13765617,00	121819,62	2753123,40
114	18354156,00	161001,37	4588539,00
115	27531234,00	239402,03	9177078,00
116	55062468,00	474676,45	27531234,00

13.pielikuma 1. tabula

SIA "Aizdevums.lv" atdeves aprēķini ar automatizāciju

L	TP	AP	MP
1	354989,49	354989,49	354989,49
2	358276,43	179138,21	3286,94
3	361624,81	120541,60	3348,38
4	365036,36	91259,09	3411,55
5	368512,90	73702,58	3476,54
6	372056,29	62009,38	3543,39
7	375668,49	53666,93	3612,20
8	379351,51	47418,94	3683,02
9	383107,47	42567,50	3755,96
10	386938,54	38693,85	3831,07
11	390847,01	35531,55	3908,47
12	394835,25	32902,94	3988,23
13	398905,71	30685,05	4070,47
14	403060,98	28790,07	4155,27
15	407303,73	27153,58	4242,75
16	411636,75	25727,30	4333,02
17	416062,95	24474,29	4426,20
18	420585,37	23365,85	4522,42
19	425207,19	22379,33	4621,82
20	429931,71	21496,59	4724,52
21	434762,41	20702,97	4830,69
22	439702,89	19986,49	4940,48
23	444756,94	19337,26	5054,06
24	449928,54	18747,02	5171,59
25	455221,81	18208,87	5293,28
26	460641,12	17716,97	5419,31
27	466191,01	17266,33	5549,89
28	471876,27	16852,72	5685,26
29	477701,90	16472,48	5825,63
30	483673,18	16122,44	5971,27
31	489795,62	15799,86	6122,45
32	496075,05	15502,35	6279,43
33	502517,59	15227,81	6442,53
34	509129,66	14974,40	6612,07
35	515918,06	14740,52	6788,40
36	522889,92	14524,72	6971,87
37	530052,80	14325,75	7162,88
38	537414,64	14142,49	7361,84
39	544983,86	13973,95	7569,22
40	552769,35	13819,23	7785,48
41	560780,50	13677,57	8011,15
42	569027,27	13548,27	8246,77
43	577520,21	13430,70	8492,94
44	586270,52	13324,33	8750,31
45	595290,06	13228,67	9019,55
46	604591,47	13143,29	9301,41
47	614188,16	13067,83	9596,69
48	624094,42	13001,97	9906,26
49	634325,48	12945,42	10231,06
50	644897,57	12897,95	10572,09
51	655828,04	12859,37	10930,47
52	667135,42	12829,53	11307,38
53	678839,55	12808,29	11704,13
54	690961,68	12795,59	12122,13
55	703524,62	12791,36	12562,94
56	716552,85	12795,59	13028,23

57	730072,72	12808,29	13519,87
58	744112,58	12829,53	14039,86
59	758703,02	12859,37	14590,44
60	773877,08	12897,95	15174,06
61	789670,49	12945,42	15793,41
62	806121,96	13001,97	16451,47
63	823273,49	13067,83	17151,53
64	841170,74	13143,29	17897,25
65	859863,43	13228,67	18692,68
66	879405,78	13324,33	19542,35
67	899857,07	13430,70	20451,30
68	921282,24	13548,27	21425,17
69	943752,54	13677,57	22470,30
70	967346,35	13819,23	23593,81
71	992150,11	13973,95	24803,75
72	1018259,32	14142,49	26109,21
73	1045779,84	14325,75	27520,52
74	1074829,28	14524,72	29049,44
75	1105538,69	14740,52	30709,41
76	1138054,53	14974,40	32515,84
77	1172541,04	15227,81	34486,50
78	1209182,94	15502,35	36641,91
79	1248188,84	15799,86	39005,90
80	1289795,14	16122,44	41606,29
81	1334270,83	16472,48	44475,69
82	1381923,36	16852,72	47652,53
83	1433105,71	17266,33	51182,35
84	1488225,16	17716,97	55119,45
85	1547754,17	18208,87	59529,01
86	1612243,92	18747,02	64489,76
87	1682341,49	19337,26	70097,56
88	1758811,55	19986,49	76470,07
89	1842564,48	20702,97	83752,93
90	1934692,71	21496,59	92128,22
91	2036518,64	22379,33	101825,93
92	2149658,56	23365,85	113139,92
93	2276109,07	24474,29	126450,50
94	2418365,89	25727,30	142256,82
95	2579590,28	27153,58	161224,39
96	2763846,73	28790,07	184256,45
97	2976450,32	30685,05	212603,59
98	3224487,85	32902,94	248037,53
99	3517623,11	35531,55	293135,26
100	3869385,42	38693,85	351762,31
101	4299317,13	42567,50	429931,71
102	4836731,77	47418,94	537414,64
103	5527693,45	53666,93	690961,68
104	6448975,69	62009,38	921282,24
105	7738770,83	73702,58	1289795,14
106	9673463,54	91259,09	1934692,71
107	12897951,39	120541,60	3224487,85
108	19346927,08	179138,21	6448975,69
109	38693854,17	354989,49	19346927,08

14.pielikuma 1. tabula**AS „Lateko lizings” atdeves aprēķini ar automatizāciju**

L	TP	AP	MP
1	26903,88	26903,88	26903,88
2	27299,53	13649,76	395,65
3	27706,98	9235,66	407,46
4	28126,78	7031,70	419,80
5	28559,50	5711,90	432,72
6	29005,75	4834,29	446,24
7	29466,15	4209,45	460,41
8	29941,41	3742,68	475,26
9	30432,26	3381,36	490,84
10	30939,46	3093,95	507,20
11	31463,86	2860,35	524,40
12	32006,34	2667,19	542,48
13	32567,85	2505,22	561,51
14	33149,42	2367,82	581,57
15	33752,14	2250,14	602,72
16	34377,18	2148,57	625,04
17	35025,81	2060,34	648,63
18	35699,38	1983,30	673,57
19	36399,37	1915,76	699,99
20	37127,35	1856,37	727,99
21	37885,06	1804,05	757,70
22	38674,33	1757,92	789,27
23	39497,19	1717,27	822,86
24	40355,82	1681,49	858,63
25	41252,62	1650,10	896,80
26	42190,18	1622,70	937,56
27	43171,34	1598,94	981,17
28	44199,23	1578,54	1027,89
29	45277,26	1561,28	1078,03
30	46409,19	1546,97	1131,93
31	47599,17	1535,46	1189,98
32	48851,78	1526,62	1252,61
33	50172,10	1520,37	1320,32
34	51565,77	1516,64	1393,67
35	53039,08	1515,40	1473,31
36	54599,05	1516,64	1559,97

37	56253,57	1520,37	1654,52
38	58011,49	1526,62	1757,92
39	59882,83	1535,46	1871,34
40	61878,92	1546,97	1996,09
41	64012,68	1561,28	2133,76
42	66298,85	1578,54	2286,17
43	68754,36	1598,94	2455,51
44	71398,76	1622,70	2644,40
45	74254,71	1650,10	2855,95
46	77348,65	1681,49	3093,95
47	80711,64	1717,27	3362,98
48	84380,35	1757,92	3668,71
49	88398,46	1804,05	4018,11
50	92818,39	1856,37	4419,92
51	97703,56	1915,76	4885,18
52	103131,54	1983,30	5427,98
53	109198,10	2060,34	6066,56
54	116022,98	2148,57	6824,88
55	123757,85	2250,14	7734,87
56	132597,69	2367,82	8839,85
57	142797,52	2505,22	10199,82
58	154697,31	2667,19	11899,79
59	168760,70	2860,35	14063,39
60	185636,77	3093,95	16876,07
61	206263,08	3381,36	20626,31
62	232045,96	3742,68	25782,88
63	265195,39	4209,45	33149,42
64	309394,62	4834,29	44199,23
65	371273,54	5711,90	61878,92
66	464091,93	7031,70	92818,39
67	618789,24	9235,66	154697,31
68	928183,85	13649,76	309394,62
69	1856367,71	26903,88	928183,85

15.pielikuma 1. tabula

AS „Mogo” atdeves aprēķini ar automatizāciju

L	TP	AP	MP
1	653774,41	653774,41	653774,41
2	664855,33	332427,67	11080,92
3	676318,35	225439,45	11463,02
4	688183,59	172045,90	11865,23
5	700472,58	140094,52	12288,99
6	713208,45	118868,07	12735,87
7	726416,01	103773,72	13207,56
8	740121,97	92515,25	13705,96
9	754355,09	83817,23	14233,11
10	769146,36	76914,64	14791,28
11	784529,29	71320,84	15382,93
12	800540,09	66711,67	16010,80
13	817218,01	62862,92	16677,92
14	834605,63	59614,69	17387,62
15	852749,23	56849,95	18143,60
16	871699,21	54481,20	18949,98
17	891510,56	52441,80	19811,35
18	912243,36	50680,19	20732,80
19	933963,44	49155,97	21720,08
20	956743,04	47837,15	22779,60
21	980661,61	46698,17	23918,58
22	1005806,78	45718,49	25145,17
23	1032275,38	44881,54	26468,60
24	1060174,72	44173,95	27899,33
25	1089624,02	43584,96	29449,30
26	1120756,13	43106,01	31132,11
27	1153719,55	42730,35	32963,42
28	1188680,74	42452,88	34961,20
29	1225827,02	42269,90	37146,27
30	1265369,83	42178,99	39542,81
31	1307548,82	42178,99	42178,99
32	1352636,71	42269,90	45087,89
33	1400945,16	42452,88	48308,45
34	1452832,02	42730,35	51886,86
35	1508710,18	43106,01	55878,15
36	1569058,58	43584,96	60348,41
37	1634436,02	44173,95	65377,44
38	1705498,46	44881,54	71062,44

39	1783021,12	45718,49	77522,66
40	1867926,88	46698,17	84905,77
41	1961323,23	47837,15	93396,34
42	2064550,77	49155,97	103227,54
43	2179248,03	50680,19	114697,26
44	2307439,09	52441,80	128191,06
45	2451654,04	54481,20	144214,94
46	2615097,64	56849,95	163443,60
47	2801890,33	59614,69	186792,69
48	3017420,35	62862,92	215530,03
49	3268872,05	66711,67	251451,70
50	3566042,23	71320,84	297170,19
51	3922646,46	76914,64	356604,22
52	4358496,06	83817,23	435849,61
53	4903308,07	92515,25	544812,01
54	5603780,65	103773,72	700472,58
55	6537744,10	118868,07	933963,44
56	7845292,92	140094,52	1307548,82
57	9806616,15	172045,90	1961323,23
58	13075488,19	225439,45	3268872,05
59	19613232,29	332427,67	6537744,10
60	39226464,58	653774,41	19613232,29

16.pielikuma 1. tabula**AS „West Kredit” atdeves aprēķini ar automatizāciju**

L	TP	AP	MP
1	1556156,29	1556156,29	1556156,29
2	1616008,45	808004,23	59852,16
3	1680648,79	560216,26	64640,34
4	1750675,82	437668,96	70027,03
5	1826792,16	365358,43	76116,34
6	1909828,17	318304,70	83036,01
7	2000772,37	285824,62	90944,20
8	2100810,99	262601,37	100038,62
9	2211379,99	245708,89	110569,00
10	2334234,43	233423,44	122854,44
11	2471542,34	224685,67	137307,91
12	2626013,74	218834,48	154471,40
13	2801081,32	215467,79	175067,58
14	3001158,56	214368,47	200077,24
15	3232016,91	215467,79	230858,35
16	3501351,65	218834,48	269334,74
17	3819656,34	224685,67	318304,70
18	4201621,98	233423,44	381965,63
19	4668468,87	245708,89	466846,89
20	5252027,47	262601,37	583558,61
21	6002317,11	285824,62	750289,64
22	7002703,30	318304,70	1000386,19
23	8403243,96	365358,43	1400540,66
24	10504054,95	437668,96	2100810,99
25	14005406,60	560216,26	3501351,65
26	21008109,90	808004,23	7002703,30
27	42016219,79	1556156,29	21008109,90

17.pielikuma 1. tabula

SIA „Inbank Latvia” atdeves aprēķini ar automatizāciju

L	TP	AP	MP
1	1015191,99	1015191,99	1015191,99
2	1055799,67	527899,83	40607,68
3	1099791,32	366597,11	43991,65
4	1147608,33	286902,08	47817,01
5	1199772,35	239954,47	52164,02
6	1256904,37	209484,06	57132,02
7	1319749,58	188535,65	62845,22
8	1389210,09	173651,26	69460,50
9	1466388,43	162932,05	77178,34
10	1552646,57	155264,66	86258,14
11	1649686,98	149971,54	97040,41
12	1759666,11	146638,84	109979,13
13	1885356,55	145027,43	125690,44
14	2030383,97	145027,43	145027,43
15	2199582,64	146638,84	169198,66
16	2399544,70	149971,54	199962,06
17	2639499,17	155264,66	239954,47
18	2932776,85	162932,05	293277,69
19	3299373,96	173651,26	366597,11
20	3770713,10	188535,65	471339,14
21	4399165,28	209484,06	628452,18
22	5278998,33	239954,47	879833,06
23	6598747,92	286902,08	1319749,58
24	8798330,56	366597,11	2199582,64
25	13197495,83	527899,83	4399165,28
26	26394991,67	1015191,99	13197495,83

18.pielikuma 1. tabula

SIA „Incredit group” atdeves aprēķini ar automatizāciju

L	TP	AP	MP
1	494454,63	494454,63	494454,63
2	498754,24	249377,12	4299,61
3	503129,28	167709,76	4375,04
4	507581,75	126895,44	4452,47
5	512113,73	102422,75	4531,98
6	516727,36	86121,23	4613,64
7	521424,89	74489,27	4697,52
8	526208,60	65776,08	4783,71
9	531080,90	59008,99	4872,30
10	536044,28	53604,43	4963,37
11	541101,30	49191,03	5057,02
12	546254,64	45521,22	5153,35
13	551507,09	42423,62	5252,45
14	556861,53	39775,82	5354,44
15	562320,96	37488,06	5459,43
16	567888,49	35493,03	5567,53
17	573567,38	33739,26	5678,88
18	579360,98	32186,72	5793,61
19	585272,83	30803,83	5911,85
20	591306,57	29565,33	6033,74
21	597466,02	28450,76	6159,44
22	603755,13	27443,42	6289,12
23	610178,06	26529,48	6422,93
24	616739,11	25697,46	6561,05
25	623442,80	24937,71	6703,69
26	630293,82	24242,07	6851,02
27	637297,08	23603,60	7003,26
28	644457,72	23016,35	7160,64
29	651781,11	22475,21	7323,38
30	659272,84	21975,76	7491,74
31	666938,81	21514,16	7665,96
32	674785,15	21087,04	7846,34
33	682818,30	20691,46	8033,16
34	691045,03	20324,85	8226,73
35	699472,41	19984,93	8427,38
36	708107,87	19669,66	8635,46
37	716959,22	19377,28	8851,35
38	726034,65	19106,18	9075,43
39	735342,79	18854,94	9308,14
40	744892,69	18622,32	9549,91
41	754693,91	18407,17	9801,22
42	764756,50	18208,49	10062,59
43	775091,05	18025,37	10334,55
44	785708,73	17857,02	10617,69
45	796621,35	17702,70	10912,62
46	807841,37	17561,77	11220,02
47	819381,96	17433,66	11540,59
48	831257,07	17317,86	11875,10
49	843481,43	17213,91	12224,37
50	856070,71	17121,41	12589,28
51	869041,48	17040,03	12970,77
52	882411,35	16969,45	13369,87
53	896199,02	16909,42	13787,68
54	910424,40	16859,71	14225,38
55	925108,67	16820,16	14684,26
56	940274,39	16790,61	15165,72
57	955945,63	16770,98	15671,24
58	972148,09	16761,17	16202,47
59	988909,27	16761,17	16761,17
60	1006258,55	16770,98	17349,29
61	1024227,46	16790,61	17968,90

62	1042849,77	16820,16	18622,32
63	1062161,81	16859,71	19312,03
64	1082202,59	16909,42	20040,79
65	1103014,18	16969,45	20811,59
66	1124641,91	17040,03	21627,73
67	1147134,75	17121,41	22492,84
68	1170545,66	17213,91	23410,91
69	1194932,03	17317,86	24386,37
70	1220356,12	17433,66	25424,09
71	1246885,60	17561,77	26529,48
72	1274594,17	17702,70	27708,57
73	1303562,22	17857,02	28968,05
74	1333877,62	18025,37	30315,40
75	1365636,61	18208,49	31758,99
76	1398944,82	18407,17	33308,21
77	1433918,44	18622,32	34973,62
78	1470685,58	18854,94	36767,14
79	1509387,83	19106,18	38702,25
80	1550182,09	19377,28	40794,27
81	1593242,71	19669,66	43060,61
82	1638763,93	19984,93	45521,22
83	1686962,87	20324,85	48198,94
84	1738082,95	20691,46	51120,09
85	1792398,05	21087,04	54315,09
86	1850217,34	21514,16	57819,29
87	1911891,25	21975,76	61673,91
88	1977818,53	22475,21	65927,28
89	2048454,91	23016,35	70636,38
90	2124323,61	23603,60	75868,70
91	2206028,37	24242,07	81704,75
92	2294269,50	24937,71	88241,13
93	2389864,06	25697,46	95594,56
94	2493771,20	26529,48	103907,13
95	2607124,43	27443,42	113353,24
96	2731273,21	28450,76	124148,78
97	2867836,88	29565,33	136563,66
98	3018775,66	30803,83	150938,78
99	3186485,42	32186,72	167709,76
100	3373925,74	33739,26	187440,32
101	3584796,09	35493,03	210870,36
102	3823782,50	37488,06	238986,41
103	4096909,82	39775,82	273127,32
104	4412056,73	42423,62	315146,91
105	4779728,13	45521,22	367671,39
106	5214248,86	49191,03	434520,74
107	5735673,75	53604,43	521424,89
108	6372970,83	59008,99	637297,08
109	7169592,19	65776,08	796621,35
110	8193819,64	74489,27	1024227,46
111	9559456,25	86121,23	1365636,61
112	11471347,50	102422,75	1911891,25
113	14339184,38	126895,44	2867836,88
114	19118912,50	167709,76	4779728,13
115	28678368,75	249377,12	9559456,25
116	57356737,50	494454,63	28678368,75

19.pielikuma 1. tabula**Izlietoto ražošanas resursu izmaksas nebanku kreditētājiem par 2019.gadu**

Izlietoto ražošanas resursu izmaksas	SIA "Aizdevums.lv"	AS „Lateko līzings”	AS „Mogo”	AS „West Kredit”	SIA „Inbank Latvia”	SIA „Incredit group”
Pārdošanas izmaksas	849 465,00	1 219 588,00	343 469,00	300 833,00	919 616,00	4 407 612,00
Administrācijas izmaksas	3 330 044,00	308 154,00	2 660 746,00	314 054,00	885 754,00	1 253 435,00
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	779 600,00	1 597,00	3 231 951,00	103 866,00	1 073 923,00	834 249,00
Procentu maksājumi un tam līdzīgas izmaksas	92,00	0,00	5 208 437,00	1 412 464,00	180 204,00	2 663 482,00
Kopā	4 959 201,00	1 529 339,00	11 444 603,00	2 131 217,00	3 059 497,00	9 158 778,00

20.pielikuma 1. tabula**Nebanku kreditētāju rādītāji par 2019.gadu**

Kapitālsabiedrība	Izsniegtie aizdevumi, eiro	Ar automatizāciju (Q)	EBIT, EUR	NA, EUR	VA	TP	VPK
SIA „Aizdevums.lv”	37146100,00	38693854,17	1412950,00	6734036,00	35567037,00	1394240,00	18783247,00
AS „Lateko līzings”	1782113,00	1856367,71	549767,00	3743675,00	11362179,00	549767,00	1069024,00
AS „Mogo”	37657406,00	39226464,58	7269350,00	15110003,00	58276361,00	4918875,00	11278434,00
AS „West Kredit”	40335571,00	42016219,79	3041508,00	5164390,00	42322941,00	3012494,00	13393972,00
SIA „Inbank Latvia”	25339192,00	26394991,67	1824310,00	5471834,00	31070820,00	1817526,00	2500792,00
SIA „Incredit group”	55062468,00	57356737,50	4013126,00	12892937,00	53916911,00	3730771,00	7852105,00

Galvojums

Ar šo es galvoju, ka Bakalaura darbs “Automatizācijas ieviešanas procesu efektivitāte nebanku kreditēšanas sektorā” ir izstrādāts patstāvīgi, tajā nav pieļauts citu personu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums vai plaģiāts – citas personas radošās darbības rezultātu tālākā paušana savā vārdā. No citiem avotiem ņemtajiem darbiem, definējumiem un citātiem darbā ir uzrādītas atsauces. Izmantoti citu autoru pētījumu rezultāti un datu avoti ir norādīti atsaucēs. Darbs nekad nav publicēts un pirmo reizi tiek iesniegts aizstāvēšanai Bakalaura darbu aizstāvēšanas komisijā.

Apliecinu, ka EKA *Moodle* sistēmā augšupielādētā darba teksts ir identisks papīra formātā iesniegtā darba tekstam.

_____/_____
(studenta paraksts) (vārds, uzvārds)

2021. gada _____